

51
68

LACĂRA

NUL XVII
R. 707
DECEMBRIE 1968

actualitatea

INTERVIURI

În 1969: mai puține magazine de mobilă?

O.C.L. «Mobilă» are pe întreg teritoriul Capitalei 23 de unități — magazine de prezentare și desfășurare a mobilierului. Interesându-ne la conducerea acestei organizații cu privire la ce ne pregătește nou pentru anul 1969, i-am pus tov. Valentin Ionescu, șeful serviciului comercial, întrebarea:

— Câte unități noi veți deschide în noul an?

Inițial, răspunsul ne-a dezamăgit într-un totuț:

— Nu vom deschide nici o unitate nouă, ci vom închide mai multe dintre cele existente — în prima tranșă 8.

— ???!

— Vi se pare paradoxal?

— Desigur. Sintem doar informați că fondul de marfă pe care l-ați contractat și pe care deci îl veți desfășura va fi mai mare decât cel din anul acesta. Atunci?...

Explicațiile pe care le-am primit în continuare ne-au lămurit: în primul trimestru al anului va intra în funcțiune depozitul de mobilă Militari. Lucrare modernă și de mari proporții, în care s-au investit 16 milioane de lei, acest depozit ar fi trebuit să fie dat în funcțiune încă la 31 decembrie 1968. Dar, așa cum am mai arătat în coloanele noastre («Flacăra» din 9 noiembrie, rubrica «Curier comercial»), din vina Întreprinderii construcții-montaj nr. 3 terminarea lucrării a fost mult întârziată. La ora actuală (mijlocul lui decembrie) mai există încă multe rămăneri în urmă, deși s-au depus eforturi mari pentru recuștigarea timpului pierdut. Astfel, nu sînt încă terminate pardoselile și, ca atare, nu se poate face nici recepția instalațiilor de prevenire a incendiilor (este vorba de o instalație foarte modernă).

Prin organizarea unei expoziții mari chiar aici, în Militari, și prin desființarea livrărilor de la unitățile-expoziții răspândite pe teritoriul Capitalei, un număr de magazine mai mici, care nu au bune condiții de expunere a mobilei, vor fi desființate. Paradoxal la prima impresie, această desființare va duce în ultimă analiză la o mai bună deservire a cumpărătorilor. Pentru că dacă în prezent cele 13 autocamioane și furgonete pe care le posedă O.C.L. «Mobilă», plus cele 30 închiriate, sînt tot timpul ocupate cu cărarea mobilei de la depozitele din Chitila și Drumul Taberei la unitățile din oraș — după intrarea în funcțiune a depozitului din Militari aceste mijloace de transport, plus altele care li se vor adăuga (și ar fi de dorit mai multe!), vor fi utilizate pentru

transportul mobilei din depozit direct la domiciliile cumpărătorilor, cu mult mai puține riscuri de degradare.

V. SAVIN

vînătoare — primele „recolte“

— La 17 noiembrie s-a redeschis în întreaga țară sezonul de vînătoare la iepuri. Care este recolta adunată din vînătorile organizate pînă în prezent?

Răspunde: tov. TIȚĂ FLOREA, președintele Asociației generale a vînătorilor și pescarilor sportivi din România:

— Anul acesta se dovedește mult mai bogat în vînă față de anii trecuți, mai ales la iepuri. Explicația — măsurile de îngrijire și pază față de pui. În cele patru duminici cîte au trecut de la 17 noiembrie s-au împușcat peste 110 000 de iepuri...

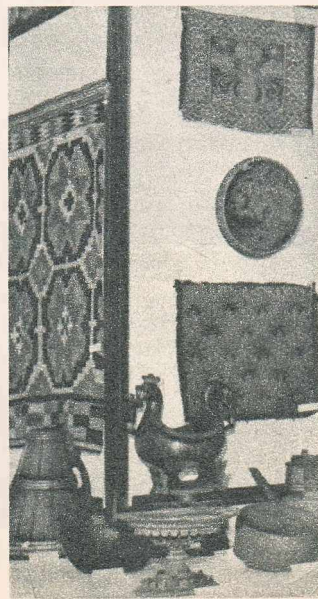
— ...care au avut ca destinație?

— Majoritatea revine, de drept, vînătorilor. Restul acoperă planul de consum intern și extern. Exportăm iepuri împușcați și vii, transportați cu avioanele TAROM, în R.D.G., R.F. a Germaniei, Franța, Austria, Italia.

În afara iepurilor, în acest sezon se desfășoară și vînătorile de mistreți. S-au împușcat pînă acum aproximativ 150. Dar «recolta», cum spuneți dv., va fi mai generoasă după căderea zăpezii. Atunci este mai prielnică vînătoarea mistreților.

— Ce se prevede pentru viitor în vînătoare?

Expoziția de artă populară norvegiană deschisă în Capitală (sala I.R.R.C.S.) prezintă piese valoroase (vase de lemn, ceramică, țesături, obiecte decorative) aparținînd Muzeului de istorie al Universității din Bergen. (Foto: P. Dumitriu)

— Datorită măsurilor care se vor lua în decursul anilor viitori, precum și a creșterilor naturale anuale, efectivele probabile în 1974 vor ajunge la 20 000 exemplare de cerbi carpațini față de circa 10 000 cîți sînt în prezent, 260 000 căpriori față de 120 000, 250 000 fazani față de numai 50 000 în prezent și peste 1 000 000 iepuri față de circa 850 000 în 1968.

— Care sînt anticipările în privința pescuitului?

— În perioada următorilor ani se prevede amenajarea a încă 50 de baze piscicole în suprafață de circa 960 ha, popularea unor ape stătătoare de șes și a unor riuri cu pește: 1 100 000 kg puiet de crap și caras, 14 000 cuiburi de icre embrionate de plătică și șalău, 62 000 000 bucăți alevini de clean, mreană și morunaș și peste 27,5 milioane puiet de păstrăv în apele de munte.

F 07

GEORG SEIDEL, director în cadrul uzinelor «Carl Zeiss-Jena».

— În ce calitate vă aflați la București?

— Sînt aici ca reprezentant al unei firme care întreține relații comerciale bune și cuprinzătoare cu România, devenite de mult tradiționale. Noi livrăm în România microscopice și alte aparate de uz științific, lentile de ochelari, instrumente fine de măsurat și altele, de un nivel calitativ superior. Considerația pe care o arătam țării dv., care se bucură în uzina noastră de o deosebită stimă, este concretizată și de faptul că multe dintre produsele noastre sînt prezentate firmelor românești înainte de a le face cunoscute altora din cele 110 țări cu care întreținem relații comerciale.

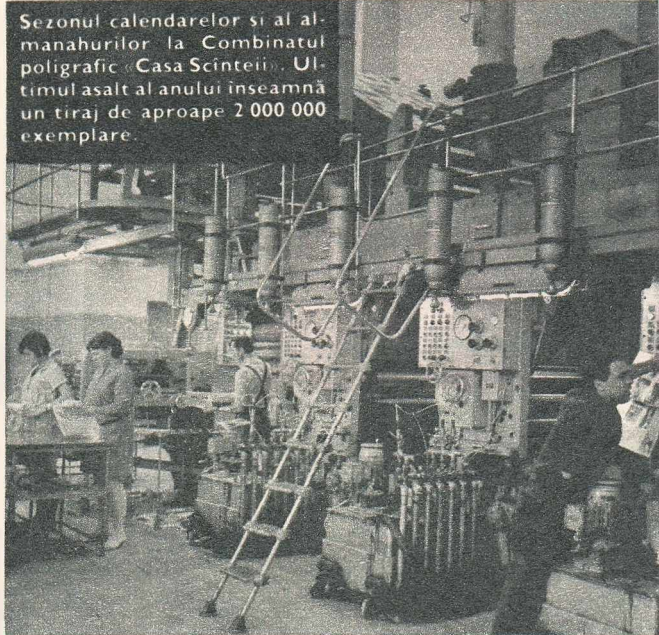
— De pildă?

— Zilele acestea, specialiștii români au putut cerceta primii o instalație electronico-optică, ale cărei posibilități de aplicare trec granițele unui microscop obișnuit de transluminare, precum și un utilaj pentru microscopie de emisie. Am făcut această demonstrație nu numai din dorința de a vinde noile noastre produse cu prioritate unor parteneri valoroși, ci și din plăcerea de a împărtăși specialiștilor români cele mai recente cuceriri în domeniul construcției de aparataj științifico-tehnic, care au rolul să-i ajute în activitatea lor.

Prof. dr. FRANÇOIS LEPAGE, șeful catedrei de obstetrică și ginecologie «Baudelocque» din Paris.

— Ce v-a interesat mai mult în cursul vizitei făcute în unitățile sanitare din România?

Sezonul calendarelor și al almanahurilor la Combinatul poligrafic «Casa Științei». Ultimul asalt al anului înseamnă un tiraj de aproape 2 000 000 exemplare.

— Importanța, atît de justificată, acordată prevenirii bolilor și asistenței medicale a femeii gravide.

— Care au fost dorințele dv. în momentul cînd ați ajuns la București?

— De a cunoaște cît mai de aproape realizările moderne și noile tehnici operatorii practicate de medicii români, de a mă documenta asupra organizării clinicilor ginecologice și obstetricale din România.

— Sînteți satisfăcut de cele văzute?

— Absolut, da. A fost o ocazie fericită pentru mine de a relua vechea tradiție de schimburi fructuoase dintre Franța și România, în specialitatea noastră. Cred că țările noastre au tot interesul ca numărul de ginecologi și obstetricieni trimiși reciproc pentru schimb de experiență să crească, căci acest schimb de cunoștințe, favorizat de apropierea dintre limbile noastre, de practicarea unor tehnici moderne de diagnostic și tratament, nu poate avea decît o fericită influență asupra progresului acestei ramuri a medicinei.

SVERRE WALTER ROS-TOFT, ministrul industriei al Norvegiei.

— Considerați că România și Norvegia pot găsi noi posibilități de largire a relațiilor economice?

— Sigur că da. Vizita în România a fost interesantă și utilă pentru mine, în sensul că mi-a prilejuit o privire de ansamblu asupra economiei țării dv. Am văzut, de exemplu, moderne întreprinderi ca Șantierul naval de la Galați și Uzinele de tractoare de la Brașov, de care pot spune, fără rețineri, că am rămas foarte plăcut impresionat. Aceste vizite, ca și convorbirile cu oficialitățile românești, mi-au facilitat o edificare completă asupra posibilităților țării dv. Am putut găsi sectoare industriale în care, fără îndoială, ar fi posi-

bilă o colaborare și cooperare reciproc avantajoasă.

— Preconizați ceva în acest domeniu?

— Deocamdată am semnat un acord de cooperare economică industrială și tehnică între țările noastre. Cu alte cuvinte am conturat cadrul în care trebuie să se desfășoare activitatea noastră de viitor pe care o considerăm foarte importantă.

— Considerați satisfăcător volumul schimburilor comerciale româno-norvegiene?

— El nu este pe măsura intereselor și posibilităților noastre. Dar sînt convins că acordul încheiat va da un nou impuls relațiilor economice dintre Norvegia și frumoasa dv. țară, în care oricînd voi reveni cu plăcere.

F 03

FLORIAN ALECU — inginer-șef al întreprinderii «Ciclop».

— Întreprinderea dv. și-a extins, de curînd, serviciile.

— Da. În afara tipurilor de mașini de circulație curentă, cum ar fi «Renault», «Fiat», «Moskvici», «Dacia» etc., am încheiat recent contracte de «Service» cu firmele «Volkswagen», «N.S.U.» și «Mercedes». Conform contractelor, posesorii de autoturisme cu aceste mărci beneficiază de asistență tehnică. Sintem în curs de tratative avansate și cu firmele «Ford» și «Lancia».

— Aveți și alte noutăți?

— Da. Pe curînd două inaugurații: un mare depozit pentru piese de schimb și, în Drumul

berii, o modernă stație de rețineră, care dispune de instalații mecanizate și automatizate. Fiecare operație — de spălare, esare, schimb de ulei — va dura maximum zece minute.

MARIA RĂDULESCU, responsabilă magazinului de prentare și desfacere «Dîmboța» — București.

— Femeile, în special, s-au obișnuit să găsească în magazinul dvs. unele noutăți în materie de călțăminte. Întrucît se apropie verile...

— Ne-am gîndit, firește, și la acest eveniment. Zilele acestea vor putea găsi la noi pantofi seară din lac negru, ornamentați cu bijuterii: broșe, lăntăre. Tocul — 6 cm; forma — tratată, dar mai atenuată decît pantofii de stradă.

— Cantitatea?
— Aproximativ 2 000 de perechi.

— Și accesoriile?

— Din păcate nu producem și vindem nici cordoane, nici nășii asortate. Spațiul e mic...

— Da, într-adevăr: din păcate...

Nici uniunile județene ale cooperativei agricole n-au făcut totul pentru predarea cantităților de fasole care au fost recoltate. Se pare că în destule cooperative agricole există cantități de fasole care prisosesc necesarului de semințe. Ea trebuie să fie pusă cît mai curînd la dispoziția consumatorilor.

Știm, în acest an nu va ploua cu fasole. Dar atît cît există, ea se cere intrată în circuitul comercial. Pentru că la ora actuală, dacă te duci la un magazin și ceri fasole, ți se spune: «N-avem, cumpărați, vă rugăm, banane!» Și dacă s-au terminat bananele? Cu ce facem iahnie?

G. MINIȘAN

FOILETON

cazare și vulcanizare

Un paradox verificat incognito. În Cîmpina există trei hoteluri. Unul — suprasolicitat — refuză seară de seară numeroși clienți care înnoptează pe unde apucă și, în același timp, celelalte două funcționează... aproape goale. Cuzimea este că cel puțin una dintre cele două unități nefolosite oferă confort și deserveire la un nivel net superior. Care este atunci cauza anomaliei? Ne-au elucidat-o discuțiile cu diverși pasageri, cu localnici și propriile noastre constatări.

După ce locurile hotelului «Poiana» — cel cu «vad comercial» — sînt ocupate, onorabilii lui angajați induc în eroare sollicitanții, răspunzîndu-le că în oraș nu mai există o altă unitate de cazare. În schimb, îi îndrumă la diverși particulari față de care — după cum a devenit notoriu — dumnea lor au anumite interese...

Te trezești brusc subiectul concurenței samsarilor de paturi, disputată cu toate armele, de la birfă la încăierare (așa cum s-a petrecut la sfîrșitul lunii noiembrie, cînd, în plină stradă, «domnii proprietari» s-au luat la bătaie pentru clienți). Georgescu se laudă că la el, în Castanilor 2, au dormit astă-vară italieni. Trulust fraților Sendroiu folosește dumpingul. Traian Sendroiu îți va oferi un pat, în anexa atelierului său de vulcanizare, fie și pentru suma de 12 lei, dar «cu banii jos», expeditiv, rece, ca la potcovar.

Concomitent, în strada Engels nr. 12 rămîne neocupat hotelul înființat la 1 septembrie a.c. de U.C.A.—Ploiești. Dar — «hotel» este puțin spus... Casă de creație, nu altceva! O vilă minunată, într-un parc tot atît de frumos,

E adevărat, la prețul de 16 lei un almanah pare scump!

DAR ALMANAHUL FLACĂRA VĂ OFERĂ ÎN SCHIMB, ȘI ÎN CONDIȚII TIPOGRAFICE DE LUX, O BOGĂȚIE DE MATERIALE NEOBÎȘNUITĂ CHIAR ȘI PENTRU UN VOLUM DE 388 DE PAGINI.

Găsiți în sumarul nostru:

— frumusețea peisajului românesc, întregită de realizările construcției socialiste;

— dezbateri despre revoluția tehnico-științifică mondială;

— 150 portrete color ale celor mai îndrăgiți actori de cinema, interpreți de muzică ușoară, sportivi de pe toate meridianele. Colecționarii de portrete ale celebrităților, de la cinefili la «microbiștii» sportivi, sînt protejații almanahului nostru;

— momente de haz și de încordare, prilejuate de lectura a 30 schițe umoristice și poliștice, semnate de renumiți ai genului;

— gustul și imaginația celor mai buni creatori de modă din țară ca și din Paris, Roma, Londra, transpuse în originale modele pentru toate cele patru sezoane ale lui 1969. Moda almanahului nostru este moda de avangardă;

— curs de Yoga în 34 de lecții, cu tot atîtea imagini;

— noutățile de azi și de mâine ale științei și tehnicii;

— reproduceri din lucrările, competent selecționate, ale celor mai renumiți graficieni — români și străini — din acest secol;

— numeroase calendare, printre care ale fotografului și vînătorului amator...

...precum și multe-multe alte surprize, pe care nu vi le comunicăm încă... din modestie.

devăru espre fasole

Nu avem fasole. Cine este vinovat că această banală legumă se găsește în cantități infime? În primul rînd cerul. A fost teribil zgîrcit. Dar cerul nu poate chemat la ordine și deocamdată goarele românești își adapă seara în bună măsură din ploile lui.

Nimeni, dar absolut nimeni — afară de secetă — nu e vinovat de pe cele peste 931 000 ha de sole intercalată s-au obținut producții extrem de mici. Pînă aici totul e clar. Dar mai sînt și te minusuri care se cer a fi buse. Trebuia ca în acest an să e semănat în ogor propriu 3 795 ha cu fasole. Nu s-a semănat atîta. Ci mai puțin. Cooperativele agricole trebuiau să seene în cultură pură 33 000 ha. Au semănat cu 5 000 ha mai puțin. Minusul acesta, socotim oi, cade pe umerii Consiliului superior al Agriculturii și ai Uniunii Naționale a Cooperativei Agricole.

Există însă și alte minusuri înfruntabile greu le găsim explicații. În data de 1 decembrie, în anul de stat fasolea a intrat în proporție de 17%. Și trebuie să ne referim în primul rînd la județele cu mari tradiții în cultivarea fasolei. Din cantitatea planificată, Bacăul a realizat 10%, Botoșani 5,6%, Iași 11%, Neamț 6%, Suceava 1,8%, Vaslui 9%.

Neajunsuri serioase s-au manifestat și în activitatea unităților de cooperatie de consum, care nu au făcut extrem de puțin pentru impulsivarea achizițiilor.

pe o stradă foarte liniștită, deși centrală... Curățenia și politețea sînt devizele de bază ale salariaților care — rara avis — refuză bacșii! Nu nimeresc însă aici decît cei care-l cunosc din întîmplare. În zilele ca 4 și 17 noiembrie, au fost ocupate numai un sfert — respectiv jumătate — din paturile sale, la 10 noiembrie a înnoptat un singur pasager, la 6 noiembrie hotelul a rămas complet gol ș.a.m.d.

Sîntem de acord ca persoanele care au încheiat contracte cu O.N.T. să aibă dreptul de a caza. Dar nu sîntem de acord cu următoarele:

1) Salariații de la «Poiana», ca spre exemplu «tovarășa Magdalena», răspund pasagerilor că în oraș nu mai există nici un alt hotel. Astfel călătorii sînt privați nu numai de o cazare în condiții foarte bune, dar și de posibilitățile de decontare.

2) Aceeași salariată, în ziua de luni, 2 decembrie a.c., orele 18.10, răspundea că nu mai are locuri, la fel la ora 20.25 înlocuitorul ei Badea, pentru că la ora 21.05 același Badea s-a închirieze un pat.

3) O.N.T. a încheiat unele contracte de cazare cu vîdită ușurință. Ce firmă pentru orașul Cîmpina, vizitat de români și străini, poate reprezenta o bojdeucă înfundată ca cea din strada M. Kogălniceanu nr. 3?

*

În Cîmpina înaintează construcția unui nou, spațios și modern hotel. Sperăm să fie dat în folosință la termen. Pînă atunci, am

dezvăluit celor care poposesc în oraș «marele secret» al existenței unor hoteluri bruiate de veteranii cazării și sperăm totodată ca factorii în drept să opereze... trierile de rigoare.

S. ANDON

experiența de la suceava

Înainte de a ajunge în magazin, unele mărfuri (viitorul dvs. televizor, aparatul de radio, pantofii, zahărul, frigiderul sau alte produse plecate din fabrică) fac — poate știți acest lucru! — o escală (mai scurtă sau mai lungă) în depozitele «comerțului cu ridicata». În întreaga țară sînt sute de asemenea depozite, iar cantitățile de mărfuri vehiculate în incinta lor se urcă la zeci de mii de tone zilnic. Numai că la manipularea acestor mărfuri în depozite, în multe cazuri, nu se folosesc încă mijloace moderne, ceea ce duce, bineînțeles, la irosire de timp, la eforturi suplimentare și implicit la urcarea costului depozitării. Efecte economice: milioane de lei în minus; mărfurile ajung cu întîrziere în magazine.

Poate fi îndreptată această situație prin introducerea unor noi metode de lucru? Întrebarea a constituit tema unui important schimb de experiență organizat zilele acestea la Suceava de către Uniunea sindicatelor din comerț

și Cooperatia de consum, în colaborare cu Ministerul Comerțului Interior și cu participarea directorilor tuturor întreprinderilor «comerțului cu ridicata» din întreaga țară.

Suceava a fost aleasă drept loc al schimbului de experiență, întrucît «întreprinderea comerțului cu ridicata metalo-chimică» din acest oraș a realizat (prima din țară) mecanizarea totală a operațiilor de manipulare și transportare a mărfurilor în depozit și și-a organizat în așa fel activitatea, încît poate fi dat drept exemplu.

Iată pe scurt ce au putut afla cei peste 100 de participanți la schimbul de experiență: în urma mecanizării operațiilor de manipulare a mărfurilor prin folosirea electrostivuitoarelor, a transportării lor dintr-un loc în altul pe platforme-auto (palete), cît și a unei mai bune distribuiri a spațiului în depozite, cheltuielile de înmagazinare au scăzut cu 15-20 la sută; durată depozitării mărfurilor s-a redus cu 25-30 la sută; timpul de aprovizionare a magazinelor de către depozit a coborît de la 10 la 4 zile; forța de muncă este întrebunțată rațional; nici un accident de muncă timp de un an și jumătate. În plus, mărfurile sînt păstrate în condiții corespunzătoare.

Curînd, mecanizarea în depozitele comerțului cu ridicata se va extinde. Mai întîi la Bacău, apoi în alte localități.

F. URSEANU

actualitatea

Edificii neobișnuite ridicate pe malul unui lac de agrement? Nu, sînt cîteva dintre cele mai noi construcții din cadrul Combinatului de aluminiu din Slatina. Aici, întrecerea nu se desfășoară numai pe tărîmul ineditului arhitectonic ci și... contracronometru. Într-adevăr, la Slatina s-au terminat înainte de termen cuvele prevăzute în planul de extindere a halelor de electroliză nr. 1 și 2, care vor spori cu 6 000 tone producția anuală de aluminiu a gigantului industrial de pe Olt. (Foto: V. Moldovan) ▶

În curînd apare: ALMANAHUL LITERAR 1969

editat de revista «România literară». Peste 400 de pagini, bogat ilustrate. Cele mai prestigioase semnături românești și străine.

Pagini necunoscute — poezie, proză, memorii etc. — din: TUDOR ARGHEZI, LUCIAN BLAGA, ION BARBU, V. VOICULESCU, ION VINEA, ANTON HOLBAN, B. FUNDOIANU, CINCINAT PAVELESCU, ADRIAN MANIU, CONSTANT TONEGARU, alături de EUGEN IONESCU și MIRCEA ELIADE. O discuție, în exclusivitate, cu Henri Coandă despre poezie, muzică și plastică; interviuri speciale cu Julio Cortazár și Alfonso Sastre.

Mitul (și enigma) farfuriilor zburătoare. Literatură științifico-fantastică, literatură polițistă și de anticipație. Impresii și imagini din călătoriile unor scriitori români prin Franța, Italia, Uniunea Sovietică, Austria, Elveția, R.D. Vietnam, Republica Federală a Germaniei.

Nouă membri ai Academiei Române: amintiri, mărturii, tainele vocației.

Paginile de satiră și umor: anecdote, calambururi, caricaturi, jocuri distractive etc.

Tudor Mușatescu semnează aforisme și cuvinte încrucișate. Ce-i nou și vechi în automobilism? Vreți să petreceți vacanțe agreabile, îmbinînd cultura cu turismul? Care va fi moda în 1969? La toate acestea vă răspunde ALMANAHUL LITERAR. Sînt prezente în ALMANAHUL LITERAR toate artele înrudite cu literatura: teatrul, filmul, muzica, plastica, opera, opereta etc. Cele mai variate anchete, interviuri, mese rotunde, memorii și jurnale inedite în ALMANAHUL LITERAR.

Numeroase suplimente-surpriză: reproduceri de artă în planșe color, o agendă calendar, un caiet de poezie, ghiduri și hărți turistice și muzeografice etc. Rețineți din timp ALMANAHUL LITERAR 1969, o adevărată enciclopedie ilustrată a literaturii și artelor!

lubitului de teatru i s-a oferit săptămîna aceasta cîteva alese seri de artă: Naționalul praghez, venerabilă instituție aproape nonagenară, a adus o dată cu prestigiu său de mult și puternic consolidat și semnele unei tinereți artistice nealterate, și deplin confirmată în cele două spectacole prezentate la București. Între tragismul poetic al lui Garcia Lorca («Casa Bernardei Alba») și sa casmul amar al fraților Cape («Viața insectelor») artiștii primei scene cehoslovace s-au mișcat cu aceeași vibrație de dezvoltare artistică, cu același înalt profesionalism slujind aceeași concepție de un realism sincer, convinșiv. Fiecare spectacol rămînea un spectacol de echipă, permis totuși atât afirmarea personalităților regizorale (A. Radok și M. Machacek) cît și a fiecărui actor în parte dintre care actrița Dana Medricka — interpreta slujnicei La Poncia din «Casa Bernardei Alba» (în fotografie — în dreapta) — a lăsat o amintire de neșters.

F

Prezentarea
grafică
Vlad
MUȘATESCU

COPERTA NOASTRĂ

Marga Bordeianu, studentă în ultimul an la I.A.T.C. — secția regie — conducătoarea Teatrului studențesc «Podul», semnează împreună cu colegul ei Grigore Popa spectacolul de deschidere a stagiunii.

Fotografie de Eugen IAROVICI

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Științei 1, Sectorul 1. Căsuța poștală 41 12, Of. 33. Telefon 17.60.10 — int. 1744. TIPARUL executat la Combinatul poligrafic «Casa Științei».

GLOSSA

Zilele trecute s-a deschis sub auspiciile Academiei o «Sesiune științifică închinată istoriei filmului mut românesc». Referenții au inclus în sfera analizei și câteva dintre peliculele anului 1968 care, după cum se știe, nu spun nimic.

E bine: se apropie revelionul, adică scopul suprem în intervalul 1 noiembrie-31 decembrie al oamenilor lipsiți de scop.

Supporterii englezi au refuzat minioși oferta unor impresari newyorkezi de a achiziționa, pe valută forte, echipa Aston Villa pentru importare în Statele Unite și încadrare în campionatul american de fotbal.

Eu cunosc într-o țară îndepărtată câteva sute de mii de spectatori care ar fi dispuși să ofere celor interesați o întreagă divizie A, cu 16 echipe, loturi de rezervă, antrenori,

arbitri, tehnicieni, metodiști și federație de specialitate, plus scutire vamală.

AI. MIRODAN

măria-sa cuierul...

Cuierul este din ce în ce mai mult trecut în umbră; imagine vetustă și perisabilă.

Intrați de curiozitate în primele zece restaurante care vă ies în cale (doar din... curiozitate, ca să fim bine înțeleși!) și veți constata dispariția aproape totală a prețiosului și, pînă mai ieri, atât de familiarului obiect de lemn. Afară de două-trei restaurante centrale, în restul localurilor doar cite o arătare prizărită, pierdută în cine știe ce ungher și copleșită de o cantitate nemaipomenită de tot felul de îmbrăcăminte. Schilod, zdrobit sub această greutate, va mai rezista o vreme. Apoi...? Despre garderobe nici să nu mai vorbim. Rasa lor este de mult dispărută; a descoperi ici și colo un exemplar echivalență cu performanțe paleontologice unice.

În multe localuri se stă îmbrăcat gros (iarna...), cel mult ușor descheiat la palton și cu pălăria dată pe ceafă. Se pare că este mai practic și mai expeditiv (după opiniile responsabililor, ale ospătarilor și ale mandatarilor de tot felul...). Dacă și se face totuși cald (situație puțin probabilă,

avînd în vedere cimentul care înlocuiește aproape în totalitate dușumeaua, cimentul pur, fără mochete, fără nimic!...), speteaza scaunului te așteaptă. Ce importă că în câteva minute localul capătă alură de sală de așteptare... Cîndva, într-o revistă de avangardă, Perahim publicase un desen-manifest în care o siluetă omenească avea în loc de cap un cuier. Aluzie la comoditatea de gîndire a burtă-verdelui. Îndrăznesc să susțin că simbolul nu este destul de infamant, ba avînd în vedere serviciile defunctului cuier, pe undeva nedrept. Dacă maestrul ar fi cunoscut situația (adică lipsa de interes, de stimă față de cetățean a feluriților responsabili de localuri etc., etc.), altfel ar fi procedat.

Probabil că ar fi înlocuit cuierul cu patrate, numai patrate și cizme cu botul în sus, numai cizme...

H. MIHAI

SPORT

două citate - o singură concluzie

«...Pe de altă parte, boxerii nu știu să se apere, din care cauză primesc mult prea multe lovituri care, desigur, le scad capacitatea de rezistență (...). Or, în box, principalul lucru pe care trebuie să-l înveți la început este să te aperi...»

Rîndurile acestea au apărut, nu demult, în ziarul «Sportul» și aparțin cunoscutului comentator de box Paul Ochialbi.

Cele ce urmează — fie-neratată lipsa de modestie — le-am scris noi cu treizeci de ani în urmă în «Gazeta sporturilor»: «Să ne înțelegem: un boxer nu e mai mult decît un om. Un om presupus (...) mai puternic decît un oarecare de pe stradă echivalent în greutate (...) Avem totuși boxeri care mizează enorm și irațional pe sănătatea lor, pe puterea lor de a primi pumni și-și transformă meciurile într-o periculoasă «întrecere a puterii», admițînd să fie loviți pînă la înconștiență, dar refuzînd să cedeze...»

Am făcut apel la aceste două citate nu pentru că am vrut să autentificăm valabilitatea celor scrise de noi în urmă cu trei decenii, ci pentru că, după cum se vede, din nefericire, observații de acest gen sînt și astăzi actuale. E, într-adevăr, direct periculoasă concepția pe care o au, și în zilele noastre, unii dintre practicanții acestui sport dur despre felul cum el trebuie prac-

ticat. Bătăja, bătaie în exclusivitate, fără nici o preocupare de apărare, e, pur și simplu, o crimă. Nu avem la îndemînă cuvintele cu ajutorul cărora am putea demonstra cît e de dăunător «stilul» acesta care confundă nobila artă cu bătaia și o anume rezistență la lovituri cu înconștiența.

Am văzut zeci de generații de boxeri. Primele noastre apariții — ca spectator, atunci — la meciurile de box coincid, în bună parte, cu înșeși începuturile acestui sport. Am fost martori la evoluțiile de pionierat ale lui Tică Papamangiaris și Constantin Vilsan; ale primilor noștri campioni naționali, Dumitru Teică și Chirilă Dan; ale vedetelor imediat următoare: Nour, Spakow, Axioti, Lucian Popescu, Toma Aurel, Ion Mihail și, de la ei încoace, ale acelor pe care i-am numi reprezentanți ai epocii moderne a boxului românesc: Ion Chiriac, Sandu Ion, Oșca, Rădan, Ion Popa, V. Șerbănescu. De asemenea, i-am văzut la lucru pe toți cei zeci și zeci de boxeri, colegi de generație cu cei de mai sus. Spectatori și cronicari la atîtea și-atîtea gale, am avut — dar spre regretul nostru sincer — ocazia să ne verificăm opinia: «bătăușii» au rezistat totdeauna mai puțin pe arena actualității — și, de cele mai multe ori, abandonarea activității lor competiționale a însemnat și intrarea într-o prezență socială viciată de multe tare. Ne întîlnim adesea cu acești foști boxeri-bătăuși. Degradarea fizică și psihică în care se află e cel mai bun, cel mai trist vot de blam pe care-l dau ei înșiși concepției falimentare ce-au avut-o despre practica acestui sport.

De aceea credem că astăzi, cînd la noi boxul e amator și se desfășoară pe alte coordonate decît în trecut, după anume reguli de prevedere care acordă pugiliștilor o cuirasă împotriva pericolelor, pericole ce-i pîndesc încă pe boxerii profesioniști, ne e cu atît mai greu să admitem că se mai găsesc pugiliști care, cu bună știință (inconștient, totuși) se lasă pradă «stilului» bătaia cu orice preț, nesocotînd apărarea și primind pumni peste limitele unei rezistențe care întotdeauna și pretutindeni se răzbuună crunt la un moment dat...

C. GRIG.

curier comercial

ÎN «LUNA CADOURILOR»

Reamintim cititorilor că ne aflăm în plin «toi al tîrgului» din «Luna cadourilor»; publicăm lista unor unități dintr-o serie de orașe, reședințe de județe, în care s-au organizat expoziții speciale cu vînzare:

BRĂILA: «Articole sportive» și «Confecții-țesături» (str. Republicii).

BRAȘOV: Unitățile nr. 14 și 88 «Confecții», 28, 30 și 47 «Încălțăminte», 18 «Țesături lînă».

FOCȘANI: «Confecții femei» (str. Mare a Unirii nr. 24) și «Confecții» (pe aceeași stradă).

GALAȚI: «Confecții bărbați» (bd. Republicii nr. 20); «Confecții femei» (bd. Republicii nr. 137); «Confecții și țesături» (str. N. Bălcescu nr. 23-25); «Confecții» (str. 1 Mai nr. 170); «Confecții adolescenți» (str. N. Bălcescu nr. 175); «Confecții-țesături» (Cartier Țiglina I).

TÎRGUL BRĂILEAN DE VINURI

La «Crama Brăilei» din Brăila, str. Republicii nr. 118, funcționează pînă la 31 decembrie un «Tîrg de vinuri». Se prezintă și se desface o gamă variată de vinuri din podgoriile județului.

«GOSPODINA» ÎN CAPITALĂ

Semnalăm o extindere sezonieră a numărului de unități și a sortimentelor de semipreparate în Capitală: cinci centre de fabricație din cadrul T.A.P.L.-«București» aprovizionează în prezent 58 de magazine «Alimentara» care au avut sau și-au organizat abia acum raioane de semipreparate. În listele de meniu pe baza cărora unitățile fac comenzi s-au inclus 88 de sortimente. Dintre noutățile ce ni se servesc — însă numai la unitățile de specialitate din str. Academiei, bd. Mărășești, la «Feroviarul» și la bucătăriile de bloc din Piața Splaiului și str. C.A. Rosetti — amintim supele, ciobele și borșurile astfel pregătite, încît acasă nu mai trebuie decît puse la fiert.

CITITI ÎN NUMĂRUL VIITOR

- Analize și perspective în prag de an nou.
- Romanta și tangoul de pe timpuri în luptă cu muzica usoară de import.
- Piața comună la ora contradicțiilor financiare.
- O amintire de la Margareta Pislaru.
- Din nou pe Zalomit.

CASELE DE CULTURĂ LA ORA ADEVĂRULUI

(I)

reportaj-anchetă de George CIUDAN și Mihai HETCO
fotografii de Elena GHERA

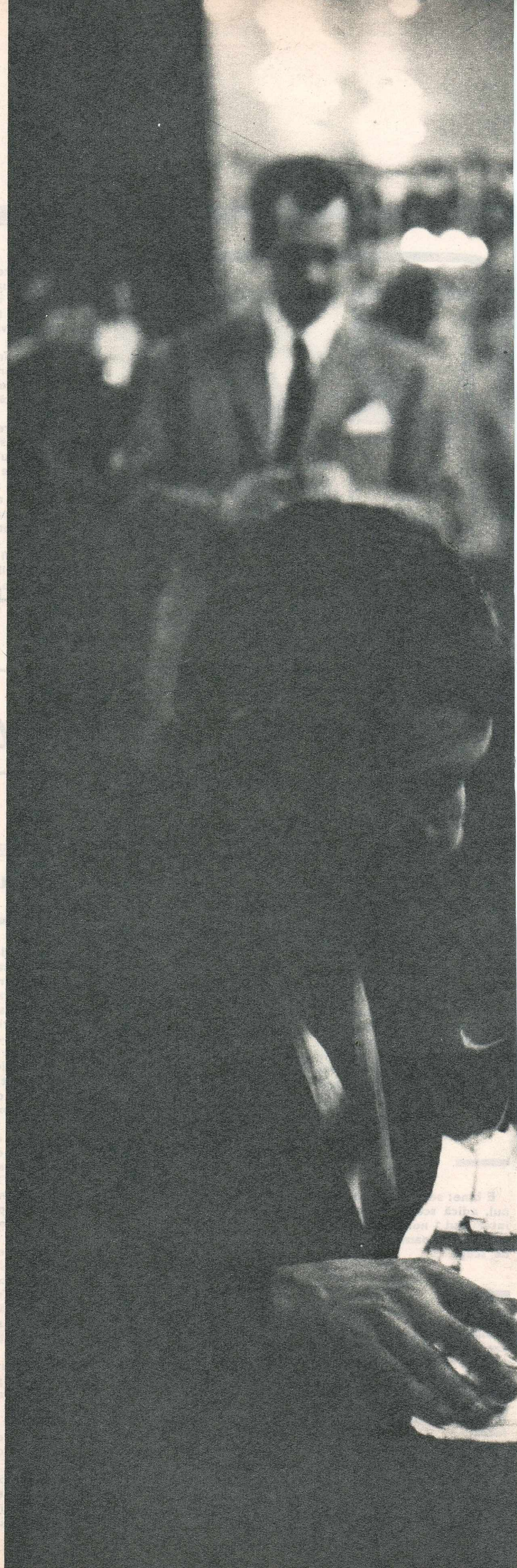
«Casa de cultură va deveni religia, catedrala,
adică locul unde oamenii se adună pentru a regăsi
ceea ce e mai bun în ei».

ANDRÉ MALRAUX

În București sînt 16. Ale tinerilor și ale maturilor. Au fost înființate cu scopul de a îmbogăți viața spirituală a oamenilor. Cum poate fi apreciată activitatea unei case de cultură? Depinde din ce unghi e privită această activitate. Pentru că directorul unei asemenea case poate informa forul în drept, fără să exagereze cu nimic, că în luna noiembrie, să zicem, pragul așezămîntului pe care-l conduce a fost trecut de 10 000 de oameni.

Este acesta un fapt pozitiv? Da și nu. Da, dacă acești 10 000 de oameni au devenit în luna noiembrie mai deștepți, mai informați ca în luna precedentă. Nu, dacă acești 10 000 de oameni au rămas aceiași ca în luna octombrie.

Dar să nu anticipăm stările de fapt pînă nu limpezim teoretic rostul acestor așezăminte culturale. Și mai cu seamă să nu tragem nici o concluzie pînă nu jucăm pînă la sfîrșit

▲ Frumos, decent, civilizat. Deci, se poate!

◀ O imagine pe care am vrea s-o vedem repetată de «n» ori... (cafeneaua literară de la «Ate-neul tineretului» într-o seară... fastă).

cu cărțile pe față. Avem material documentar berechet. Am discutat cu directori și metodiști ai caselor de cultură, am interviavat fulger zeci de tineri și de maturi, am străbătut sălile de dans din centrul și de la periferia Bucureștiului. Sîntem în posesia unei multitudini de impresii, de sugestii, de păreri — nu puține contradictorii — pe care vom încerca, după știința noastră, să le ordonăm și să le sintetizăm.

Un «amănunt» care a scăpat: mijloacele de transport spre casele de cultură mai periferice.

CLUB AL TINERETULUI NU «CASĂ DE CULTURĂ»!

Discuție pasionantă la Comitetul U.T.C. al municipiului București. Interlocutor, tov. Nicolae Gîrceag, secretar cu propagandă.

— «Casa de cultură a tineretului» ideală? «Clubul perfect»? Iată un subiect care îmi merge la inimă. Pasionant și nespuse de complex. Pentru că trebuie să ne fie clar tuturor că tineretul nostru a evoluat enorm în ultimii cincisprezece ani, să zicem. Mult mai pregătit, deci, implicit, cu pretenții mult sporite. Ar fi o flagrantă neconcordanță de timp a-i impune forme de educație și distracție care dacă cîndva au corespuns momentului, astăzi sînt definitiv revolute. Sensibilitatea fiecăruia a crescut, tînrul dorind și pretinzînd să participe individual la o activitate sau alta. A face convocator, a-i pune doi cîte doi și a-i trimite să se... distreze (după ce în prealabil au ascultat și o foarte interesantă conferință despre meteorologie în serviciul agriculturii) ar echivala în prezent cu metodele de convingere folosite de vagmistru întru atragerea la oaste a bădiței Vasile. Chestie de educație, chestie de tact. Cît despre «casele de cultură ale tineretului», ele își justifică existența numai prin eficiența și promptitudinea cu care răspund unor solicitări cît mai variate.

— Fiindcă a venit vorba, tovarășe secretar, nu considerați că aceste «case de cultură ale tineretului» trebuie urgent rebotezate?

— Au și fost recent, consfințind prin titulatură eforturile pe care le depunem în acest domeniu. «Casă de cultură a tineretului»... titulatura este compromisă, asta sună cam a «școală de literatură», a bandă rulantă. Așadar, club. După mine «club al tineretului». Cum îl vedem noi? Dotat cu ce, omește vorbind, își poate dori un tînr. Conduc de oameni competenți, cunoscători ai psihologiei vîrstei tinere. Cu o activitate

variata, dar și cu un anume profil care să-i pună în evidență, față de celelalte cluburi, personalitatea distinctă. Deschis tuturor, apt unor discuții libere, creatoare. Atmosferă destinsă, aș zice familiară, activități atît de complexe, încît opțiunea să devină o problemă. Într-un cuvînt, un for în care să aibă drept egal de reprezentare toate aspirațiile și toate preocupările specifice tineretului nostru. Să dea o concepție și să educe prin puterea sa de atracție, nu prin mijloace uscat-didactice.

— Iar dv., tovarășe inspector-șef Ion Hulea (n.n. — sîntem la municipiu, la «Așezămintele culturale»), în ce vedeți destinul caselor de cultură aferente diferitelor sectoare, viitorul lor? Și cum ar arăta, tot după dv., «casa de cultură» ideală?

— Să delimităm, mai întîi. Cluburile pentru tineret se adresează (clar, chiar din titlu) tinerilor pînă la, să zicem, 30 de ani (cifră maximă...). Așezămintele noastre culturale au fost înființate pentru a capta interesul atît al tinerilor cît și al cetățenilor de alte vîrste. Deci ar fi necesară aici o activitate mai complexă însă în același timp diferențiată pe aptitudini și preferințe. Cercuri cu profiluri variate, cursuri de limbi străine (care de altfel se și țin), săli cu dotări corespunzătoare, personal calificat, metode de propagandă atractive și eficiente (este mai greu să stîrnești interesul la vîrstnici)...

— Ne scuzați, n-am fi vrut să intervenim în această discuție teoretică, rezervîndu-ne dreptul confruntării cu realitatea «pe teren», dar totuși, la ora actuală care este participarea maturilor la aceste «case de cultură»?

— Foarte redusă, dacă exceptăm pe cei ce activează la diverse cursuri ori conferințe. N-am reușit să-i atragem decît sporadic. Sperăm ca la anul, după ce studiile demografice pe sectoare, urmîrind preocupările, vîrsta și ocupațiile locuitorilor, vor fi definitive, să captăm interesul unor categorii cît mai largi de cetățeni.

— Cu activități și programe în consecință?

— Desigur.

Mulțumind interlocutorilor noștri pentru amabilitatea cu care ne-au împărtășit planuri, idei, perspective, am pornit, prozaic, «din casă-n casă» pentru a constata mai întîi

CE SPUN HÎRTIILE, CE ARATĂ TERENUL...

...Ni se așază înainte un tom voluminos, amețitor de complex și pus la punct. Nu poți decît să-ți scoți pălăria. Spicuum: la «Ateneul tineretului» (profil literar-artistic) există un club de informare cu conferințe și cursuri, colecții de ziare și reviste străine, impresii de călătorie transmise de ziariști competenți și umblați, universitate populară, cercuri de toate felurile, cenaclu literar, cu (atenție! acum e acum...) cafea literară, expoziții, club de jaz recent deschis etc., etc. etc. Așijderea la «Universal-club» (cursuri, «România pitorească», magazin estetic pentru fete, expoziții periodice). La «Tehnic-club» (tot din planuri...) opțiunea devine chestiune de conștiință, într-atît tînrul solicitant este tentat de tot felul de cursuri de arhitectură, urbanistică, desen tehnic, radio-televizoare și (mai ales!) automobilism. La «Clubul elevilor», activitate specifică perioadei școlărității. La «Ecran-club», program complex în perspectivă, dar aflăm imediat: localul, deocamdată, în reparații capitale. O primă strîngere de inimă, ca un presentiment. «Modern-clubul» oferă de asemenea o multitudine de cercuri de dans, recitări, formații artistice etc. De asemenea «casele de cultură» care țin de municipiul București și sînt situate una în fiecare sector afișează aproape în totalitate aceeași activitate bogată, în care cercurile de tot felul se învecinează cu dansul, teatrul, muzica (populară sau ușoară). La «Zalomit», reprofilarea (ce se încearcă mai peste tot...) se referă la cercurile de folclor și teatru. Casa de cultură din sectorul V își axează activitatea pe folclor

și muzică ușoară. În sectorul IV se dau recitaluri de bel-canto. În sectorul I, de muzică clasică. La «VIII», activează tot felul de brigăzi. Ca și în sectorul II. Cifra, de ordinul miilor, arată clar largă audiență de care și bucură aceste așezăminte de cultură.

Dar, dintr-un prost obicei, după ce am notat conștiințioși planurile de activități prezentate de directorii respectivi (renunțînd a le mai etala, fiindcă ar necesita pre multe pagini și prea multă răbdare din partea cititorilor) am purces, ca Toma Necredinciosul, să ne dumirăm cu ochii noștri și să punem mina (dacă este cazul) pe rană. Constatările?

VIS ȘI REALITATE...

Iată-ne la «Tehnic-club», sectorul V. Numele spune totul. Realitatea însă ne dezamăgește. Știm, clubul a fost reprofilat de nu prea multă vreme și nu-i putem pretinde să aibă o activitate prodigioasă. Deocamdată, trei cercuri tehnice: electronică, nave aeromodele și automobilism. Cercul de electronică se găsește pe drumul cel bun. Celelalte cercuri sînt în aer. N-au nici cursanți, nici material didactic. Ba da. La nave aeromodele sînt patru membri. La automobilism, nici unul. Există totuși ceva la acest cerc. Există o mașină, o dubă de penitenciar, cu radiatorul spart și cu alte numeroase metehne. Alceva nu există. Unde ne aflăm? La «Tehnic-club» pe Capitală? Nouă ni se pare că visăm, că ne aflăm într-un sat uitat de Dumnezeu, în ograda unui meșter potcovar.

Reprofilare? Perfect. Dar să i se dea reprofilării convenita dotare. Altfel rămînem făcători de planuri mărețe pe hîrtie. Atît.

Din pricina Casei de cultură de pe strada Zalomit am rămas fără nasturi la pardesiu. Nu-i nici o pagubă dacă pentru a te culturaliza ești nevoit să-ți pierzi nasturii de la pardesiu. Lumea vine aici buluc, așa cum venea la Maglavit să-l vadă pe reprezentantul lui

Sala de așteptare a gării Strehaia? Anticameră de policlinică cu plată? Sala pașilor pierduți? Pardon! Interior de casă de cultură.

Dumnezeu. Exodul acesta spre Zalomit e însă numai duminică seara. Atunci vin aici și chemați, și nechemăți. Unii în ținută ne-cuviincioasă, alții cu băutura în nas, alții cu înjurăturile gata pregătite. Bieții metodiști se reprofilează pe moment în paznici și milițieni. În celelalte zile e liniște. Activitatea pentru maturi e destul de săracă.

Pe strada Eminescu își desfășoară activitatea Casa de cultură a sectorului II. Cursuri de limbi străine, un cerc de depanare radio-televizoare, un cerc de croitorie și unul de balet pentru copii. Cam atât. Și casa asta își caută reprofilarea. Se pare că și-a găsit-o: Estrada...

(Am uitat să precizăm: la aproximativ 400 de metri, un teatru profesionist cu secție de estradă. «Barbu Șt. Delavrancea», își desfășoară activitatea de câțiva ani. Se prevede o concurență acerbă...)

Vineri seara la «Ateneul tineretului». În program: cafenea literară (discuții pe marginea unor producții artistice citite în cadrul cenaclului), activitate de club, bibliotecă etc... Vrem să intrăm în sală. Stupoare. Înăuntru, 200-300 de oameni, în rînduri, pe scaune. Cu vorbitor la tribună și listă deschisă în continuare. Aceasta să fie cafeneaua? Nicidecum. Asistăm «accidental» la o ședință a nu știu cărei uzine bucureștene. Tinerii? Cenaclul? Cafeneaua? «Mai târziu, cînd s-o termina ședința». S-a terminat la orele 22. Programul «Ateneului» se încheie la orele 23. Atunci cînd? Poate că a fost o întâmplare, dar chestionînd persoanele competente ale locului aflăm că situația s-a mai repetat. Cei câțiva zeci de tineri care așteaptă ca și noi deschiderea «cafenelei» pleacă dezorientați. Făcuseră, desigur, pînă aici drum lung pe zloată și frig. Atunci unde sînt «atenția» și «atractivitatea» atît de des invocate? Biblioteca (cu reviste cu tot) trage oblonul la orele 20. Dar după cît ne place să credem, o atmosferă etc., etc. fără un ziar răsfoit

alene, fără posibilitatea de a citi o carte bună, nu prea e compatibilă cu înalta intelectualitate enunțată aici. Să ne înțelegem. Nu căutăm răul cu lumina. Dovadă că susținem sus și tare că la «Ateneu» există posibilități de a te simți efectiv bine. Dotări, condiții, oameni de specialitate. Există însă și neglijențe. Acest club, fără îndoială cel mai proeminent din țară, cu activitatea cea mai variată, reușește să atragă, săptămînal, 2 000-2 500 de tineri. În sectorul I sînt peste 200 000!! De unde se vede că neglijența ori indiferența costă scump.

De data aceasta o «casă de cultură», cea a sectorului VI, pe Rahova, în clădirea fostului cinematograful «Aida». Duminică dimineața. Clădirea, cu un interior pentru care ar putea fi invidiată de teatre profesionale, goală. Pentru restaurarea aceluiași interior, cu ani în urmă s-au plătit milioane. Acest așezămînt cultural care are, evident, un program bine stabilit, director, metodiști și portari, pare în această dimineață părăsit. Doar pe scenă, la un moment dat, apar câțiva tineri schișind sub o conducere, nu ne îndoim competență, câțiva pași de dans. Restul tinerilor? «Veniiți, tovarășe, seara, la dans. Acum ce să faci?»

Într-adevăr, ce să caute? Bibliotecă nu există, cadru intim unde să se poată servi o cafea, un pepsu, nici pomeneală. Bineînțeles, sînt și aici pianuri, chiar în următoarele săptămîni se va deschide un mic bar, într-un mediu plăcut, pe fond muzical (formațiile de chitare electrice «Tropical» și «Orion»). Totul este să avem puțintică răbdare...

Atragerea altor cetățeni în afara tinerilor? Cîteva cursuri de limbi străine. Dar dacă vîi numai așa, să te distrezi? E adevărat, în afară de dans nu e prea mare lucru. Se tot încearcă o formulă de «teatru de cartier» în care cetățeni de diferite vîrste, cu veleități artistice, să-și dea concursul. Se urmărește prin aceasta atît atragerea lor cît și a familiilor și prietenilor veniți să-i admire în plin efort creator. Idee bună și atractivă, dar din păcate încă în stare de proiect. În timpul săptămîinii, participarea, aproape exclusivă, a tinerilor se cifrează la cîteva zeci. Duminică sînt, datorită dansului, aproape 800.

Tot respectul pentru Niky Vlădescu și formația sa, dar numai din dans nu se poate trăi nici educa oamenii, nici cuceri sute de bătrîni pensionari. Și fiindcă veni vorba de acești tineri, de acești oameni maturi, de acești bătrîni, să le dăm cuvîntul pentru a afla

DOLEANȚELE LOR

Intervievăm în Cișmigiu și la Casa de cultură de pe Zalomit, 22 de oameni între 40 și 60 de ani. Dintre aceștia, trei afirmă că

așezămîntul cu pricina are o activitate ideală — se referă la ansamblul folcloric — șapte sînt nemulțumiți pentru puțînătatea cercurilor, șase reclamă înființarea a două noi cercuri — al iubitorilor naturii și al amoriștilor —, patru cer mese rotunde pe probleme internaționale, iar doi afirmă că ar păși mai des pragul acestei case de cultură «dacă ar fi mai scăzută prezența golanilor amețiți de coniac».

Dimitrie Bărbulescu, pensionar, abonant permanent al Casei de cultură, e nemulțumit de felul cum sînt prezentate problemele de politică internațională. «Nu vreau să vină un conferențiar care timp de o oră să vorbească pe nerăsuflăte. Doresc dezbateri aprinse, la care să participe un număr cît mai mare de oameni».

Elena Ivănescu, laborantă, socotește că ar fi foarte nimerit ca pe lîngă unele case de cultură să se înființeze și cercuri de cosmetică: «Femeia trebuie să rămînă frumoasă toată viața».

Solicităm păreri, sugestii unui grup de tineri care activează în formația de dans modern a «Casei de cultură» din sectorul VI — Rahova (Ion Anton, constructor telefonist, Cornel Bărbănuș, coleg cu primul, Gabriela Vasile, elevă, Mariana Bănică, elevă). După un moment se hotărîsc, în fine:

«Am terminat repetițiile și n-avem ce face. Trebuie să plecăm acasă sau să ne plimbăm pe stradă. Am fi dorit să stăm într-o încăpere plăcută, să putem bea, eventual, o cafea».

«Am dori să ascultăm muzică, să citim reviste românești și străine. Cunoscoam franceza. Personal aș fi vrut să pot găsi în rafturi Paris Match, Cinémond».

«Ador jocurile mecanice. Împreună cu prietenii mei mi-aș dori să petrec cîteva momente în fața lor. Unde să le găsim? La «Zalomit» sau «Mon jardin»? Bătaie, moarte de om».

«Ne-am mulțumit și cu o masă de ping-pong, dar ba nu sînt mingi, ba tovarășul administrator este supărat și nu vrea să dea cheile».

«Nu știu dacă ați observat: e cam frig. Atmosfera ar trebui să fie asigurată încă de la calorifer».

Mărturisim că ne-am fi așteptat la mult mai multe sugestii. Nu că acești tineri nu s-ar simți efectiv bine în cadrul cercurilor pe care le frecventează (altfel nici n-ar participa) dar este în firea acestei vîrste să pretindă, să dorească foarte mult. Tovarășul metodist Nicolae Bogan, care-i cunoaște bine pe tinerii de mai sus, ne lămurește: «Ce vreți? Nu sînt obișnuiți să fie întrebați despre ceea ce și-ar dori în cadrul «caselor de cultură» pe care le frecventează. Sînt surprinși. N-au avut timp să se gîndească. Se și jenează».

Ciudat, nu? Se investesc milioane; sute, poate mii de metodiști, colaboratori externi,

CASELE DE CULTURA LA ORA ADEVĂRULUI

oameni de artă și știință își dau concursul; se organizează cercuri pe cele mai variate teme dar nu se cunosc sau nu interesează dorințele reale, intime, nu greu de rezolvat în comparație cu investițiile făcute în multitudinea de activități și cercuri. Dorințe care, rezolvate, sîntem siguri, ar înzeca participarea, acum destul de precară, la «casele de cultură» mai sus-amintite.

Mai este o problemă. De fapt problema problemelor. Ieșirea dintr-o inerție care chiar dacă este fastuos drapată, tot inerție se numește. Sînt bune cercurile, cei înscriși, puțini, mulți, le frecventează, e aproape sigur, cu pasiune. La fel conferințele. Vorbește-tinărului de făruri zburătoare ori de ororiile din Biafra, și te va asculta cu respirația oprită. Dar fă-o cu inteligență, cu tact, conferința transform-o în dezbateri liberă, cercului dă-i alură modernă. Fiindcă altfel tinărul și (cu atît mai mult) maturul nu vor avea încredere, vor considera că «vrei să-i bagi pe gît nu știu ce chestie, ca mai de mult, și ei, merci, nu înghit așa ceva». N-are de unde să știe că la cluburile tineretului ori la casele de cultură s-a schimbat sau este pe cale să se schimbe o întregă concepție, un întreg sistem de muncă. Dar pentru ca acest efort să nu se risipească în zadar este nevoie de o propagandă inteligentă în rîndurile oamenilor, este nevoie a se recîștiga o încredere cîteodată (și pe bună dreptate) pierdută. Iată dar, pentru ce, cîteodată, în cohorte respectabile, tineri cu aere dezbuzate, se înghesuie în holuri de cinematograful ori în săli sordide de cartier, preferînd acest soi de «distracție» unei seri decente de club. De la «agățatul» pe stradă și cheful ori bătaia de la ieșirea din «salon» ori circiumă, și pînă la delinvență și huliganism, nu-i decît un pas. Întrebați pe acești tineri îmbrăcați fistichiu, nu rareori certați cu igiena, cu priviri arogante dacă nu agresive, gata oricînd să arunce un cuvînt greu, întrebați-i, așa cum am făcut noi, despre cluburi ori case de cultură. Vă vor rîde în nas. «Se simt infinit mai bine» pe Văcărești ori în Dudești, în înghesuială, transpirație și fum de țigară. Dacă totuși au călcat cîndva pragul unei case de cultură, asta s-a întîmplat doar simbăta sau duminică seara, la dans, evident. În restul după-amiezilor, în holurile cinematografulor, în circiumi.

Să fim înțeleși. O instituție de cultură și educație ca cea a cărei cauză încercăm s-o pledăm nu poate fi transformată nici în «salon», nici în circiumă, nici în hol de cinematograful. Este de datoria forurilor în drept să depună un efort, pe care-l prevedem de pe acum gigantic, pentru atragerea, «coruperea» la cultură și bună-cuviință, ca să-l parafrazăm pe Rousseau, pentru a cîștiga încrederea și, în sfîrșit, a recupera acești tineri.

(Citiți în numărul viitor urmarea anchetei noastre.)

un secol și jumătate de

de George SBĂRCEA

Ca și în alte părți ale continentului, muzica ușoară s-a ivit și s-a dezvoltat ca o ramură oarecum autonomă a artei, paralel cu accesul unor pături tot mai largi la manifestările publice. Dorința tot mai mare de participare a populației urbane la diversele moduri de distracție a impus o sporire considerabilă a spectacolelor, localurilor de petrecere, orchestrelor, cântăreților și a pieselor muzicale, antrenând o sumedenie de compozitori și poeți — profesioniști sau amatori — în făurirea de melodii ușor de cântat și de reținut. Dar aspirația aceasta spre ușurință a avut drept urmare, în cele mai multe cazuri, o scădere a nivelului muzicii de larg consum, în raport direct proporțional cu numărul pieselor apărute. Din multe, foarte multe melodii ivite, la noi sau aiurea, în a doua jumătate a secolului al XIX-lea, n-au supraviețuit decât puține, intrând în ceea ce se cheamă repertoriul standard al Muzei ușoare.

cupletul, dansurile de salon și concertele de promenadă (II)

CUPLETUL ȘI DESTINAȚIA LUI SOCIALĂ

Spectacole de operetă au fost prezentate la noi încă de pe la mijlocul veacului trecut. *Baba Hîrca*, *Însurășii*, *Iudita* și *Olofern* erau chiar operete originale, cu libreturile și muzica de autori, cărora li se spunea în limbajul vremii, «naționali». Stagiuni de operetă au existat atât la București cât și la Iași,

uneori — cu un caracter incidental — pînă și în orașe mai mici ale provinciei!

Cu tot publicul pe care opereta îl atrăgea la reprezentații, ea presupunea investiții prea mari spre a putea dura prin rentabilitatea spectacolului, într-o epocă în care subvențiile de stat nu existau încă sau, atunci cînd existau totuși, ele erau atât de modeste și de incerte, încît nici o trupă nu se putea sprijini pe un ajutor oficial. Pînă și în cazul

stagiunii de operetă din 1875 de la Teatrul Național din Iași, al cărui conducător muzical fusese compozitorul, profesorul de canto și dirijorul P. Mezzetti, nu s-au putut prezenta decît 14 spectacole, ceea ce nu ajungea spre a acoperi cheltuielile și munca investite în această întreprindere. Astfel s-a născut, cu timpul, spectacolul mai ieftin și mai puțin exigent din punct de vedere muzical și scenografic: *spectacolul de revistă*. El completa — la un mod mai accesibil publicului mijlociu — opereta, vodevilul sau «canzona», în care cîțiva autori dramatici români, printre care și Vasile Alecsandri, și-au exercitat spiritul polemic și de critică socială.

Fiindcă efervescența multimilor orașenești reclama, pînă și pe scena muzicală ușoară, preocupări cît mai apropiate de actualitatea politică și socială, un grup de scriitori români — între care Petru Grădișteanu, Nicolae Țincu și Al. Lara — au scris revista *Cer cuvîntul*. Ea a popularizat în masele largi un nou gen de muzică ușoară, trăind mult dincolo de pereții teatrelor, și anume: *cupletul*. Constînd din versuri satirice, de obicei vioaie și chiar cu cîte o «poantă» norocos găsită, care criticau diverse moravuri politice, fraude administrative, atitudini de societate, stricarea limbii etc., cupletul vehicula melodii simple, ce se rețineau lesne și deveneau o vogă pentru un anotimp sau mai multe. Ceea ce începuse Vasile Alecsandri la un nivel de artă s-a continuat, de astă dată fără pretențiile estetice ale unui spectacol, pînă la utilitatea pamfletului politic și stilul jurnalismului citadin.

«Un jurnalism al muzicii» — aceasta este de altfel definiția dată muzicii ușoare, acum aproape un secol, de criticul vienez Eduard Hanslick.

I.D. IONESCU LA UNION

Grădina «Union» și-a dobîndit celebritatea, perpetuată pînă și în *O noapte furtunoasă* a lui I.L. Caragiale, datorită actorului și cupletistului I.D. Ionescu. Ionescu era un artist dramatic, originar din Brașov, în timp ce «grădina» unde se producea nu era mai mult decît o curte cu cîțiva copaci, cu o clădire mărunță și o popicărie. Ea se afla pe fosta stradă Cimpineanu, nu departe de vechiul Teatrul Național din Calea Victoriei. Acolo a cunoscut cupletul de actualitate epoca sa de glorie, în interpretarea veșnic vie și captivantă a lui I.D. Ionescu. Cercetătorul și istoriograful teatrului românesc Ioan Massof i-a consacrat acestui subgen de muzică ușoară și cultivatorului lui o întregă monografie (*I.D. Ionescu de la Union*. Editura muzicală, 1965).

Socotit de presa bucureșteană «printre celebritățile junelui nostru teatru», Ionescu era un actor-cîntăreț cu rare capacități interpretative. El cînta romanțe și melodii diverse, uneori cu textele de Vasile Alecsandri, sau cuplete, cîntece dansante și «șansonet» compuse de I. Mușoi, A. Flechtenmacher, Grigore Ventura ș.a. Galopul «tramvaiului cu cai», de pildă, pe care îl aștepti dar nu vine niciodată la timp, a dobîndit o popularitate nebanuită nu numai în Capitală, ci și în orașele provinciei, unde noul mijloc de locomoție urbană n-avea să părăndă nici mai tîrziu.

Era o nevinovată tîflă și, desigur, fără urmări concrete asupra reglementării circulației tramvaiului bucureștean, spre deosebire de alte cuplete ale revistei *Ai cuvîntul*, care fusese scrisă de Pantazi Ghica cu scopul mărturisit de «a biciui pehivănia politică,

literară și artistică». Stimulat de succesul acestei reviste, A. Flechtenmacher a compus el însuși muzica unei noi reviste, *N-aveți cuvîntul*, fără succes deosebit, dar lansînd cîteva melodii sprintene sau romanțioase și dezvoltînd interesul pentru cîntecul de un sezon, două, de fapt pentru muzica ușoară românească!

EFERVESCENTA ROMANTEI ȘI A «DANTURILOR» DE SALON

Artistul și poetul dramatic Zaharia Bîrsan povestea că I.D. Ionescu cînta romanțele cu atîta căldură, finețe și nuanțare, că «nici un lied de Schubert nu era mai frumos pe buzele unui oricît de mare artist să fi răsănat». Avea un repertoriu vast, încît nu rivalizau cu el decît tarafurile celor mai buni lăutari și — la Iași — «renumitul baritonist român» Ionică Barbu. Romanțele lui Barbu, compuse de C. Codrescu, Ant. Cirillo, C. Decker, L. Dimitrescu, I. Filip, azi uitate cu desăvîrșire, au reflectat societatea epocii dintre 1880 și 1910 nu numai în suprafața ei pitorească, ci și în reacțiile sale psihologice.

După *Știi tu cînd te țineam pe brațe, cînd îmi jurai amor, știi tu*, de autor necunoscut, dar în aranjamentul lui C. Decker, publicată de librarul-editor N. Cosma, a urmat o romanță «de peste munți» a compozitorului Augustin Bena. Era celebra *Nu m-abandona!*, răspîdită în lumea întregă, care a format de altfel obiectul unor procese de paternitate a melodiei, nerezolvate de justiția puțin lămurită de muzicografi asupra mecanismului intim și capricios al diasporei unui cîntec anumit și al folclorizării lui.

Cînd, la sfîrșitul secolului al XIX-lea, cultura muzicală serioasă a prins rădăcini tot mai adînci în România, prin activitatea orchestrei simfonice din București și prin activitatea conservatoarelor de la București și Iași, muzica ușoară românească este, datorită cupletului și romanței, un fenomen al maselor, care se înglobează în raporturile generale și necesare dintre om și artă. Din păcate, reeditarea celor mai izbutite romanțe ale noastre din trecut — cu toate caietele publicate de Editura muzicală sau înregistrările pe discuri Electrecord — rămîne o întreprindere neterminată, care își mai așteaptă editorul.

Dansul «de salon» — cadrulul, valsul, galopul, polca, mazurca — a fost o altă formă de muzică ușoară, deși genurile se mai confundă, în ciuda faptului că destinația distractivă și coregrafică a muzicii de salon este evidentă. Horele, sîrbele, polcile și valsurile de salon au apărut într-un număr foarte mare din invenția compozitorilor din țara noastră. A. Flechtenmacher, Eduard Caudella, Ciprian Porumbescu, Mihai Burada, E. Schelett, V. Maniu și mulți alții au scris astfel de lucrări, în ale căror melodii oamenii de acum aproape un veac respirau și trăiau, ele însușindu-le și dîndu-le o preocupare de ordin estetic, cu ample ecouri afective.

Firește că nu în toate cazurile piesele datorate compozitorilor din țară erau și originale ca melodii sau în intonație, nici chiar cele ce se intitulau hore, sîrbe, valsuri naționale! Cu excepția romanțelor, care vădeau o invenție și un ton propriu nou, muzica ușoară imita prea adeseori modele străine, îndeosebi pe cele vieneze și pariziene, într-o recrudescență bonjuristă proprie prelungirii la noi a romantismului ca mod de percepere a lumii. Nici chiar Iosif Ivanovici (1845-1902), o culme a muzicii ușoare și «de promenadă» românești, n-a

un secol și jumătate de muzică ușoară românească

scăpat în multe din compozițiile sale de înriurirea străină, pînă la valsul său devenit celebru *Valurile Dunării*.

ÎNCEPE FAIMA MUZICII UȘOARE ROMÂNEȘTI ÎN LUME

Este valsul *Valurile Dunării* muzică de fanfară sau e muzică ușoară și distractivă? E o întrebare întemeiată, dar nu implică un răspuns care să infirme una dintre cele două ipostaze ale piesei. Fiindcă valsul lui Iosif Ivanovici, conceput pentru fanfară, a intrat în acel repertoriu distractiv și dansant, care deservea domeniul bine definit al muzicii ușoare: este, așadar, muzică «de promenadă» în măsura în care e și muzică ușoară, deocamdată încă tot nediferențiate pe la 1880, cînd compoziția șefului de muzică militară român a apărut publicată de editorul-librar A. Gebauer din București.

Astfel de librari, care deveneau fie editori, fie depozitari, cu titlu și cu oarecare drepturi de editor, ai pieselor tipărite pe cheltuiala autorilor existau pretutindeni. Întreprinderile de acest fel erau însă de multe ori hazardate atît pentru editori, cît și pentru compozitorii care investeau sume importante în cîteva maldăre de note muzicale. Numărul de piese publicate era atît de mare, încît cumpărătorul sau, mai cu seamă, cumpărătoarele — fiindcă ele făceau de obicei muzică în «salonul» de acasă — nu știau ce să aleagă. Se fixau în cele din urmă asupra titlului care le amintea de un bal nu prea depărtat, de o serenadă primită sub balcon primăvara trecută, de o melodie ce le reținuse atenția în timpul plimbării prin parcul public.

Categoria artistică de care se lăsau conduși cei mai mulți autori de astfel de piese distractive și de dans era pitorescul îmbinat cu melancolia. Fiindcă ei vinau mai cu seamă amănuntul caracteristic și evocator, acela care forma culoarea locală și de epocă, toată această nesfîrșită puzderie de valsuri, polci, mazurci și hore culte sunau cam la fel, încît anevoie deosebeai o piesă de alta. Pînă în momentul apariției *Valurilor Dunării*, prin care Iosif Ivanovici a cucerit cea mai mare putere din cîte avusese pînă atunci vreun compozitor de acest gen asupra memoriei auditive a publicului. Valsul lui a fost primul nostru «slagăr» cu circulație internațională de muzică ușoară, urmînd căile de difuzare ale romanțelor: lăutarii, dar cunoscînd o răspîndire universală în numai cîteva ani.

Resorturile și forțele de propulsie mondială ale compoziției lui Ivanovici au fost nu numai fanfarele, ci și tarafurile, «capelele» și orchestrele de cafè-concert sau de cabaret. Buchetul de melodii din care e înădit valsul *Valurile Dunării* a trăit mai departe în conștiința oamenilor de pretutindeni și după ce noutatea lui s-a vestejit. La bătrînețe, regina Victoria a Angliei fiind sărbătorită cu prilejul unei aniversări, muzica regimentului de gardă i-a cîntat sub balconul palatului — în aranjament vocal și cu textul englezesc! — piesa favorită: *Valurile Dunării* de românul Iosif Ivanovici.

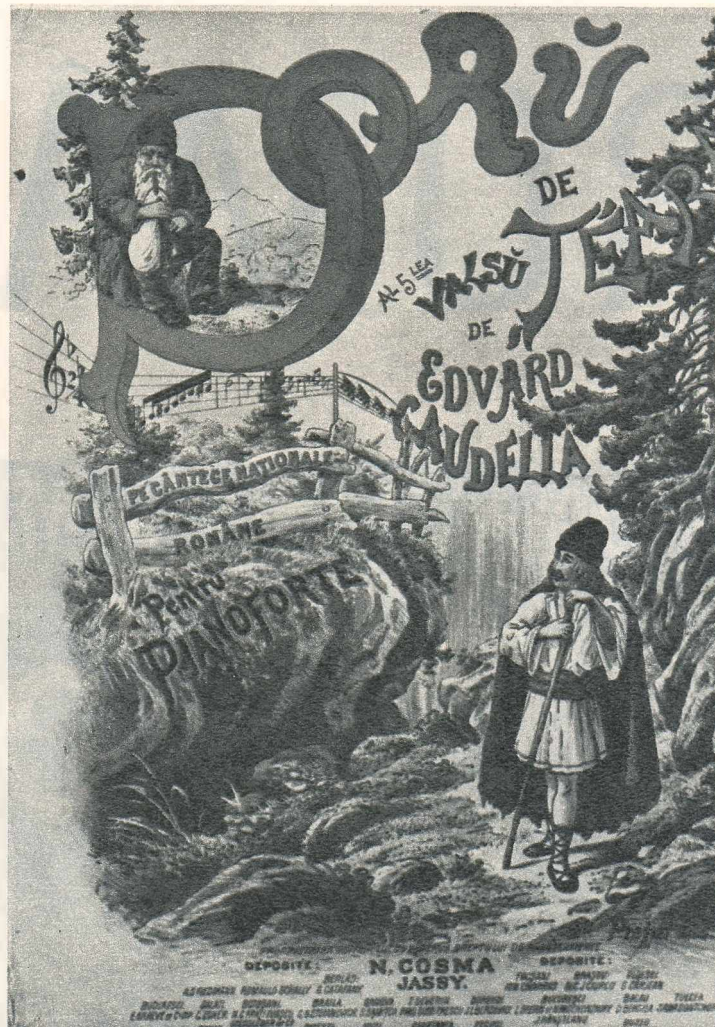
Se născuse, datorită șefului de muzică militară de la Galați, Tulcea, Focșani și București, primul «slagăr» internațional de muzică ușoară românească, popularizînd un anume tip melodic, urzit pe o intonație de romanță, care avea să devină o caracteristică a multor compoziții de gen ale creatorilor noștri din timpurile mai recente.

În numărul viitor: III. Romanța și tangoul românesc în luptă cu muzica ușoară de import.

◀ O horă «de salon» a lui A. Flechtenmacher, editată la Viena în ultimii ani ai secolului trecut.

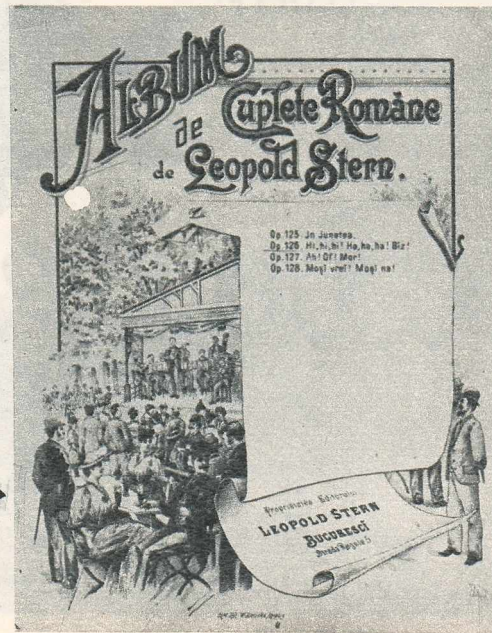
I.D. Ionescu de la «Union».

▶ Valsul «Dor de țară» de Eduard Caudella, publicat de librarul editor N. Cosma din Iași.

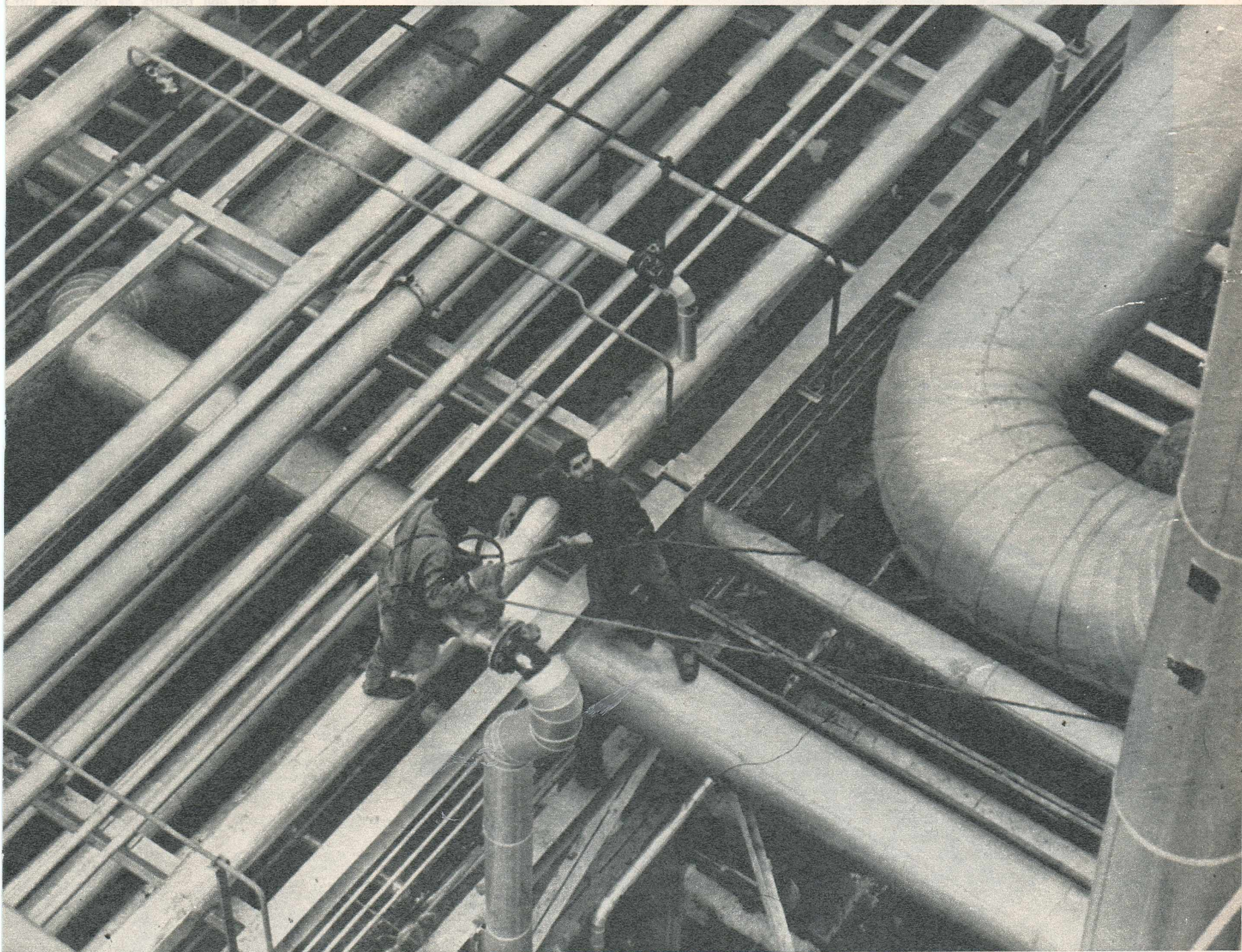
◀ Ionică Barbu, «renumitul baritonist român din Iași».

▶ Scena de revistă a grădinii «Union», reconstituită în spectacolul «O seară la Union» de Teatrul Național «I.L. Caragiale».

MAGISTRALA PETROCHIMIEI

de Traian PROSAN
fotografiile autorului

Intersecție a două magistrale de conducte.

În primăvară, pe platforma chimică a Piteștiului mai era încă o stare amorfă: un amalgam de oameni și instalații fără contururi precise. În acest sfârșit de an toată lumea vorbește aici de Complexul de piroliză — prima în ordinea intrării în funcțiune și totodată cea mai importantă dintre instalațiile marelui combinat.

De pe terasa clădirii administrative admirăm uriașa bijuterie argintie în componența căreia au intrat, nici mai mult, nici mai puțin de 900 de utilaje de proporții copleșitoare. Se execută acum spălarea și uscarea instalațiilor, operație premergătoare probe-

lor tehnologice. Toată instalația trebuie perfect spălată și uscată, deoarece conținutul în apă al viitoarelor produse se va măsura aici nu în sutimi, nu în miimi, ci în milionimi.

Inginera cu care cutreier vastul șantier, și pe care eram gata să o iau drept o începătoare, ne vorbește de anii și de experiența de pe Valea Troțușului. Ceva mai târziu aveam să aflăm că acesta nu e un caz singular. Aproape întreg personalul tehnic de la piroliză a fost recrutat de la combinatele din Orașul Gh. Gheorghiu-Dej. Petrochimia noastră are acum o bază, un

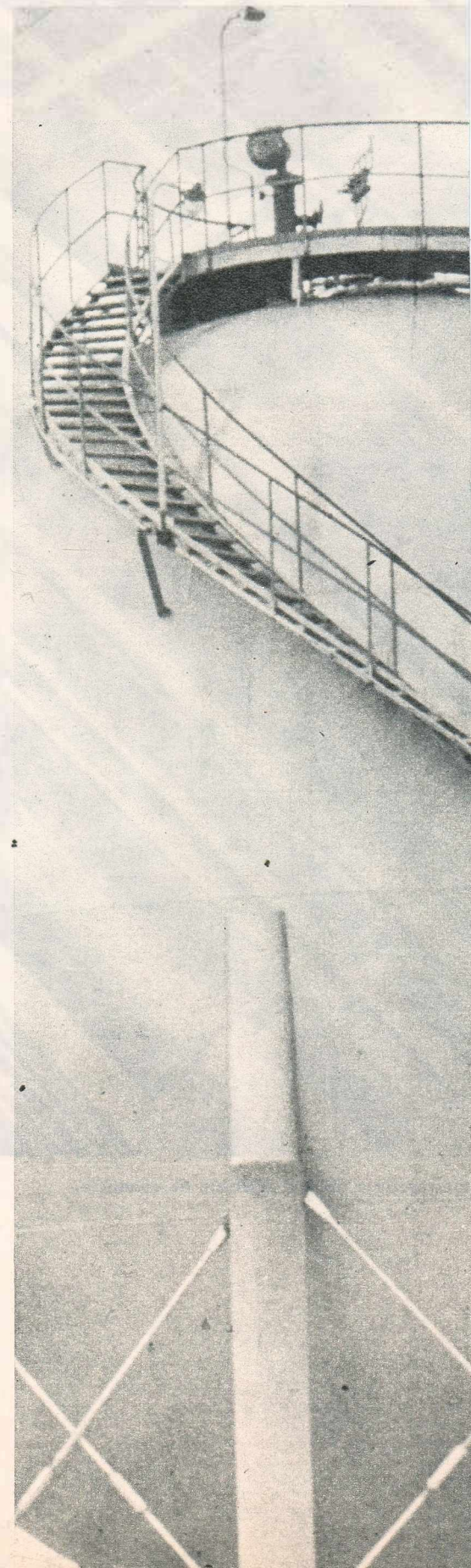

▲ Unul dintre cei mulți veniți aici de la vechile combinate: maestrul Dumitru Sireteanu.

Enigmaticele sfere argintii par în ochii noștri mult mai mult decât sînt: rezervoare pentru butadienă. ▶

stadiu și o vîrstă, chiar dacă numără an puțini.
Fără a fi avut timp să îmbătrînească în petrochimie, inginerul Ion Cojocaru, unul dintre șefii combinatului, a părăsit orașul de pe Valea Troțușului pentru a veni aici. De acolo a venit și inginerul Marian Nistor și atîția alții. Au venit aici pentru a lua totul de la capăt și a trăi emoțiile unui al început, al fazelor succesive de montare de punere în probe tehnologice și de aducere a instalațiilor la parametrii proiectați.

*
Zeci de kilometri de conducte subterane și aeriene de toate dimensiunile, masive și suple; instalații cu forme ciudate, cilindru și sfere argintii, coloane zvelte, rezervoare și din nou țesătură de conducte, într-

Turnul de apă, în plină construcție la Găești. Pînă la platforma chimică a Piteștiului, încă o platformă industrială în devenire — Găești. Prima unitate de aici, Uzina de piese de schimb și reparații utilaj chimic.

demonstrație de inteligență omenească și tehnică avansată, totul subordonat marilor metamorfoze la capătul cărora materia primă — petrolul — devine mase plastice, lână artificială, rășini sintetice, medicamente. Pe fiecare treaptă nume ciudate și uneori greu de pronunțat: etilenă, propilenă, acrilonitril, atrazin... O lume stranie și atrăgătoare de compuși cu formule care ne țin, pe noi, profanii, la distanță. Un univers de molecule cu savante distribuiri arhitecturale în spațiu.

Un economist din specialitate va defini însă un combinat petrochimic într-un mod, trebuie să recunoaștem, mult mai accesibil; și vom avea totodată revelația unei alte metamorfoze: una valorică. Pentru că, de ce n-am mărturisi-o, vom confunda și nu vom mai ști probabil niciodată prea bine ce-a fost mai întâi, acrilonitrilul sau propilena, etilena sau atrazinul, ca să nu mai

vorbim de formule. Ni se vor părea însă infinit mai accesibile câteva cifre. Calculul economic arată că valoarea unei tone de țitei prelucrate într-o rafinărie devine aproximativ dublă. Prelucrată în combinatul petrochimic, pînă la treapta pirolizei, valoarea aceleiași tone de țitei devine de patru ori mai mare. Prelucrată și mai departe, crește de opt ori. Iată ce va realiza Combinatul petrochimic de la Pitești. Este deci o demonstrație fericită de ceea ce înseamnă valorificarea superioară a resurselor naturale. Astfel înțelegem și rațiunea importului de petrol. Nu pentru că ar lipsi, ci pur și simplu pentru că e rentabil.

Așadar, prin conducte, de la rafinaria de pe aceeași platformă, ca și de la Brazi, și de la cea din Valea Troțușului, cu ajutorul cisternelor, produse inferioare rezultate din rafinare vor sosi aici pentru a se supune unui proces la capătul căruia ele vor dobîndi valori nesperate.

«Vom intra foarte curînd în probe tehnologice cu instalația de piroliză. Forțăm ritmul și la celelalte secții — polietilena și acrilonitrilul — pentru a atinge cît mai repede parametrii proiectați. Ne grăbim. Pentru a cîștiga timp». Așa debutează o discuție cu directorul tehnic al combinatului, inginerul Alfons Polihroniade, fost printre autorii proiectului pe cînd mai lucra ca inginer șef la IPROCIM.

«Uzura morală mare a utilajelor moderne nu ne dă dreptul să ieșim din termene. Petrochimia, acest copil-minune al chimiei, este de o mobilitate neobișnuită. Ca în orice ramură tînără, noutățile în acest domeniu se succed cu o repeziune fantastică. Instalații care cu un an, doi în urmă reprezentau ultimul cuvînt al tehnicii suferă deja de uzură morală. Un exemplu: acrilonitrilul produs la noi va fi de trei ori mai ieftin decît cel produs într-o instalație considerată ultramodernă la data instalării ei în urmă cu cinci ani. Pentru a obține produse de mare valoare a fost aleasă o tehnologie ultramodernă. Sintem însă permanent sub amenințarea teribilă a uzurii morale. De asta ne grăbim. Ne grăbim totodată și pentru că orice zi de întîrziere înseamnă o pierdere de două pînă la trei milioane lei».

Complexul de piroliză, principala instalație a combinatului, sau cum îi mai place directorului tehnic să spună «locomotiva noastră», e în fond o fabrică de etilenă și propilenă. Vagoanele ar fi formate din restul instalațiilor de aici și din cele ale combinatului de la Rm. Vilcea, căruia i se va livra o parte dintre produsele rezultate la piroliză. Conductele magistralei Pitești-Rm. Vilcea sînt deja montate și așteaptă primele torente înviorătoare.

*

Combinatul petrochimic nu e decît una dintre cele trei mari unități care alcătuiesc platforma chimică a Piteștiului; i se adaugă Uzina de negru de fum, care funcționează deja, și o rafinărie de petrol ajunsă și ea la un stadiu destul de avansat. În 1970 toate lucrările pe platforma chimică piteșteană vor fi încheiate. Apoi vor începe lucrările de dezvoltare a combinatului. Se preconizează, de asemenea, legarea prin conducte și cu Combinatul petrochimic de la Brazi. Va fi ceva asemănător unui sistem energetic național, cu posibilități de schimbare între cele trei unități a produselor fabricate sau a materiilor prime. Brazi-Pitești-Rm. Vilcea — un complex de complexe. Un imperiu al petrochimiei românești.

Ușor descumpănit de ceea ce se petrece în marginea sa, pe platforma chimică și nu numai acolo, Piteștiul nu-și adaugă numai zestre de industriei, ci trăiește o explozie de industrializare.

*

Cu 10-15 ani în urmă gloria industrială a orașului era o fabrică de tananți, o filatură și o întreprindere forestieră.

Iar mai înainte... mai înainte a fost tot chimia. O chimie alambicului. Cei care au distilat atîta vreme licoarea de prune sînt chemați acum la marile distilării de pe platforma chimică. Predestinare?

Dintr-un orașel vestit pentru țuică, Piteștiul a devenit metropolă a petrochimiei.

MODELUL ECONOMIC

Nu este vorba despre un model care trebuie copiat sau care să servească drept exemplu de urmat, ci de cu totul altceva, despre o noțiune relativ nouă, un instrument de cunoaștere cu rezultate spectaculoase în știință — atît în cea pur teoretică, cît și în cea aplicativă.

Ce este un model? Redus la cea mai simplă expresie, el este o **reprezentare**: globul pămîntesc de pe masa profesorului de geografie este modelul agitatei noastre planete. Acest model ne dă posibilitatea plastică să înțelegem o teorie și să cunoaștem, dintr-o formă schițată, o realitate foarte complexă.

Dar modelul poate avea și forme neplastice, imateriale, pur abstracte, pornind tot de la o reprezentare, dar ideală. De la Aristotel încoace, mai bine de un mileniu și jumătate era considerat ca un adevăr incontestabil, confirmat și de practică, și de intuiție, că un corp în mișcare se oprește dacă forța exterioră care l-a împins își încetează acțiunea. Galileo Galilei a imaginat un experiment ideal: de ce se oprește corpul care nu mai este împins? Din cauza rezistenței opuse de mediu înconjurător (frecarea de sol, aer, obstacole etc.). Să ne închipuim că nu ar exista nici o rezistență. S-ar mai opri corpul în mișcare? Teoretic, nu. «Legea» mișcării corpurilor a lui Aristotel a fost înlocuită cu legea inerției a lui Galilei, care a revoluționat întreaga fizică. Și totul a pornit de la un model ideal, cu ajutorul căruia s-a pătruns adînc în necunoscut. (Desigur că în acest exemplu modelul are forma cea mai elementară, confundîndu-se aproape cu experimentul ideal.)

Modelul ideal, modelul matematic, adică reprezentarea simbolică în locul celei plastice, are marele merit că face trecerea de la înțelegerea a ceva mai mult sau mai puțin cunoscut, la cunoașterea a ceva necunoscut.

Rodnicia modelelor ca metodă de cercetare în științele naturii a fost de mult dovedită. Această metodă și-a cîștigat drept de cetate și nu există domeniu în care să nu poată fi aplicată.

În științele economice, făcînd abstracție de precursori — cu o floare nu se face primăvară — utilizarea modelului economic este de dată recentă. În perioada dintre cele două războaie au avut loc studii la nivel de macroconomie (de economie națională și de ramură), iar după cel de-al doilea război mondial, cînd s-au dezvoltat tehnici matematice corespunzătoare și instrumente de calcul adecvate — mașini electronice — modelul economic ca metodă de analiză și de cercetare s-a răspîndit atît în studiile de macro cît și de microeconomie.

În societatea capitalistă modelul economic și folosirea matematicii au fost eficiente în primul rînd în studiul pieței, în determinarea prețurilor optime, a producției optime, a investițiilor, a transporturilor etc.

În societatea socialistă modelul economic, în condițiile unei economii planificate, poate avea și trebuie să aibă o importanță și o eficiență mult mai mare, atît la nivelul economiei naționale cît și la nivel de ramură, întreprindere și chiar secție. De ce? Tocmai pentru că statul, ca proprietar unic al principalelor mijloace de producție, poate determina o orientare economică. Studiul pe model îl ajută considerabil în determinarea optimă și justă a acestei orientări. Mai mult decît atît, T. Schatteles în interesanta și documentata sa lucrare «Modelul în științele economice» arată că în anumite domenii economice statul socialist poate experimenta diferite variante ale unui model: creșterea salariilor, prevăzută a fi eșalonată pe ramuri în decurs de 1-2 ani, este un prilej de experimentare și de studiu asupra modificărilor în cererea de mărfuri, corespunzătoare veniturilor sporite ale diferitelor categorii de salarii. Deci un model al creșterii economice în funcție de anumiți parametri — salarii, investiții, producție etc. — poate fi experimentat și corectat la timp, pe baza rezultatelor obținute din experimentare.

Sintem încă — și nu numai țara noastră — la începutul începutului folosirii unei metode științifice de mare valoare, de mare eficiență. Metoda aceasta presupune cadre capabile să mînuiască acest instrument fin, delicat, de mare precizie, — matematica — și care să cunoască totodată procesele economice fundamentale, legile economice care dirijează societatea. În lipsa acestor cadre cu studii și cunoștințe complexe se pot, desigur, îmbina, cupla, matematicieni și economiști care să rezolve o problemă economică cu ajutorul modelării, cu condiția să găsească limbajul comun, adică economiștii să aibă noțiunile fundamentale ale matematicii moderne (de calcul matricial, de exemplu), iar matematicienii să aibă un minim de cunoștințe de economie politică.

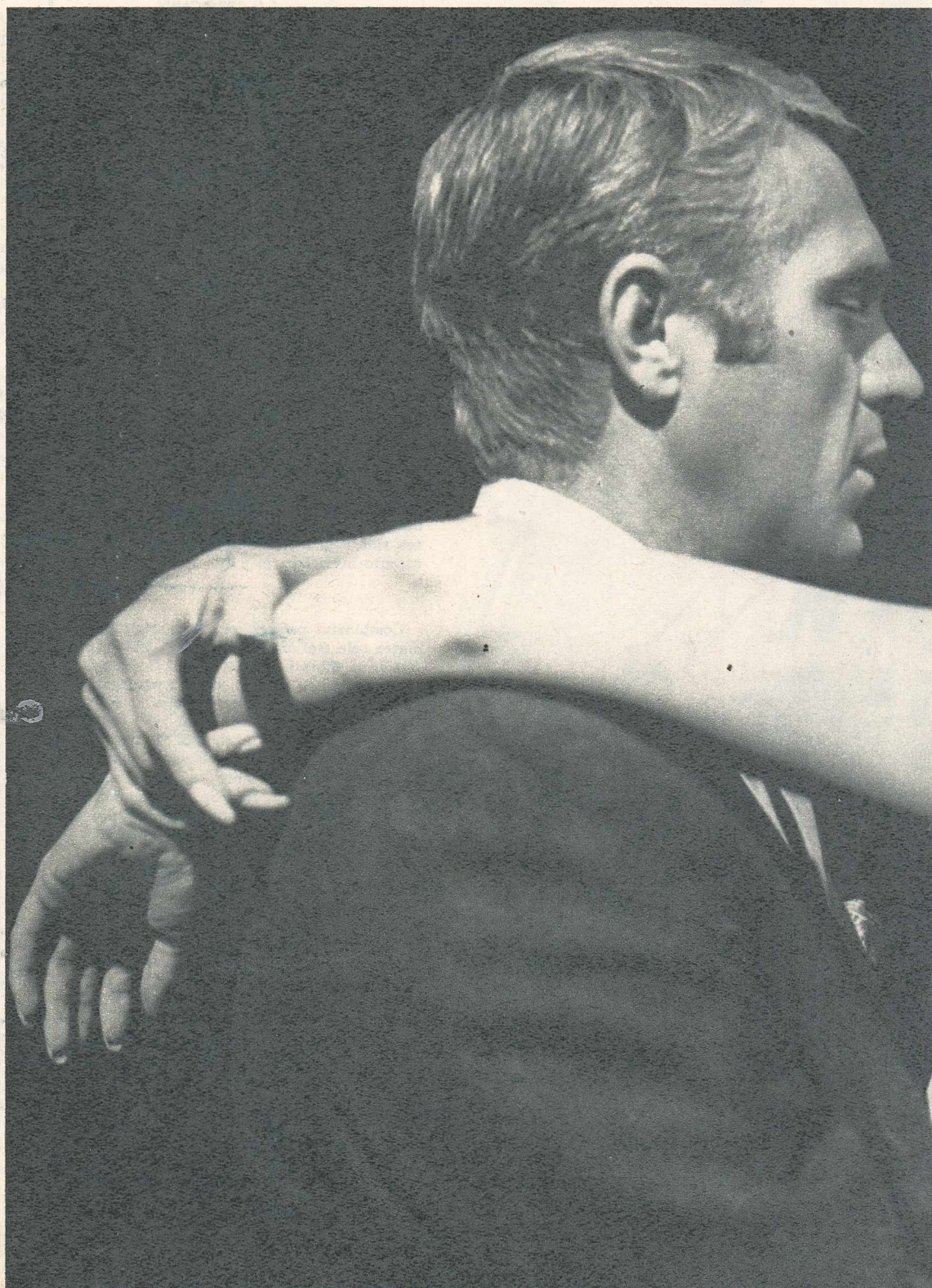

▲ O apariție romantică în
tr-un film trăsnet: Sally
Ann Howes în «Chitty
Chitty Bang Bang».

FILME DESPRE CARE SE VORBEȘTE

de Magda MIHĂILESCU

► Detectiva și clientul ei:
Faye Dunaway și Steeve
Mc Queen.

CE E NOU LA

UNITED ARTISTS

O altă mare casă de filme, UNITED ARTISTS, a avut amabilitatea de a ne pune la dispoziție un interesant material informativ, însoțit de ilustrații, privind câteva dintre ultimele filme care au ieșit pe porțile studiourilor sale sau care sînt încă în curs de realizare. Începem cu:

SARJA BRIGĂZII DE CAVALERIE UȘOARĂ

Este greu de știut precis de ce Tony Richardson a dat filmului său un titlu drept ca un stîlp de telegraf, lipsit de orice metaforă, desprins parcă direct din rapoartele militare. Poate ca să facă o trimitere la poezia cu același titlu a lui Alfred Lord Tennyson, închinată eroismului — caracterizat de isto-

rie puțin cam stupid — al sus-numitei brigăzi în timpul bătăliei de la Balaklava (25 octombrie 1854, războiul Crimeii).

Furiosul de altădată (Privește înapoi cu minie, Singurătatea alergătorului de cursă lungă, Tom Jones), după ce a cochetat în ultima vreme cu romanticismul (Roșu și albastru) s-a retras într-un colț de istorie unde se pare că-i este foarte la îndemână să-și desfășoare predispoziția sa ironică. Richardson colorează alt fel legenda brigăzii de cavalerie ușoară, separînd eroismul de ceea ce a fost o pură întîmplare și atrăgînd atenția că războiul nu înseamnă întotdeauna curajul fără margini și grozăviile de pe cîmpul de luptă.

Pentru a-și alcătui distribuția, regizorul englez a mobilizat o armată de actori de prima mînă: John Gielud,

Trevor Howard, Harry Andrews, Vanessa Redgrave și David Hemmings. După *Blow-up* al lui Antonioni, acesta este al doilea film în care cei doi actori citați la urmă apar împreună: Vanessa în rolul romanticei soții a căpitanului Morris, iar Hemmings — în acela al unui bun militar, ofițerul Nolan.

CHITTY CHITTY BANG BANG

Este de fapt numele trăsnet al unei invenții, al unei miraculoase mașini capabile să zboare, să treacă prin foc și apă. Regizorul Ben Hughes l-a dat și filmului său, o comedie muzicală pe tema «savantului distrat» (absent-minded inventor). Inventatorul cu pricina — în cazul de față se cheamă Caractacus Potts — va trece printr-un

lung șir de peripeții pentru a-și salva mașina lui drăcească de urmărirea unei bande de pirați și pentru a se convinge că nu e bine să visezi cu ochii deschiși cît e ziua de mare.

Pentru rolul principal, al inventatorului zăpăcit, Ben Hughes l-a solicitat pe actorul american Dick Van Dyke, cunoscut pentru calitățile sale de cîntăreț și dansator. După succesul dobîndit cu filmul *Marry Poppins*, Dick Van Dyke — lansat cu 15 ani în urmă de televiziune — a refuzat partiturile comic-muzicale ce i s-au propus. *Chitty Chitty Bang Bang* l-a sedus. «Am ținut totdeauna să fac un film în Anglia — mărturisește el; ce noroc pe mine ca această ambiție să coincidă cu cel mai mare film muzical realizat vreodată aici. După *Marry Poppins*, este primul film muzical

(Continuare în pag. 18)

e și David Hemmings în «Șarja brigăzii de cavalerie ușoară». ►

pe care mi l-am dorit. Sincer vorbind, intriga, dansurile și cîntecele sînt chiar mai bune decît în *Marry Poppins*. Echipa (compozitorii, coregrafii și directorul muzical) este aceeași. Mai mult decît atît nici că se poate!» Entuziasmul lui Van Dyke trebuie să aibă o acoperire.

AFACEREA THOMAS CROWN

Face ce face Steeve Mc Queen și iar

nimerește într-un rol de licheluță simpatică ori de gangster fermecător. Ca și în acest film început nu demult de regizorul american Norman Jewison (cîștigătorul unui Oscar pe 1968 pentru al său «În zăpușeala nopții»). Povestea gangsterească al cărei erou este interpretat de Mc Queen se desfășoară în jurul unui hold-up de zile mari, pus la cale cu mult rafinament. Numai că, așa cum se întîmplă de cele mai multe

ori în astfel de ocazii, intervine femeia. În cazul de față este o încîntătoare detectivă care, bineînțeles, se va îndrăgosti de clientul ei. O interpretează Faye Dunaway, celebra Bonnie din *Bonnie și Clyde*. După nebunia stîrnită de acest film, pe capul blondei actrițe curg propunerile gîrlă. Înainte de Bonnie, realizase 3 filme în 6 ani, după Bonnie (adică în 1968) — 4. Să fie într-un ceas bun!

Dick Van Dyke în acțiune.

de Teodor MAZILU

MULT
PREA
FERICITUL...

Într-un fel, X e un individ care merită să fie invidiat. El nu vede în viață decît ceea ce îi convine. Chiar dacă îi cade o cărămidă în cap, se lasă dus la spital, dar nu recunoaște că l-a căzut o cărămidă în cap. O femeie îl refuză dar el nu observă refuzul femeii și în schimb își face probleme cum să scape de ea. Mereu se simte asaltat de tot felul de femei divine, cum s-o liniștească pe Brigitte Bardot ca să nu se supere Monica Vitti, cum să-i spună lui Antonella Lualdi că n-o mai iubeste fără ca biata femeie să sufere. Din această grandomanie se naște chiar și un fel de delicatețe.

«Nu vreau să sufere nimeni din cauza mea». Toate problemele lui sînt problemele gloriei. «Dacă dau un articol la o revistă nu se supără cealaltă revistă? Cum dracu'să le împaci pe toate?» În critica cea mai toantă el vede latura pozitivă a lucrurilor... «Numai marile personalități sînt controversate». Așa că lui, prea fericitului, nu i se pot întîmpla decît lucruri plăcute. Dacă o femeie l-a părăsit, l-a părăsit fiindcă îl iubea prea mult... Dacă se tace în jurul unei cărți scrise de el înseamnă că oamenii sînt atît de turburați încît n-au găsit cuvintele cu care să-și exprime admirația. Oricum ai lua-o, nefețicirea n-ajunge pînă la el. Viața îi dă prea mult și atunci încearcă să se arate plictisit. Are prea mulți prieteni. Are prea mulți bani... Are prea mulți admiratori. E convins că natura a exagerat dîndu-i atîtea calități și vede în aceste calități o mare primejdie... Se socoate prea inteligent... Se socoate prea sensibil. Se socoate prea talentat. Se socoate prea frumos... «Măcar mai urît să mă fi făcut natura».

Ei bine, maica natura n-a vrut să-i facă nici un rabat... Nu l-a refuzat nici o calitate... l-a dat de toate. Din această pricină e foarte trist uneori. Ar vrea și el un necaz, o problemă, un eșec, o femeie care să-l refuze, mă rog, ceva...

— Cînd te gîndești că nimeni nu mă persecută. Toți mă apreciază...

De prea mult bine, geme și oftează... Binele l-a încercuit, și înăuntrul aceluși țarc prietenul nostru oftează... Așteaptă o nenorocire care să-l scoată din impas... Dar chiar dacă ar veni o nenorocire el tot n-ar realiza-o, ar crede că e o scrisoare de la Brigitte Bardot. N-are ce face, sărăcuțul... Îi e scris să moară fericit!

de G. DIMISIANU

NICOLAE BREBAN:
ANIMALE BOLNAVE

Romanul *Animale bolnave* (după *Francisca*, 1965, în absența stăpînilor, 1966) consolidează rapida și atît de originala afirmare a lui Nicolae Breban în proza românească de astăzi.

Aspectul cel mai caracteristic la acest romancier este marele suflu al scrierilor sale care, deși nu sînt fresce, adică narațiuni de întinsă cuprindere spațială sau temporară, impun totuși sentimentul amploarei prin profunditate. Prozatorul pătrunde în zonele difuze din adîncuri, explorează teritoriile limită ale vieții interioare, dezvăluind complicate și surprinzătoare manifestări ale omeneșului.

Umanitatea înfățișată în *Animale bolnave* e atinsă de o suferință profundă, personajele sînt dirijate de o forță răuvoitoare care zace în chiar substanța alcătuirii lor, acționează adică dinăuntru constringîndu-le să se angajeze într-un conflict cu consecințe tragice. Le înobilează efortul perpetuu de a se desprinde din încercarea nefastă, gestul de a înălța privirile spre iscodirea unei zări de lumină. Rămîn totuși, nu mai puțin, prizonierele răului din ele, condiție ce le determină în chip fatal manifestarea actelor hotărîtoare.

Etica romanului e circumscrișă de perimetrul cu strictețe trasat și ermetic închis al micului oraș industrial de munte, de fapt anexa unei mari uzinecare asigură mijloacele de existență aproape tuturor localnicilor. Atmosfera tipică de roman al universurilor închise, cu mare concentrație de fapte pe spațiu restrîns, cu perindarea în mișcare circulară a acelorași siluete pînă la instaurarea unui climat obsesional. Reprezentările personajelor sînt ele însele marcate de un accent obsesiv și halucinatoriu, deformînd contururile reale ale faptelor, cum este cazul unuia dintre eroii de prim-plan ai narațiunii, adolescentul Paul. Acesta e o individualitate încă necoagulată, o conștiință laxă și un suflet nefixat, trăind într-o stare de semisomnie sau semitrezie, amalgamînd visul, proiecțiile fictive cu întîmplări reale, fantazînd nelimitat fără ca simburile autentice al lucrurilor să-l acopere cu totul sub spuma unor imagini și cuvinte lipsite de consistență. El este totuși martorul-cheie al întîmplărilor din roman, una dintre cele trei crime stranii petrecîndu-se chiar sub ochii săi, dar un martor de o pasivitate absolută (în sens practic), incapabil de intervenție, asistînd paralizat la desfășurarea faptelor teribile.

Ceilați eroi: Irina, Gaspar, Krinitzski, Nilvia ș.a. sînt contaminați la rîndul lor de aerul halucinatoriu pe care îl respiră, și acționează cu toții ca în transă, fie că sînt victime sau autori ai crimelor. Rezultă că elucidarea enigmelor nu se putea realiza numai prin strictă operație detectivistă (deducția logică), ci înainte de toate printr-o acțiune de temperare treptată a febrei, prin calmarea, subtil condusă, a stării tensionate care alterase perspectiva și unghiurile de apreciere. Romanul este fără cusur în latura sa polițistă, dar marile efecte prozatorului le obține în celălalt plan, al incursiunilor atît de îndrăznețe în zonele abisale ale trăirilor omenești, revelîndu-ne convulsii și stranii ultragieri ale spiritului, un spectacol tulburător și de anvergură.

Nu cred că se poate spune despre cartea aceasta că ar întruni acele caracteristici care să facă din ea mai ales un prototip al romanului liric (cum am citit undeva). Eliberînd într-adevăr puternice effluviu lirice, dar epic în aceeași măsură, analitic dar și vizionar, menținîndu-se altă dată în cadrele stricte ale descripției de tip aproape balzacian, autorul nostru tinde spre o formulă a romanului total, foarte încăpător, permițînd respirația liberă dar supunîndu-se totuși unor rigori interioare de construcție cum constatăm chiar în cazul cărții în discuție. Ele sînt însă ale autorului și nu ale unei formule preexistente care, oricum, ar fi rezistat forței de compresie a unui instinct creator atît de viguros, cum este cel al lui N. Breban. Modul său literar este al asocierilor curajoase, alăturarea, în compoziții stilistice proprii, a unor atitudini epice care în mod obișnuit nu consumă, aspect observat încă în «Francisca». Foarte caracteristică scrisului său este, de pildă, această frecventă împletire a proiecțiilor de vis și de stări maladive, de enigmatice reprezentări ale unor conștiințe traumatizate, cu descripția realistă în manieră clasică, impregnată de observația socială și acordînd atîta atenție mediului, cadrului exterior, portretelor și notației exacte: viața cotidiană a străzii, interioarele burgheze ale familiilor, apoi dormitoarele muncitorilor în barăci, cu toată fauna pestriță de acolo ș.a.m.d.

O artă complexă de romancier stăpîn pe temele și problematica sa, de la care sînt de așteptat opere de primă importanță.

de Felicia ANTIP

DAN ȘI DANA,
ADRIAN ȘI ADRIANA

Între semnele vremii, atenția acordată aproape pretutindeni tineretului este unul dintre cele mai reconfortante. Tinerii au din nou, după anii grei ai războiului și ai refacerii postbelice, dreptul, răgazul de a fi tineri și de a o afirma cu specifică gravitate sau cu — la fel de specifică — ostentație. Elanurile, rătăcirile, exclusivismele, intransigența, răzvrătirile, generozitatea adolescenței, descrise minușon în bunele tratate de psihologie, nu și-au pierdut niciodată caracteristicile esențiale. De cînd lumea și pămîntul, tinerii au ținut totdeauna cu tărie să le descopere singuri rosturile, să nascocescă ei înșiși, mereu, viața, iubirea, idealurile. E o banalitate știută de toți, nu însă și de tineri, care vîd în ea o desconsiderare a originalității lor sau de cei ce și-au uitat și renegat cu desăvîrșire tineretea.

Chiar și atunci cînd era hrănit numai cu gînduri gata mestecate, tineretul știa să trăiască iluzia că este inventatorul lor. Chiar și acolo unde spiritul protestatar inerent vîrstei era incompatibil cu echilibrul personal, tineretul izbutea să-și trăiască — interiorizat, ascuns, dar nu mai puțin puternic — contestarea. Din fericire, inhibițiile nefirești dispar, tinerii își proclamă din nou, cu voce tare, dreptul la o tinerete agitată, la un viitor decis de ei înșiși. Televiziunea noastră pare a fi înțeles pe deplin chemarea pe care noua generație o adresează tuturor celor ce au urechi de auzit. Regizori tineri ca Andrei Șerban sau Tudor Eliad improspătează, modernizează, întinerec programe de mult închistate în forme desuete. Aș dori din tot sufletul ca atunci cînd vor învăța și ceea ce încă nu știu (de exemplu că o dansatoare care vopsește laborios, în genunchi, podeaua întregului studio, murdărindu-se ea însăși în timp ce o orchestră își face numărul, nu ridică valoarea artistică a emisiunii) să nu se depersonalizeze, să nu-și piardă naturațea, farmecul. Chiar dacă «Foamea de flori» e un titlu livresc, căutat, emisiunea muzicală pentru tineret semnată de Corneliu Omescu a răspuns foarte bine cererii reale a celor cărora li se adresa. Condiția fără de care startul este ratat — eliminarea pedanteriei, a dulcегării, a didacticismului, a tonului prelucrător — începe să fie realizată. Fără a concede însă teren superficialității, căci și aceasta e o slăbiciune pe care tineretea autentică n-o admite. Televiziunea urmărește îndeaproape — și bine face — activitatea noului Centru de cercetare a problemelor tineretului. Personalități competente, pasionate, studiază aspecte esențiale ale vieții tinerilor de azi, de pildă cum se adaptează tinerii sătenii strămutați în orașe și cum reacționează tinerii orașeni stabiliți la sate. Fără îndoială că avizații colaboratori ai acestui centru pot deveni cei mai competenți consilieri în materie de programe destinate tineretului.

În acest context promițător, am așteptat cu strîngere de inimă «Transfocatorul» consacrat căsătoriei ca act responsabil. Și, din păcate, temerile mele s-au adeverit. În ceea ce mă privește, n-aș fi acceptat pentru nimic în lume misiunea de a acosta un mire și o mireasă, pentru a-i întreba, cu cinci minute înainte de ofițerul stării civile, dacă sînt realmente pregătiți să spună da, ce culoare au ochii celuilalt și altele asemenea. Iar atunci cînd te adresezi unui grup de studenți pentru a obține răspunsuri prompte despre sensul dragostei și al căsătoriei (de ce nu, totodată, al vieții și al morții?) nu te poți aștepta decît la banalități amabile și cuviincioase. Pe scurt, deși reporterii au descoperit clișee interloatori foarte simpatici, uneori simetrici pînă la nume, — Dan și Dana, Adrian și Adriana — abordarea temei a fost simplistă, pe alocuri nedelicată și, ca atare, contraindicată. Nu numai tinerilor, ci tuturor oamenilor normali le displace un anume gen de indiscreție. Și mai traumatizantă poate fi însă o asemenea experiență efectuată pe un copil. Mărturisesc că m-am îngrozit ascultînd-o pe fetița de 8-9 ani, cu ochi luminoși, care spunea «Eu sînt o fetiță părăsită. Mama mea m-a părăsit îndată după ce m-a născut». Iar reportera insistă: «Dar cum ai dori să arate mama ta?», «Ce fel de ochi ai vrea să aibă?», «Ce i-ai spune dacă ai vedea-o vreodată?»

Dragi tovarăși de la televiziune, folosiți pentru a ne convinge și induioșa orice procedee doriți, nu însă confesiuni smulse unui copil abandonat.

ROTE KAPELLE (III)

— ISTORIA UNEIA DINTRE CELE MAI PUTERNICE

ORGANIZAȚII DE SPIONAJ ANTINAZISTE DIN TIMPUL CELUI DE-AL DOILEA RAZBOI MONDIAL

de Sergiu VERONA

După căderea rețelei berlineze, Abwehrul își propusese să-l captureze cu orice preț pe Domb.

«Numele de Gilbert — scria Schellenberg — a fost descoperit la Bruxelles. Acesta era un comunist neamț^{*)}. O cercetare pe scara întregii Europe a pornit de la aceste amănunte firave. Omul se ascundea sub nume diferite — Kaufmann, Vincent, Trepper etc. Vinătoarea a durat luni de zile... Ori de câte ori puneam la cale un raid oarecare împotriva lui Gilbert, nu reușeam să găsim nimic, sau aproape nimic»...

Echipa de contraspionaj germană își continuă paralel o serie de anchete periferice. La Bruxelles, ea face o cercetare discretă asupra unor societăți comerciale. Printre acestea se numără Simexo — societate condusă de un cetățean sud-american. Ceea ce-i păruse suspect anchetatorului german era marea număr de telegrame schimbate de această societate cu Berlin, Praga, Paris etc. Șeful secției Abwehr III N — serviciu însărcinat cu supravegherea comunicațiilor telefonice și telefonice — a obiectat inițial:

— Simexo este o firmă serioasă.

Reprezentantul kommando-ului Rote Kapelle are o întrevvedere și cu intendentul militar suprem german din Bruxelles pe care-l chestionează de asemenea despre Simexo.

— Ei lucrează de o manieră impecabilă — i se răspunde — și în plus sînt foarte gentili cu noi. Dintre toți oamenii de afaceri de aci, sînt într-adevăr singurii cu care avem un contact personal.

Și, în continuare, intendentul militar german îi vorbește în termeni foarte elogiși de patronul firmei — un om de afaceri stabilibil la Paris.

Emisarul Abwehrului are o bănuială și, scoțînd din buzunar fotografia lui Trepper, care fusese găsită în rue Atrébates, i-o arată.

— Da, bineînțeles, despre el e vorba!

Cădea o nouă verigă. Abwehrul punea mîna nu numai pe organismul care era un fel de placă turnantă în rețeaua lui Domb, dar descoperia și sistemul de lucru:

— Prin Simexo — avea să-i spună după mulți ani publicistului francez Gilles Perrault emisarul respectiv al Abwehrului, care prefera să-și păstreze anonimul — datorită afacerilor pe care le făcea cu Wehrmachtul, ei știau totul despre efectivele germane în Belgia, echipamentul lor etc...

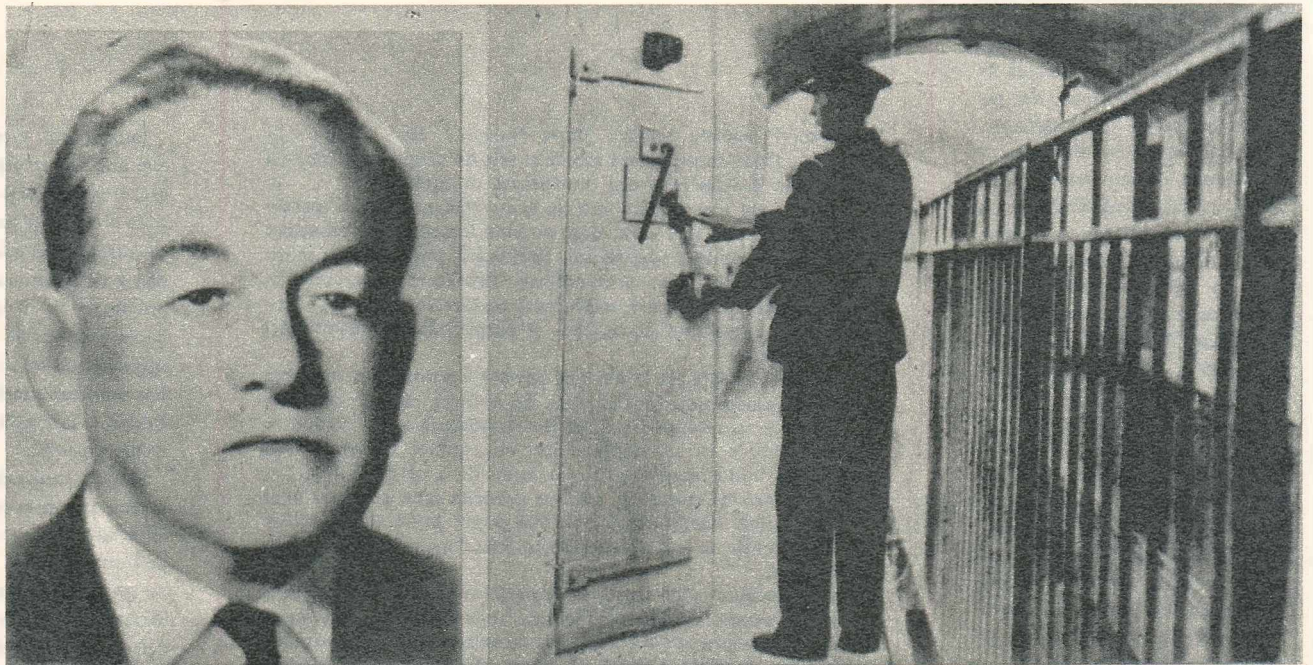
Să admitem această versiune a lucrurilor, deși Domb presupune ca mult mai plauzibilă trădarea din partea unui agent care a acceptat să lucreze pentru nemți: Eric Jernstroem, pe adevăratul său nume Konstantin Efremov.

Trepper aflase despre căderea Simexo-ului și s-a pregătit de repliere. Știa că firele de la Bruxelles vor conduce cu ușurință Abwehrul la Paris. A făcut totul pentru ca citadela să fie cât mai inexpugnabilă. Un prim moment — constituirea unei întregi rețele de locuințe conspirative; verificarea din nou a tuturor relațiilor, a surselor folosite.

Dar Trepper nu știa că de la sfîrșitul verii lui 1942, în imobilul Siguranței franceze — rue de Sausaies o serie de birouri de la etajul IV erau ocupate deja de kommando-ul lui Giering. Acesta își alesese o echipă de elită, numărînd vreo 20 de oameni. În plus, dispunea de ajutorul Siguranței franceze. Gestapoul, SD-ul și Abwehrul primiseră sarcina să-l prindă pe Trepper. Hitler, după căderea rețelei berlineze, îi cerea lui Himmler rapoarte zilnice despre această afacere.

Cum putea însă Giering să-l ademenească pe Trepper?

^{*)} De fapt Trepper-Domb este de origine evreu polonez.

Fotografie recentă a lui Domb și celula unde a fost deținut.

Mai întîi s-a încercat cu ajutorul unor oameni care-l cunoscuseră în trecut pe «Le Grand Chef» și care lucrau acum pentru nemți. Zilnic, lui Trepper i se fixau întîlniri, i se cerea să dea de veste urgent despre sine, fixîndu-i-se bineînțeles și locul. Acolo era așteptat de întregul dispozitiv de poliție al lui Giering. Manevra nu a dat însă nici un rezultat.

S-a mers pe filiera cea mai promițătoare — societatea Simex — sora gemănă a lui Simexo bruxellez. Cercetîndu-se registrul de comerț al departamentului Sena, se descoperă astfel că printre acționarii lui Simex se afla și Leon Grossvogel, despre care se știa — din Bruxelles — că este unul dintre ajutoarele «marelui șef». Deci, direcția era bună.

Giering și unul dintre veteranii acțiunii din Bruxelles iau un prim contact cu organizația Todt pentru a afla informații despre Simex. În civil, cei doi cer să-l vadă pe Hauptsturmführerul Nikolai, ofițerul de legătură al Gestapoului la organizația Todt, dîndu-se drept reprezentanți ai unei firme germane, veniți pentru afaceri la Paris. În prima zi, Nikolai nu-i primește. A doua zi, înarmați cu un certificat al generalului Von Stülpnagel, comandantul Parisului, reușesc să pătrundă în biroul lui Nikolai. Se ajunge la obișnuita «probă» — arătarea fotografiei lui Trepper:

— Îl cunoașteți?

— Bineînțeles. Un tip senzațional.

— Ce vreți să spuneți prin asta?

— Este un om de afaceri cu care tratăm de peste un an mărfuri considerabile mai ales pentru zidul Atlanticului. Are o atitudine foarte bună față de noi. Am multă simpatie pentru el.

— Noi am vrea să-l întîlnim. Este posibil?

— Nimic mai ușor. Ausweissul său pentru zona liberă urmează să expire în câteva zile și nu va întîrziă să mă cheme pentru reînnoirea lui.

Își iau rămas bun, înțelegîndu-se ca Nikolai să-i prevină cînd se va anunța Trepper. Dar în loc să aștepte, acesta i-a scris «marelui șef» că Ausweissul său expiră și-l invită să treacă pentru reînnoirea lui. Firește, Trepper

a bănuțit imediat o nouă cursă. Acțiunea eșuase.

Cum Trepper nu conducea direct afacerile lui Simex, kommando-ul lui Giering nu mai spera, după eșecul cu Nikolai, că-l vor putea scoate din vizuină. De aceea se pun la cale o serie de afaceri cu Simex pentru a putea, într-un fel sau altul, ajunge la inima rețelei.

Și astfel, Giering propune o afacere foarte avantajoasă cu diamante. El ia legătură cu secretara societății Simex — d-na Likhonine, fixînd două condiții pentru încheierea afacerii: semnarea contractului să aibă loc la Bruxelles — fiind, chipurile, mai aproape de Anvers, unde s-ar fi aflat diamantele; și, în afară de asta, afacerea să fie încheiată personal de patron — deci de Trepper.

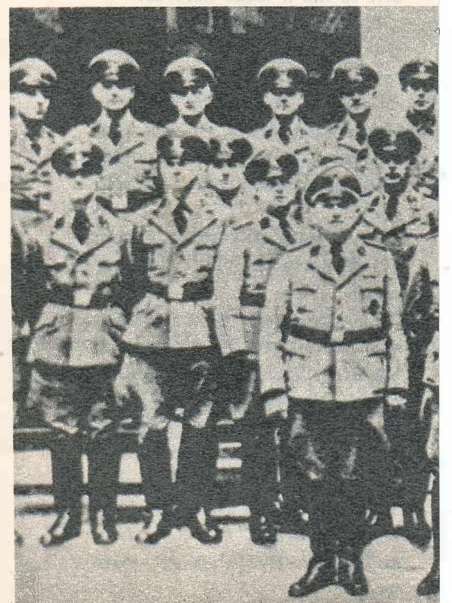
După cîteva zile d-na Likhonine îi anunță pe cei doi nemți că patronul acceptă să vină pentru încheierea afacerii la Bruxelles. Giering hotărăște să-l aștepte pe Trepper la coborîrea din tren. Împreună cu o echipă de la Gestapo așteaptă, nervos, trenul în gară. Dar din tren coboară... numai d-na Likhonine, care pretextează că patronul n-a avut timp să vină. Cei doi refuză să trateze cu ea și deci afacerea este ratată. Singurul lucru pe care-l realizează Giering este punerea sub urmărire a d-nei Likhonine.

De ce nu venise Trepper la Bruxelles? Giering a murit fără să afle. Cei care mai supraviețuiau din echipa de la Paris a Abwehrului au aflat-o de-abia în 1967. Perrault arată în cartea sa că d-na Likhonine i-a împărțit lui Trepper că are sentimentul că cei doi nemți sînt interesați mai mult de persoana sa decît de afacerea cu diamantele. Fortuna îl ajutase din nou...

— Trebuia să mă retrag într-un loc mai sigur. M-am pregătit să plec la Alger — îmi spunea Domb. Un alt pașaport, alt nume, totul era pus la punct. Dar exact în acea perioadă trupele americane debarcă în Africa de nord, iar naștii ocupă zona liberă. Drumul era tăiat. Ocuparea Vichy-ului duce la căderea unui alt colaborator al meu — Kent, pe numele lui adevărat Gurevici. Aceasta și soția lui au fost ridicati de la domiciliul lor din Marsilia... Kent știa multe și urmele sale erau adulmecate încă de la descinderea din rue Atrébates. Gestapoul îi trimite în etape pe ruta Lyon-Paris-Bruxelles. De acolo a urmat Berlinul, și anume sediul central al Gestapoului. Se pare că alături de celulele lor zăceau în acea perioadă membrii rețelei berlineze.

— Ce aveam de făcut? — continuă Domb. Aflasem de arestarea lui Kent. Știam că nu mai pot pleca din Paris. Trebuia să rup punțile. I-am spus lui Albert Corbin, care era patronul nominal al lui Simex, să dispară. Simex trebuia să-și înceteze existența. Ea își făcuse datoria cu prisosință. Dar mai ales era vorba de Corbin. Omul acesta trebuia salvat cu orice preț.

Albert Corbin a fost atras în rețea de Hilel Katz. Amîndoi au luptat în armata franceză în primul război mondial. Cînd

puneam pe picioare, la Paris, Simexul, Katz a adus vorba de Corbin. El s-a gândit că ar fi omul cel mai nimerit ca suprafață pentru a fi «directorul». Corbin nu știa mai nimic, nu avea rost să fie pus la curent cu toate, pentru a nu fi expus în caz de cădere. Dar el știa în mod precis un lucru — că este vorba de lupta împotriva nemților. Și asta era suficient. Numele Corbin era foarte cunoscut în Franța. Există un Corbin — ambasador al Franței la Londra. Când cineva auzea deci acest nume făcea în primul rând legătura cu ambasadorul, legătură de fapt inexistentă pe plan familial: o simplă coincidență de nume. Dar importantă. Trebuia găsită o soluție pentru a-l pune la adăpost, însă nu a mai fost timp. Giering se dovedea un adversar pe măsura lui Trepper. Parcă presimțind următoarea mișcare a «marelui șef», el hotărâște arestarea tuturor celor legați de

să-și rezolve micile treburi. Printre ele, o vizită la dentistul său — doctorul Mallplate.

Sosește în ziua și la ora fixată, ia loc pe fotoliul stomatologic, dar nu apucă să scoată două cuvinte, ușa se deschide și Giering intră cu echipa sa. «Le Grand Chef» fusese prins. Kommando-ul parizian, punând sub observație toate contactele posibile ale lui Trepper, îl supraveghea și pe Mallplate, despre existența căruia în mod accidental știa (și mărturisise la interogatoriu) soția lui Albert Corbin.

Giering jubila și îl previne pe Hitler personal despre capturarea lui Trepper.

Să-i dăm din nou cuvântul lui Domb:

— Interogatoriul meu a fost foarte original. De fapt a fost un monolog. Le-am explicat metodele generale ale activității noastre. Le-am spus cât de strictă este conspirativitatea rețelei, utilizarea pseudonimelor, faptul

Trepper era arestat. Cele două Simexuri, din Paris și Bruxelles, închise. Mai mulți operatori radio ai rețelei căzuseră. Kommando-ul nu-și mai făcea probleme. Voia să continue însă acțiunea pe un alt plan. Și iată ce îi propune Giering prizonierului său: — Nu avem nevoie de dumneata pentru a vă lichida rețeaua. Poftim lista celor arestați până acum. Nu asta deci ne interesează. Avem un obiectiv mult mai important. Un obiectiv care ne depășește pe toți — pe dv. și pe noi. Este vorba de a ajunge la o pace între Rusia și Germania pentru a pune capăt acestui război absurd.

Trepper a înțeles că este o manevră și dădu toate aparențele că va face jocul ce i se cere. Își luă însă toate măsurile pentru a dezvălui manevra și reușește.

Prizonieratul lui Domb a durat din noiembrie 1942 până-n septembrie 1943. Între timp, Giering moare de cancer și succesorul său devine Heinz Pannwitz, Kriminalrat SS, omul care a condus la 18 iunie 1942 asaltul unui regiment de elită SS împotriva atentatorilor lui Heydrich, baricadați într-o biserică din Praga, iar ulterior a participat la crimele împotriva populației din Lidice.

În sistemul de detențiune a lui Trepper intervin unele modificări. Era scos în oraș și plimbat într-o mașină, păzit și în interior și de la distanță în speranța că în felul acesta se va vedea că de fapt nu fusese lichidat.

Funkspiel

Ad litteram — joc radiofonic. Aceasta era o operație delicată. Una era să returnezi câțiva agenți și să angajezi un dialog cu serviciul secret advers urmărind obiective limitate. Cu totul altceva era însă folosirea Funkspiel-ului pentru o operație de mare anvergură.

Pentru a încheia o pace separată cu unul dintre aliați, germanii trebuiau să spargă mai întâi alianța, să facă o breșă în frontul advers. Ideea era promovată de Himmler și sta la baza jocului contraspionajului german în genere, care căuta să găsească o formulă «fără Hitler», dar care să salveze camarila. Astfel, se încerca iritarea antagonismelor, înveninarea neînțelegerilor și accentuarea contradicțiilor ce existau în coaliția anti-hitleristă.

Schellenberg arăta că trebuia creată fiecărui dintre aliați impresia că Germania ar fi pe punctul să negocieze cu celălalt:

— Era foarte important de a arăta rușilor că ducem negocieri cu Vestul. O rivalitate crescândă între puterile aliate ar fi întărit poziția noastră. Și pentru aceasta mijlocul cel mai bun era chiar rețeaua lui Domb.

Nemții reușiseră să returneze din rețeaua lui câțiva agenți care, sub controlul echipei lui Giering, emiteau știri menite să sugereze centrului această situație. De pildă, Goebels făcuse, chipurile, după o vastă anchetă în rindul opiniei publice, un raport asupra atitudinii popoului german față de război. Se credea în general în victorie, consensul el, dar, în ipoteza unei înfringeri a Wehrmachtului, erau de preferat tratative cu oricine în Vest «pentru a-i arunca pe ruși de la frontierele Germaniei». Raportul — destinat sferelor înalte ale conducerii naziste — a fost livrat echipei lui Giering pentru a fi difuzat de Trepper. El trebuia să însuflească Moscovei ideea predispoziției germane de a trata cu occidentalii pentru a arunca toată puterea Wehrmachtului asupra armatei roșii.

Dar în închisoare, Trepper nu stă inert. El caută — și găsește mijlocul — de a pune în gardă centrul asupra manevrelor contraspionajului german. Noaptea, când este convins că sentinelele nu mai sînt atente, el elaborează detaliile unui raport. De luni de zile el transmitea centrului avertismentul de care nu se ținea seama. Acum trebuia să fie crezut. Este ultima șansă. Descrie arestarea sa în mod minuțios, fiecare confruntare, lista agenților arestați și numele celor bănuiați de a avea legături cu rețeaua încă activă. Dintre aceștia cel mai important era Fernand Pauriol. În fine, Trepper inițiază asupra «marelui joc», scopul și mijloacele puse în mișcare. Ca probă, citează telegramele pe care i le-a pus la dispoziție Giering, ca și comentariile acestuia. Termină mesajul, prevenind că va încerca să evadeze.

Redactarea raportului o face în trei limbi — ebraică, idiş și poloneză, amestecându-le cât mai mult posibil. Era o precauție și un mijloc de a câștiga timp. Dacă ar fi căzut în

mîna Gestapoului erau necesari trei interpreți pentru a descifra mesajul.

În momentul cînd — escortat la distanță de agenții lui Giering — înmînează cele trei documente, și anume mesajul scris și controlat de Giering, scrisoarea sa trilingvă și o scurtă epistolă către Jacques Duclos, unui emisar cu post fix, îi spune: «Dispărești imediat și nu mai reveniți».

Din acest moment încolții în mintea lui și planul de a evada.

— Eram convins — îmi declara Domb — că prezența mea în captivitatea kommando-ului de la Paris putea să influențeze «Spielul». Dar am decis să evadez în momentul în care am aflat de la Berg (ajutorul lui Pannwitz — S.V.) că a fost arestat Duval. Duval era la curent cu jocul meu dublu față de nemți, care credeau că în fond eu colaborez în mod cinstit cu ei. Nu știam dacă Duval va rezista torturilor. Așteptam să se deschidă ușa și să intre Pannwitz sau Berg care să-mi spună: «Ei, acum știm totul. Ar fi cazul să ne spui ceea ce nu ai spus până-n prezent». Aveam diferite planuri de evadare, puse la punct în afară și de care fusesem încunoștințat. Ele cereau participarea unui grup special de 10-15 persoane. Acesta era prezent în anumite zile ale lunii într-o cafea din Saint Michel, care avea două ieșiri. Urma ca în timpul obișnuitei promenade prin Paris să rog paznicul — firește accidental — să oprească în fața cafelei pentru a intra la W.C. Aș fi intrat și aș fi ieșit prin intrarea din spate într-o străduță mică, unde m-ar fi așteptat o mașină. Grupul francez ar fi barat drumul nemților care mă însoțeau, până eu mă depărtam.

Dar — continuă Domb — lucrurile s-au petrecut complet alt fel.

La 13 septembrie 1943, Willy Berg acuză dureri puternice de stomac. Berg era principalul paznic al lui Trepper, în ciuda rangului său important. Și Berg știa de la Trepper de o rețetă foarte bună pentru calmarea durerilor și despre o farmacie unde putea fi făcută. Spre ora 11,30, Berg vine la Neuilly, locul de detenție a lui Trepper. Acesta se oferă să-i procure rețeta, lucru pentru care Berg îi mulțumește. Pleacă împreună în direcția gării Saint-Lazare. 15 rue de Rome era adresa farmaciei Bailly — o farmacie mare situată într-un imobil înalt. Parterul avea zeci de ghișee, în plus existau două ieșiri: în rue de Rome și în rue de Rocher. Trepper știa acest lucru. Mașina oprește în fața intrării principale. Trepper îl invită pe Berg să-l însoțească, dar i se replică: «Am încredere în d-ta». Intră singur în farmacie prin rue de Rome, iese imediat prin rue de Rocher și dispăre în mulțime...

Să urmărim episodul în relatarea lui Domb:

— Am calculat astfel: dacă Berg intră cu mine în farmacie, mă îndrept spre casă, de acolo imediat spre ieșirea din spate. Probabil că Berg o să vrea să tragă. Dar cum? Farmacia era totdeauna plină de oameni. În farmacie însă am intrat singur. Călcuțul trebuia schimbat. Am socotit că în 5 minute voi putea ieși din farmacie și ajunge la stația de metro. În acest interval Berg nu se va alarma. După cum am aflat ulterior, Berg a așteptat în mașină aproximativ 10 minute. Apoi a intrat în farmacie să mă caute. Farmacia era mare și au mai trecut câteva minute pînă să-și dea seama că nu mai sînt înăuntru. Eu luasem metroul spre Neuilly, apoi de la capătul liniei; cu autobuzul, am plecat spre Saint Germain. Berg a plecat în viteză cu mașina spre sediul kommando-ului. Aveam — dar asta nu o știam atunci — un avans de 20 de minute.

De la sediul lui Pannwitz au plecat ordine rapide. Tot cartierul Saint-Lazare a fost înconjurat de poliție. S-a făcut o percheziție amănunțită în tot imobilul din Bailly fără să se găsească, bineînțeles, nici o urmă. Spre prînz, dispozitivul a fost ridicat. Pannwitz era într-o agitație extremă. Pînă seara nu s-a putut hotărî să anunțe Berlinul.

În cele din urmă, neprimind nici o știre pozitivă din partea echipelor pornite în căutarea lui Trepper, îl sună pe șeful Gestapoului, Müller:

Pannwitz: Să nu leșinați. Trepper a evadat. Müller: (nu răspunde; liniște completă la celălalt capăt al firului).

Pannwitz: Alo... Ce s-a întîmplat?

Müller (după câteva injurături): ...Bine, dar cum vreți să-l anunț despre aceasta pe Reichsführerul Himmler?

(Continuare în pag. 22)

Cartierul lui Domb la Bruxelles.

Simex. Sînt arestați astfel Albert Corbin, Keller și Suzanne Cointe.

Prima întrebare ce li se punea la interogatoriu era invariabilă:

— Wo ist Gilbert?

Arestarea și evadarea...

Trepper a început să se grăbească. Un medic din Royat urma să elibereze un certificat de deces pe numele de Jean Gilbert și pe o piatră funerară trebuia să fie gravat numele său. Dar înainte de aceasta dorea

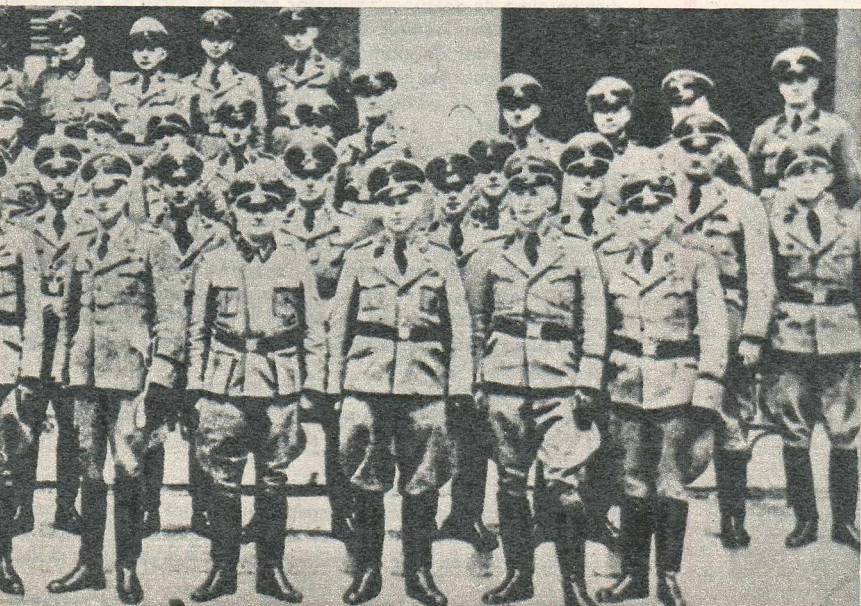
că un singur om nu trebuie să concentreze în mîinile sale prea multe legături, întîlnirile să fie organizate în locuri publice și așa mai departe.

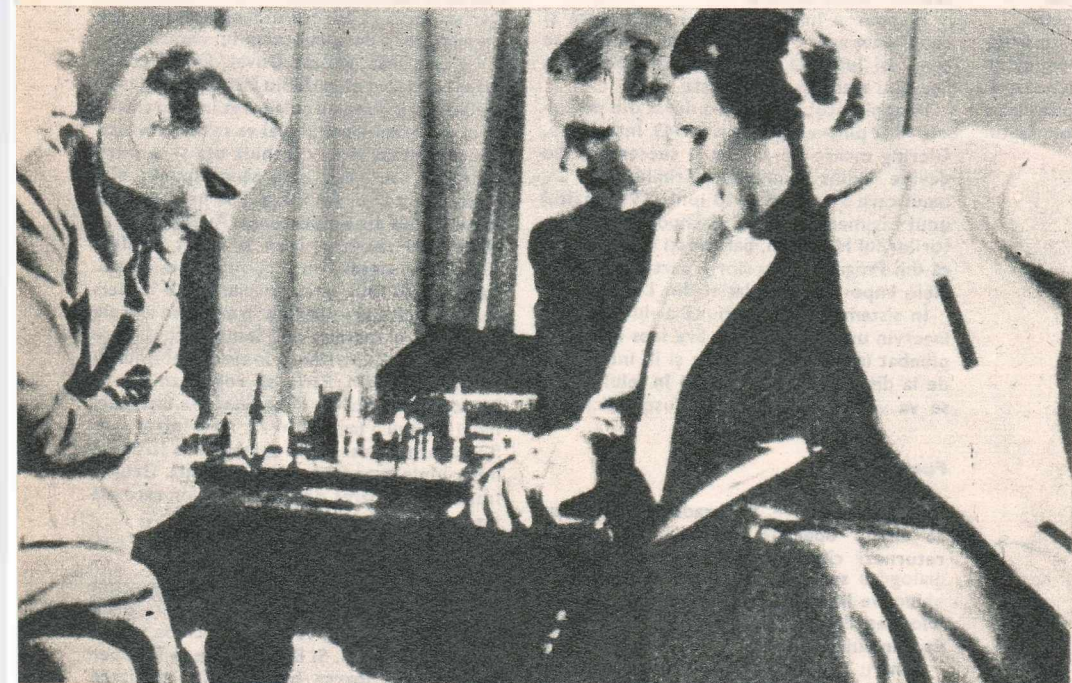
O adevărată expunere despre arta spionajului — avea să spună peste mulți ani unul dintre cei care i-au luat interogatoriul. Altceva? A trădat oare Domb pe cineva? Heinrich Reiser, fost Hauptsturmführer SS în kommando-ul lui Giering, aflat actualmente la Stuttgart, declară:

— Marele șef n-a dat pe nimeni dintre agenții săi...

Dar nu asta îi interesa pe Giering și ceilalți.

Echipa specială a Gestapoului la Paris. Printre ei se află cei care «au preluat» în ultimă fază dosarul Rote Kapelle.

Doi dintre membrii rezistenței din Berlin — Schulze-Boysen și Weisenborn.

Pannwitz: *Există o soluție! Să nu-l anunțați de loc!*

În cele din urmă și Müller admise că aceasta este cea mai bună soluție.

Și Himmler nu a știut niciodată de evadarea lui Trepper. În catastrofele sale rețeaua fusese lichidată!

La 17 noiembrie 1943, poliția franceză primește următoarea telegramă: «Căutați-l pe Jean Gilbert...», însoțită de fotografia sa. Tot ce era german în Franța și Belgia era pe urmele sale.

— Ce ați făcut după evadare? — l-am întrebat pe interlocutorul meu.

— Multe, foarte multe. Principala mea sarcină era să salvez pe acei oameni pe care — după cum aflasem de la Gestapo — nemții vroiau să-i aresteze. Trebuia deci să trag la timp semnalul de alarmă pentru a-i ajuta în mod eficient. În această perioadă principalul meu ajutor era Alex. Lesoroi. El a fost mâna mea dreaptă, avea o mare experiență militară. Datorită lui am reușit să punem pe picioare o nouă rețea și controla tot ce se petrecea la sediul Abwehrului.

Sosește mult așteptatul moment al eliberării Parisului. Trepper și oamenii săi alcătuiau un grup de insurgenți având misiunea să atace sediul kommando-ului. Ei ajung acolo la scurt timp după ce Pannwitz și grupul plecaseră. Deținuții fuseseră trimiși în Germania. În rue de Sausaies nu mai rămăseseră decât mormane de hirtie arsă. Atunci a aflat Trepper tragedia citorva buni prieteni. Și despre ei a ținut în mod deosebit să-mi vorbească: Suzanne Spaak și Fernand Pauriol:

— Suzanne Spaak era soția lui Claude Spaak, fratele omului politic belgian Paул Henri Spaak. Suzanne era unul dintre acei oameni minunați cum rar pot fi întâlniți. A fost arestată de Gestapo, torturată — dar n-a spus absolut nimic. Și Suzanne știa multe lucruri despre rețea, chiar foarte multe. În cele din urmă ațit Suzanne cit și Fernand Pauriol au fost executați în celulele lor și îngropați în taină — nici o inscripție nu a însemnat locul unde erau înmormântați. Asta se întâmpla cu puține zile înaintea eliberării Parisului. Pannwitz este vinovat de uciderea celor doi, și probabil că exact din aceste motive el i-a scris după război lui Claude Spaak că soția sa trăiește. Voi păstra totdeauna un sentiment deosebit pentru Suzan-

ne și Fernand — doi oameni care au luptat pînă la capăt împotriva hitlerismului.

— Anul trecut (în 1967) — continuă Domb — am primit din partea soției lui Pauriol copia ultimei scrisori pe care Fernand a scris-o. Aceasta se întâmpla cu o oră înainte de a fi împușcat de călăii nazisti. El a transmis scrisoarea în afara închisorii prin pastor: «Să spui prietenilor noștri că am murit așa cum am trăit pînă astăzi». Înainte de moarte, Pauriol a compus numeroase poezii care oglindeau o profundă liniște sufletească. Una dintre ele era închinată fetei sale care avea atunci 5 ani: «Ochii micuței mele Mireille...» Fernand a murit la 31 de ani.

Acasă la Domb am consultat voluminosul dosar cu tăieturi din presa mondială, după apariția cărții lui Perrault — «L'Orchestre Rouge». Ziariști prestigioși își aduceau omagiul lor muncii temerare, plină de inventivitate, a rețelei antihitleriste conduse de Domb.

— Domb a dorit să includ în rîndurile mele o precizare care o considera de importanță capitală pentru înțelegerea întregii acțiuni:

— În fond cine eram noi? În ce consta forța rețelei noastre? Este esențial de pus aci punctul pe i. Grupul nostru a reprezentat în mod elocvent alianța forțelor celor mai diferite împotriva hitlerismului. Oameni de 13 naționalități — belgieni, francezi, evrei, spanioli, ruși, italieni, englezi, americani, germani, polonezi, austrieci, lituanieni, ucraineni. Era și o tinără din Martinica. Pe de altă parte erau reprezentate toate tendințele politice — de la comuniști pînă la monarhiști. Forța noastră a constat în alianța trainică, în ura comună față de ciuma brună, în comunitatea acțiunilor de zdrobire a tuturor planurilor hitleriste. Și cred că am reușit să ne îndeplinim misiunea noastră, să contribuim cu forțele noastre la cauza înfrîngerii fascismului.

Îl privesc cu atenție pe Leopold Domb. Pe Trepper. Pe Jean Gilbert. Pe ostaticul din Neuilly. Pe «Le Grand Chef». Fața lui nu poartă urmele multiplelor intemperii ale vieții. Dar toate i-au dat acea formidabilă tărie sufletească care o exprimă glasul lui ferm și sfătos și ochii săi de culoarea și cu sclipirile oțelului. Aș dori să-i închin prin aceste rînduri un omagiu profund.

Și în această săptămînă scrisorile primite la redacție sînt multe și variate. Buna-cuviință ne obligă însă să începem prin a mulțumi tuturor acelor, numeroși, care ne adresează cuvinte de încurajare și de laudă pentru conținutul și prezentarea revistei. Modestia ne împiedică să reproducem ceva din aceste scrisori, dar trebuie totuși să recunoaștem că ele ne procură o reală satisfacție și constituie o încurajare prețioasă în strădaniile noastre.

Mulțumim de asemenea celor care ne trimit sugestii pentru îmbogățirea tematicii revistei; vom căuta să ținem seama de toate aceste propuneri. Promisiunea de mai sus se referă, bineînțeles, și la sugestiile făcute de zeci sau sute de cititori tineri în legătură cu portretele de artiști publicate în «Flacăra-Album». Dar, cum aceste portrete se publică doar cite unul pe număr, mulți dintre corespondenții noștri vor trebui să se înarmeze cu răbdare. E cam greu cînd ai 18 ani dar, deocamdată, nu vedem altă soluție. E clar că în aceste condiții nu ne putem permite să publicăm din nou imaginea unui actor care a mai figurat în «Flacăra-Album» decît după o lungă perioadă de timp. Cititoarele care ar dori să-l vadă pe Alain Delon în fiecare număr al «Flăcării» vor rămîne probabil dezamăgite.

Am adus aceste precizări pentru a nu fi acuzați că am avea ceva împotriva uneia sau alteia dintre stelele ecranului sau ale muzicii ușoare. E ceea ce pare să nu înțeleagă cel ce ne-a trimis o scrisoare pe marginea reportajului «O crimă în lumea bună» și care semnează curajos și anomic «un grup de tineri din Medgidia» (ați observat cum cei mai mulți autori de anonime — victime, probabil, ale unui complex de culpabilitate — semnează «un grup», «mai mulți», «un colectiv» etc.). Nu ne-am fi oprit asupra acestei scrisori agramate și abundînd în injurii triviale, dacă ea nu s-ar termina — hodoronc-tronc — cu următoarea afirmație: «Unii actori care au talent și pregătire sînt aruncați la cele mai mizerabile teatre din țară, pe cînd toți hodorogii sînt abonați ai ecranului». După cum se vede, nu gloria lui Delon l-a îndemnat pe anonimul din Medgidia (vorba vine!) să pună mîna pe stiloul cu pastă, ci excesul de venin provocat de cine știe ce sentimente de frustrație.

Cît despre ceilalți corespondenți care s-au arătat nelișiști de prezentarea făcută cazului în care a fost implicat Delon, îi asigurăm că prețuim așa cum trebuie talentul și prestața simpaticului actor francez, că nu-l învinuim de nici un delict (ancheta nu e terminată și nu vrem să ne substituim judecătorului de instrucție) și că ne facem doar datoria relatînd prin texte și fotografii evenimente semnificative din actualitatea internațională (și numai pe baza unor date verificate).

Multe scrisori conțin critici, semnaleză neajunsuri din diferite sectoare de activitate. Unora dintre aceste sesizări le vom face loc în paginile noastre de actualitate; despre altele, ne vom îngădui, din cînd în cînd, să amintim și în aceste coloane. De pildă, un cititor (scrisoarea este semnată) ne informează că nici la TAROM nu toate merg cum trebuie; călătorind cu avionul care venea din Copenhaga și Praga spre București în după-amiaza zilei de 28 noiembrie, a constatat că din motive inexplicabile (vreo campanie de economii, poate) garderoba a fost desființată. Cum sîntem în plin sezon rece și toți pasagerii (toate locurile erau ocupate) aveau paltoane, vă puteți închipui situația. Paltoanele îngrămădite pe plasa de deasupra scaunelor arătau la sfîrșit ca coase din etuvă, altele s-au odihnit tot timpul călătoriei în brațele pasagerilor. Cererilor de explicații, formulate politicos de unii călători, li s-a răspuns sec și tăios de către o stewardessă agresivă, cu maniere și ton de pedagogă de la răposatele licee ortodoxe de fete. »M-am făcut mic și n-am mai zis nimic, încheie corespondentul nostru. Îndemnul, conținut implicit în apostrofa stewardessei: «Dacă nu-ți place, ia-ți mașină mică», era, oricum, inaplicabil. Am tăcut și m-am uitat prin cabină. Arăta... mă rog, nu ca în prospectele TAROM-ului!». Noi sîntem de părere că nu trebuie să tăcem. Și așteptăm ca și TAROM-ul să vorbească.

Cititoarea Elvira Szermerjai din Sibiu ne comunică unele considerații interesante cu privire la ancheta «Reconsiderarea anticameriei», publicată de noi în nr. 43. Îi mulțumim și o asigurăm că vom ține seama de sugestia domniei-sale de a scrie ceva și despre activitatea dactilografelor.

Ce am putea răspunde cititorului Mihai Ion din Galați, care ne cere ca la rubrica «Memento» să fie semnalate și discurile de muzică ușoară? Să ne urmărească și de acum înainte și dacă nu va fi mulțumit...

Încă o dată amintim tuturor cititorilor care ne trimit versuri că «Flacăra», în actualele condiții de spațiu, nu publică pagini de poezie. Din cite am înțeles, la recenta adunare generală a scriitorilor s-a hotărît editarea unor noi reviste literare. Așa că, talent să fie...

TR A V E R S A R E A

Acum câteva zile, un submarin de două locuri a traversat... Trafalgar Square, faimoasa piață londoneză. Nu vrem să păcălim pe nimeni, nici n-am putea de altfel, fotografia e martor onest: traversarea s-a făcut pe uscat, cu ajutorul unor roți pneumatice. Asta nu înseamnă de loc că imaginea unui submarin, defilind în fața celui mai mare om al apelor din Anglia, amiralul Nelson, n-a fost mai puțin insolită.

Unde se ducea submarinul pe numele său Star III? La Marea Nordului, unde va fi pus în serviciul administrației pipe-line-ului subacvatic.

Pentru eventualii amatori să-l cumpere, precizăm: Star III costă 300 000 de dolari.

GASTRONOMICĂ

reabilitarea cocoșului

Cocoșii nu se bucură de prea multă trecere nici printre gurmanzi, nici printre gospodine: ba că nu fac zeama bună, ba că sînt ațoși, ba că-s cam frivoli și au cite două creste, mă rog, fel și fel de motive sînt prezentate ca argumente întru defăimarea lor.

Cert este că numele acestei prea cinstite orătănii nu este consemnat în nici o carte de bucate autohtonă. În unitățile de desfacere ale gosterului sau ale altor organizații comerciale se vind: pui proaspeți, găini tăiate, rațe, găște, curcani, fazani, fel de fel de zburătoare comestibile, dar cocoși, ba; iar în listele de mâncăruri ale restaurantelor, desfid pe cel care va găsi pomenit cocoșul. Unii, mai subtili, oferă «pilaf de pasăre», «friptură de pasăre», dar așa cum cuvîntul pasăre nu include struțul sau colibriul, tot așa nimeni nu se gîndește că ar putea fi vorba despre cocos.

Pentru a vă convinge de nedreptatea strigătoare la cer care se face cocoșului, cumpărați unul din piață. (Cei care nu au văzut în viața lor un cocoș îl pot identifica prin faptul că-i mai voinic, poartă creastă, pînteni și, fiind din fire optimist și harnic, își începe ziua cu melodia populară «Cucurigu!».) Deci, avînd un cocoș de circa 2 kg (poate fi și mai mare, că nu-i nici o nenorocire) îl decapitați, îl curățați și, întreg-întreguț, îl puneți la fiert, într-o oală cu apă și sare. După ce a fiert bine-bine — lucru ce se poate verifica prin ușurința cu care intră furculița în el — îl mutați într-o cratiță împreună cu zățul rămas din zeama foarte scăzută. Aici se mai adaugă 40-50 g unt, 5-6 căței de usturoi, 4-5 boabe de piper strivite, o ceapă tăiată în patru (bineînțele curățată și spălată în prealabil), 2 roșii mari, proaspete sau conservate. Totul se bagă la cuptor. Cînd cocoșul se crochează pe o parte, se întoarce; cînd e aproape gata se adaugă un pahar de vin și se mai ține încă 5-10 minute la cuptor. Pe platoul pe care se servește, cocoșul poate fi înconjurat de cartofi prăjiți presărați cu frunze de pătrunjel și totul stropit cu sosul de vin rămas în cratiță.

Se recomandă ca la masă să aveți printre invitați măcar una dintre persoanele care răspund de producția de ouă, pentru că astfel veți dovedi că, neconsumînd o găină, ați contribuit direct la creșterea producției de ouă și s-ar putea să vă premieze, dacă nu cu o duzină de ouă — care nu se găsesc — cel puțin cu un cocoș, care de asemeni nu se găsește.

P.P. NAȘU

P.S. După îngurgitarea cocoșului cu sos cu tot, se interzice cu desăvîrșire consumarea de: citronadă, Pepsi-cola, lapte bătut sau dulce și chiar de apă minerală.

Ținînd seama de această interdicție se poate organiza un concurs de imaginație. Oaspetele care indică cel mai potrivit lichid de stîns setea convivilor va fi recompensat prin permisiunea de a procura și plăti partea lichidă propusă.

◀ Karl Scherrer din Dreistatten, un cătun din Austria de jos, a rămas, la cei 76 de ani ai săi, plin de tineresc entuziasm și pasiuni. Muzica este marele zeu căruia i se închină și căruia îi aduce ca prinos harul artistic și priceperea de bun mestegugar. Ultima creație: un «Glockenspiel» care — în ciuda faptului că nu păstrează nici o asemănare exterioră cu «celesta», aristocratica sa rudă din orchestrele simfonice — izbutește să redea în tonalități unice, vesele, arii folclorice sau măiestruose marșuri din opere.

Î N C A R N E Ș I O A S E

Este chiar tigrul. Îl cheamă Taifun, este pensionarul ciroului din Vladivostok și își face promenada zilnică însoțit de dresorii Marișa și Valter Zapașnih. Ce e mai nostim: strada pe care se preumblă se numește de peste un secol... «Ulița tigrilor!»

colierul de perle

DE-ALE STARLETELOR

● Orice starletă — denumire curentă dată aspirantelor la titlul de vedetă — visînd la ziua cînd monograma ei va înlocui ilustrele B.B. a avut măcar o dată în viață ghinionul să se afile față-n față cu întrebările ziaristilor. Iată un asemenea moment:

Întrebare: Îl iubiți pe Corneille?

Răspuns: Ei, să nu exagerăm. Sîntem doar buni amici.

● Într-un bar, două starlete sorb citronade și discută.

— Despre ce vorbeați? — se interesează o colegă de-a lor.

— Despre Sartre.

— Aha, e localitatea unde plecați să filmați?...

● Cercetînd o carte proaspăt apărută în librării, o starletă meditează: cum naiba au tipărit-o ăștia fără să-i taie paginile?

● Căsătoriile ca mijloc publicitar sînt lucruri curente în viața starletelor. Un dialog edificator:

— Te rog să vii negresit la nunta mea — o invită starleta X pe buna cîmpetență.

— Ah, dragă, ai să mă ierți, mi-e imposibil. Dar data viitoare, negreșit...

(După Jean-Charles)

DECEMBRIE - LUNA CADOURILOR

Prilej de bucurii și pentru cei mici.
Oferiți-le daruri potrivit vârstei, gusturilor și înclinațiilor.

JUCĂRIILE?

UN LUCRU SERIOS!

Magazinele de specialitate vă ajută să alegeți:

- Jucuri distractive și educative
- Păpuși
- Jucării mecanizate și electrice
- Truse de politehnizare
- Jucuri pentru micii constructori

FLACĂRA

Nr. 1 1969

apare la 28 decembrie
într-un număr mult sporit de pagini
24 de pagini în culori.

din sumar:

■ «Flacăra» întreabă, personalități proeminente răspund: ...**Si în 1969?** ■ Actualitate și previziune: **reporterii noștri pe teren vă informează despre CEEA CE ESTE și CEEA CE VA FI** ■ Vești comentate de pe 5 continente ■ Familia Soarelui, familia noastră — **senzationale dezvăluiri ale științei contemporane cu privire la Lună, Marte, Mercur, Venus, Saturn, Fobos și Deimos, asteroizi. Savanții spun: SÎNTEM TOT MAI APROAPE DE ADEVĂR!** ■ Iată niste fotografii despre care s-a vorbit: cele mai surprinzătoare instantanee fotografice ale anului trecut ■ **Ați terminat ultimele pregătiri pentru Revelion?** Cîteva sfaturi în plus, și de ultimă oră, nu strică! ■ **Această povestire a fost aleasă pentru dv. de însuși Hitchcock** ■ **Un set de fotografii al căror calificativ de ciudat încă n-a spus nimic** ■ Film ■ Teatru ■ Umor ■ Jocuri distractive ■ Cel mai..., cea mai... — cititorii «Flăcării» și-au spus cuvîntul despre vedete de teatru, film, muzică ușoară.

„APOLLONAUȚII” în junglă

◀ După o partidă de vânătoare și pescuit, Walter Cunningham — care în octombrie anul acesta a zburat în jurul pământului la bordul lui «Apollo-7» — se întoarce în «tabără», întovărășit de ceilalți cosmonauți. Țigara din care trage Cunningham a fost confecționată dintr-o materie primă «locală».

Există fel de fel de concedii. Pentru marea majoritate a oamenilor, ele înseamnă munte, mare, călătorii, campinguri — într-un cuvânt, destindere. Există însă și oameni pentru care concediile de odihnă s-au transformat în «vacanțe de studii». Vacanțe de loc odihnitoare, pe care și le petrec în condiții dure, în deșerturi fierbinți și aride sau în străfunduri de junglă. Ei trebuie să încerce să se descurce fără ajutorul acelor o mie și unu de lucruri pe care în viața de fiecare zi le avem în orice clipă la îndemână, sînt obligați să se călească în mijlocul a tot ce poate oferi mai vitreg natura Terrei.

Vacanțele acestea fac parte dintr-un program de antrenament, un program de supraviețuire am putea spune. Iar cei nevoiți să și le petreacă într-un asemenea mod sînt așa-ziii «apollonauți», cosmonauții care participă la realizarea diverselor etape ale programului «Apollo». Scopul vacanțelor: familiarizarea (pe cît se poate) cu problemele ce s-ar ivi în cazul cînd nava cosmică ar fi pusă în situația de a ateriza pe o altă planetă, iar echipajul ei ar fi nevoit să aștepte depistarea și recuperarea. Fotografiiile pe care vi le prezentăm în aceste pagini au fost făcute cu prilejul «vacanței de studii» de anul acesta, pe care «apollonauții» au petrecut-o în junglă.

Pierdut în adâncurile junglei, cosmonautul trebuie să știe să se orienteze, parcurgând mari distanțe pentru găsirea locului propice unei eventuale recuperări. Fotografia noastră vi-l prezintă pe Richard Gordon, care în cursul unui exercițiu de orientare își deschide drum prin desișul lianelor. Împreună cu Charles Conrad, Gordon a voiajat în spațiul extraterestru la bordul lui «Gemini 11».

William Anders (stînga) și Frank Borman, de data aceasta în echipamentul specific profesiei lor.

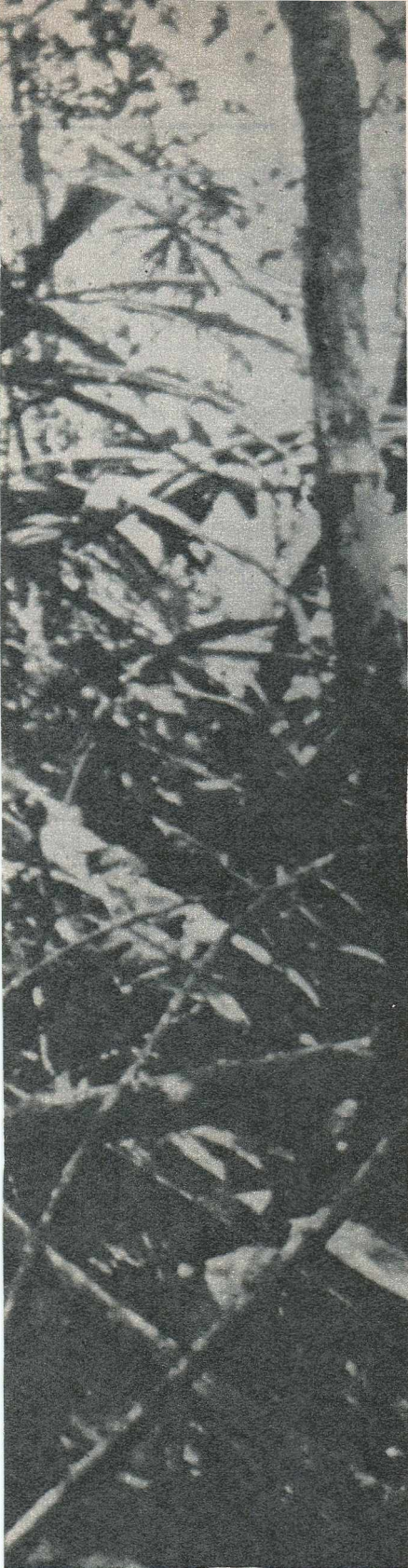
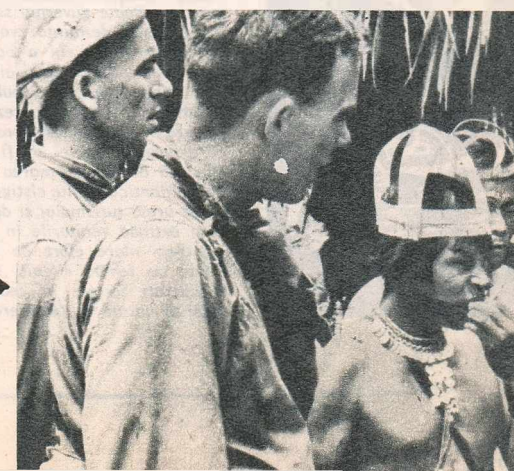

Eugene Cernan își aprinde focul. În cazul unei aterizări forțate, el va trebui să-și pregătească mîncarea singur, din ce va găsi la fața locului. De data aceasta a înfipt în frigare o bucată de Boa constrictor și o iguană.

Alături de cei care într-un viitor apropiat vor pleca poate spre lună, un om care trăiește încă în pragul primitivismului. Walter Cunningham (stînga) și David Scott sînt invitații șefului de trib Zarco.

Peste cîteva minute William Anders și Michael Collins (în planul doi al fotografiei) își vor bea cafeaua. Au făcut un foc din crengi uscate, iar ca ibric folosesc o cutie veche de conserve. William Anders — care împreună cu Frank Borman și James Lovell urmează să ia parte la zborul navei «Apollo-8» preconizat pentru sfîrșitul anului — și-a confecționat singur, dintr-o parășută, această salopetă. Pe soldul drept, într-un «termos» din bambus își păstrează rezerva de apă potabilă.

Pentru Richard Gordon, ca și pentru ceilalți cosmonauți aflați în «vacanță de studii» în junglă, sucii secretați de liane constituie un prețios aliment.

- RABAT** 4 000 de studenți marocani au declarat grevă. Ei critică metodele de învățămînt și cer un număr mai mare de profesori de limbă arabă.
- LONDRA** În urma unor studii îndelungate, un grup de astronomi englezi a descoperit steaua cea mai fierbinte: «Lupus X». Are o temperatură de 150 milioane grade Celsius.
- ABIDJAN** Autoritățile din Coasta de Fildeș au recunoscut că pentru menținerea prețurilor au ordonat distrugerea unei cantități de 100 000 tone de cafea.
- GENEVA** Harry Greenfield, președintele Organului internațional pentru controlul stupefiantelor, a denunțat faptul că într-o serie de țări dezvoltate folosirea abuzivă a substanțelor halucinogene, sedative și euforizante a luat caracterul unei adevărate epidemii.
- BUENOS AIRES** Ministrul argentinian al economiei, A. Krieger, anunță pentru 1969 o creștere a producției cu 6%, și reducerea substanțială a impozitelor pe venituri.
- BELGRAD** Cel mai mare furnal din Iugoslavia se construiește în prezent la Radinac, lângă Belgrad. Începînd din anul viitor el va furniza 720 000 tone de fontă.
- LISABONA** Lozincile recentelor demonstrații studențești: «O universitate liberă pentru națiune!», «Nu vrem o universitate divizată!», «Universitatea să fie democratică, critică, liberă în toată țara!»
- REYKJAVIK** Devalorizarea cu 35,2% a coroanei islandeze a fost determinată și de scăderea simțitoare (45%) a exporturilor. Pescuitul, care asigură ponderea principală a exportului, a scăzut cu 25%.
- FRANKFURT AM MAIN** Metroul recent inaugurat aici (al 35-lea din lume) este complet automatizat printr-un sistem de relee electrice. Centrala automată este deservită doar de 3 tehnicieni.
- GDANSK** Cele peste 500 de nave de fabricație poloneză lansate pînă acum de șantierele locale au o deplasare totală de peste 2 000 000 tone.
- PARIS** După reducerea cu 60 000 000 franci a creditelor franceze afectate programului «Concorde», agenția France Presse anunță că aparatul francez purtînd însemnul «02» va putea fi gata pentru primul zbor abia la opt săptămîni după lansarea, în ianuarie 1969, a variantei engleze «Concorde 01».

Puternice conflicte sociale în Italia. În Sicilia, uciderea de către poliție a doi muncitori agricoli a provocat mari demonstrații (în fotografie), greve și alte acțiuni de protest. De asemenea, în Italia continentală o uriașă grevă, care a antrenat peste un milion și jumătate de oameni ai muncii aflați în luptă pentru o serie de revendicări privind îmbunătățirea condițiilor de muncă și de trai, a paralizat importante servicii publice.

LONDRA

PREȚUL: «NOI SACRIFICII»

Corespondență specială de la Gordon SCHAFFER

Poporul britanic suportă o nouă majorare de prețuri și o reducere simțitoare a standardului său de viață, ca urmare a crizei economice din Franța. Apelul ministrului de finanțe, Roy Jenkins, care a cerut «noi sacrificii», s-a alăturat celui lansat la televiziune de către premierul francez Couve de Murville pentru «măsuri de austeritate nemiloasă în vederea câștigării bătăliei francului francez». Experții financiari afirmă că și dolarul este în pericol și că, fără îndoială, în curînd se vor cere «noi sacrificii» și din partea muncitorilor americani. Muncitorilor din Republica Federală a Germaniei li s-a spus că moneda lor este cea mai puternică în lumea capitalistă, totuși ei se află de asemenea în fața unei iminente majorări de prețuri.

Muncitorii sînt presați să mărească randamentul în muncă, să producă mai mult. Dar pe de altă parte se efectuează noi majorări de prețuri, se fixează impozite mai mari și mai multe, se reduc posibilitățile cumpărării de bunuri în rate. Rezultatul inevitabil este că aceste bunuri se îngămădesc în magazine, iar după un timp fabricile își încetinesc nemijlocit producția. Consecința? Șomaj și o continuă reducere a puterii de cumpărare.

Pînă nu demult, la noi, în Anglia, șomajul se menținea la un procentaj mai mic, dar acum, în unele regiuni din nord el atinge un nivel periculos, iar în nordul Irlandei se apropie de limita antebelică. De altfel sindicatele au și avertizat în privința acestui pericol.

Guvernul pretinde că remediază situația prin încurajarea exporturilor, printre ultimele măsuri luate figurînd «curbele de importuri». Dar aceste demersuri sînt ineficiente, deoarece cu excepția citorva bunuri care pot fi deviate pe piața de export (de exemplu whisky-ul), producția

economică a bunurilor depinde de nivelul ridicat al vînzărilor pe piața internă.

În fața acestor contradicții se caută cu înverșunare țapi ispășitori; atacul este îndreptat mai ales împotriva sindicatelor. Dacă ar fi să judecăm însă după cifrele concrete, numărul orelor de muncă pierdute din pricina grevelor este în orice caz mult mai mic decît cel datorat răcelilor banale. În multe orașe cifra este chiar mai mică decît cea care reprezintă timpul pierdut din cauza dificultăților circulației. Totăria crescîndă a muncitorilor de toate nivelurile de a se opune — prin greve și prin alte mijloace — scăderii standardului lor de viață este însă o realitate incontestabilă.

Fără îndoială, unul dintre efectele actualei crize va fi un val de nouă ofensivă contra sindicatelor. Guvernul englez studiază în prezent un raport întocmit de o comisie prezidată de lordul Donovan, care a cercetat activitatea sindicatelor timp de trei ani și a recomandat o serie de măsuri destinate să le controleze activitatea în vederea unei «politici de venituri». Nu este nici un secret faptul că și Fondul Monetar Internațional insistă asupra unei înghețări a salariilor și asupra altor măsuri de austeritate.

Laburștii de stînga — membri ai Parlamentului — și multe sindicate au declarat deschis guvernului că sînt gata să accepte o politică de înghețare a salariilor, cu condiția ca ea să se includă într-un plan economic general, în care sacrificiile impuse să fie egale pentru toți cetățenii. Aici apare limpede toată farsa, deoarece într-un sistem capitalist un astfel de plan economic este practic imposibil de conceput.

Nu este deci de mirare că muncitorii din Anglia opun rezistență față de politica de «salvare a lirei sterline» cu prețul standardului lor de viață.

O INSULĂ ȘI UN BLOC

Ce este aceea securitate? Iată tema dominantă dezbătută la ora actuală într-o mică republică insulară a lumii noastre agitate: Malta. Am ales subiectul nu pentru că răspunsul maltezilor la această problemă ar afecta raportul mondial de forțe ci pentru că felul cum se desfășoară discuția are implicații mai generale. Pe scurt, totul a început de la o declarație a primului ministru Borg Olivier, în care a afirmat că în actuala situație internațională «Malta, din cauza dimensiunilor sale, nu poate să nu întreprindă acțiuni în apărarea sa, luînd măsuri de precauție printr-o asociere cu N.A.T.O.». Declarația a declanșat o adevărată furtună publică. Liderul opoziției, Mintoff, a întrebat în parlament: «Poate guvernul să confirme sau să dezmintă zvonurile că Malta va deveni o bază a N.A.T.O.?» Cercuiri largi ale opiniei publice nu s-au mulțumit cu atât. În declarații și rezoluții s-a arătat că maltezii consideră că economia insulei ar fi grav afectată de transformarea ei în bază atlantică. Malta câștigă bine de pe urma turismului și dorește să-și extindă veniturile în viitor printr-un mare efort de publicitate cu tema: «Veniți să vă recuperați forțele în cea mai însorită insulă a Mediteranei».

S-a pus întrebarea: cine va mai crede că în Malta își va găsi, o dată cu soarele binefăcător, și liniștea mult dorită, în cazul că ea va fi cuprinsă de zăngănitul de arme atlantic? Sindicatele au și calculat cu cit va crește numărul șomerilor în cazul unei asemenea operații. Într-o declarație a sindicatelor se spune: «Credem că securitatea Maltei poate fi apărată fără o bază a N.A.T.O. în mijlocul nostru, bază care poate numai submina eforturile de diversificare a economiei».

Iată, așadar, răspunsul căruia i se poate conferi o valabilitate mai generală. Securitatea nu poate fi asigurată de proliferarea politicii blocurilor militare. Și aceasta nu este valabil numai pentru Malta. Pentru că securitatea Europei și a celorlalte continente își va găsi pavăza sigură în însăși substituirea blocurilor militare cu relații bazate pe încredere, pe respect reciproc, pe dezvoltarea schimburilor, în cadrul cărora turismul nu joacă un rol dintre cele mai mici. (Cu condiția ca turistii, după ce se odihnesc și plătesc nota, să se întoarcă acasă la ei.) Doar așa securitatea ajunge să ofere, o dată cu liniștea, și soare din belșug pentru toți, în toate anotimpurile.

Nicolae LUPU

COMENTARIU

din criză în criză

de Silviu BRUCAN

Pentru observatorul care a călătorit în ultimele săptămâni prin capitalele occidentale, criza monetară izbucnită în noiembrie apare în mod evident ca un efect de suprafață al unor fenomene economice și social-politice adânci și, în consecință, departe de a fi rezolvată prin măsurile paleative adoptate de «cei 10» miniștri de finanțe ai principalelor țări participante la sistemul denumit Gold Exchange Standard.

Nu trebuie să fii expert în probleme financiare (de altfel toate măsurile recente au fost luate împotriva avizelor experților care recomandau devalorizarea francului francez și revalorizarea mărcii vest-germane la un curs mai înalt) ca să-ți dai seama că și în acest caz a acționat din plin vechea și mult încercata lege a dezvoltării inegale a țărilor capitaliste. Actualul sistem monetar G.E.S. stabilit la Bretton Woods în 1945 a devenit perimat deoarece între timp s-au produs schimbări spectaculoase în relațiile de forță dintre puterile occidentale. Pe scurt, acest sistem se bazează pe folosirea dolarului și a lirei sterline ca monede-cheie de schimb și etalon mondial în locul aurului, și pe stabilirea unor raporturi fixe și de schimb între diferitele monede naționale. Or, poziția dolarului — deși sprijinită pe cea mai puternică economie din lume — a suferit o deteriorare sensibilă din cauza uriașului export de capital și a cheltuielilor militare exorbitante în străinătate, iar lira sterlină — supusă șocului pierderii imensului potențial de materii prime și deșeurilor fostelor colonii — nu-și mai poate reveni în fire în pofida inhalațiilor de oxigen administrate de «cei 10» în ultimii ani. Țările vest-europene care, imediat după război, erau bintuite de «foamea de dolar» și-au refăcut potențialul economic la începutul acestui deceniu și au ajuns să dețină rezerve de dolari de aproape trei ori mai mari decât cele ale Statelor Unite. Dar chiar între țările din Europa, inegalitatea ritmurilor naționale de dezvoltare a dus la modificări substanțiale în raportul de forță dintre ele. Germania occidentală a depășit Anglia în producția industrială și a ocupat locul doi după S.U.A. în producția lumii capitaliste. În ce privește Franța, ea a acumulat puternice rezerve monetare datorită creșterii exportului industrial și agricol.

Toate aceste mutații economico-financiare au stat la baza creșterii tendinței de emancipare politică și militară a țărilor vest-europene — în special a Franței, — față de S.U.A., după cum tot ele au marcat noile forme ale rivalității dintre Anglia, Franța și R.F. a Germaniei. Crizei lirei sterline, declanșată în 1967 și izbucnită din nou în 1968, i-a urmat recent criza monetară franceză, urmare a paraliziei economice care a însoțit marile mișcări sociale din mai. Franța a suferit de atunci o continuă hemoragie, pierzând jumătate din rezervele sale în devize, în timp ce Germania occidentală, redresată după recesiunea de anul trecut, a acumulat mari surplusuri ale balanțelor comerciale și de plăți. Contrar avizului experților, președintele De Gaulle a hotărât menținerea cu orice preț a valorii francului, hotărâre sprijinită de S.U.A. pe motiv că o devalorizare sensibilă a francului ar antrena o nouă slăbire a lirei și, implicit, a poziției dolarului. Dar noua slăbire a lirei arată că situația rămâne critică. Măsurile draconice anunțate de guvernul francez în scopul redresării balanței comerciale și de plăți trezesc de pe acum proteste în masele muncitorești, care văd în politica «de austeritate» eventualitatea anulării câștigurilor cucerite în luptele din mai-iunie 1968. Aspectul extern nu este cu nimic mai liniștit. Țările Pieței comune se tem că o politică franceză de restricții la importuri și de stimulare a exporturilor ar putea primejdui întreaga țesătură a integrării economice, dînd naștere la contramăsuri legitime din partea țărilor dezvoltate. Piața comună, care a funcționat atât de bine în condițiile boomului economic și ale relativei stabilități politice, ar putea să reziste cu mai puțin succes unei competiții de acest gen. În sfârșit, R.F.G. iese din această conjunctură cu un prestigiu crescut, exprimat plastic de ministrul de finanțe Strauss când spunea că un gigant economic nu se mai poate mulțumi cu rolul unui pitic politic.

Poate niciodată nu a apărut mai clară constatarea că elementele de concurență și rivalitate dintre «cei șase» n-au dispărut o dată cu abolirea barierelor vamale. Tot atât de evidentă este concluzia că soluțiile conjuncturale, departe de a rezolva criza monetară occidentală, pun și mai puternic la ordinea zilei schimbarea radicală a actualului sistem monetar G.E.S.

SCRANTON, SOLUȚIE NEGOCIATĂ

William Scranton, trimisul special al președintelui ales al Statelor Unite, Richard Nixon, și-a încheiat turneul în Orientul Mijlociu. El a vizitat șase țări în nouă zile — Iran, Liban, R.A.U., Arabia Saudită, Iordania și Israel. O adevărată «cursă diplomatică», după cum se exprima un ziar libanez. Deși Scranton nu a avut timp decât să asculte rapoartele unora dintre ambasadorii americani din capitalele respective și expunerile făcute de oficialități asupra crizei din Orientul Mijlociu, misiunea sa a fost considerată importantă; «International Herald Tribune» scria că Scranton este purtătorul unor mesaje adresate de Nixon șefilor de state cu care urma să aibă întrevederi. Misiunea, deși neoficială, nu a fost mai puțin delicată. De altfel, nu este pentru prima dată când William Scranton este însărcinat cu asemenea misiuni politice spinoase.

Alegerea Teheranului ca primă escală a turneului fulger a fost considerată drept o dovadă a importanței pe care Nixon o atribuie Iranului în rezolvarea crizei din Orientul Mijlociu. Poziția acestei țări este, de altfel, cunoscută: îndeplinirea rezoluției Consiliului de Securitate din noiembrie 1967 și retragerea trupelor israeliene de pe teritoriile ocupate.

Observatorii politici au remarcat faptul

că vizita lui Scranton în Orientul Mijlociu a avut loc într-un moment cînd, pe de o parte, incidentele dintre forțele israeliene și iordaniene au devenit tot mai frecvente, iar pe de altă parte misiunea de mediere a lui Gunnar Jarring a fost prelungită în mod oficial (se spune că a fost prelungită chiar pe timp nelimitat). Concomitent nu a fost trecută cu vederea nici vizita în R.A.U. a unei alte oficialități americane, Roy Anderson, vizită al cărei scop ar fi — se spune — netezirea căilor spre reluarea relațiilor diplomatice dintre Statele Unite și R.A.U. Alt factor care a îndreptat atenția cercurilor interesate asupra turneului întreprins de Scranton l-a constituit declarația lui Nixon, făcută imediat după alegeri, declarație în care acesta se pronunța pentru o soluție negociată a crizei. Acestea sînt deci circumstanțele în care trimisul special al lui Nixon și-a desfășurat vizita în Orientul Mijlociu. Firește că timpul aflat la dispoziția sa era prea limitat pentru a prileji evoluții imediate, spectaculoase, ale situației. Ceea ce nu exclude însă posibilitatea ca turneul lui Scranton să se dovedească util în perspectiva unei soluții care să țină seama de interesele tuturor părților aflate în conflict.

Șerban BERINDEI

LONDRA—SYDNEY, ULTIMA ETAPĂ

Dintre cele 98 de echipaje din 24 de țări care luaseră în duminică de 24 noiembrie startul raliului automobilistic Londra-Sydney — la Bombay n-au ajuns decât 61. Ceilalți — accidentați sau la limita puterii — au abandonat cursa de-a lungul celor 9 zile și 11 000 de kilometri dintre Londra și Bombay, pe drumurile uneori aproape impracticabile, în regiunile de deșert, deșeurile de pădure sau trecăto-

riile montane a nouă țări de pe două continente.

După sosirea la Bombay au urmat șapte zile de binecuvîntată relaxare pe bordul vasului Chausam, șapte zile și șapte nopți de «deplasare imobilă» de-a curmezișul Oceanului Indian. Săptămîna aceasta, din nou la volane, participanții la «maratonul automobilistic tricontinental» au parcurs ultima etapă a epuizantei curse

— 4 800 de kilometri — traversînd continentul australian de la vest la est.

Nu știm, la ora închiderii ediției, numele membrilor echipajului care a primit premiul de 10 000 lire sterline făgăduit învingătorului. Cu siguranță însă, laurii vor fi fost binemeritați, răsplătind uriașul efort de voință, rezistența și nu mai puțin calitățile mașinii (căci, ca orice competiție automobilistică, acest raliu s-a disputat

și pe terenul concurenței dintre marile firme de specialitate). Dincolo însă de toate acestea, el a contribuit la acea «vastă legătură umană» la a cărei importanță socială s-a referit, cu doi ani în urmă, Paul Hansluck, ministrul de externe al Australiei, propunînd organizarea unei asemenea curse.

Delia ȘTEFAN

În capitala britanică s-au desfășurat recent lucrările Conferinței generale a Federației Internaționale Aeronautice, la care au participat reprezentanți din 36 de țări și în cadrul căreia s-a hotărît instituirea medaliei «Iuri Gagarin» și a Zilei internaționale a aviației și cosmnauticii, ce se va sărbători anual la 12 aprilie. În fotografie, de la stînga la dreapta: C.E. Hennecart (Franța), director general al federației, Von Waldburg zu Zeil (R.F.G.), membru în consiliul federației, K.V. Kokkinaki (U.R.S.S.), președinte de onoare al federației.

ARHIVĂ - FOTO

PRIMUL OM LA POLUL SUD

Succesul lui Amundsen nu s-a datorat șanseii, ci forței, puterii de sacrificiu, intuiției și prevederii sale... — se afirmă despre marea performanță realizată (la 14 decembrie 1911, când a ajuns la Polul Sud) de celebrul explorator polar, norvegianul Roald Amundsen. Înainte de această cucerire, Amundsen străbătuse întreaga Arctică, din Groenlanda până la Alaska, și făcuse numeroase încercări de a ajunge la Polul Nord; experiența căpătată îi da dreptul deci să fie sigur pe sine, afirmând, la 6 iunie 1910, când a plecat din fiordul Christiania spre Antarctica: «Vom fi înapoi de la Polul Sud — pe care-l vom cuceri — la 22 ianuarie 1912». S-a ținut de cuvânt, întorcându-se în patrie, acoperit de glorie, cu două zile mai devreme, după ce înscrise în analele explorărilor globului pămîntesc una dintre cele mai fascinante epopei.

Ion MUNTEANU

COMPUTER

● «Lloyds Register of Shipping» comunică din Londra: flota comercială mondială a înregistrat o creștere de 12 052 000 tone numai în perioada dintre 1 iulie 1967 și 1 iulie 1968. În prezent, locul întâi în acest domeniu este deținut de flota de comerț sub pavilion liberian, formată în mare parte din vase aparținând unor companii străine care eludează astfel legile fiscale aspre ale propriilor lor țări.

● Potrivit ultimelor date, țirnele de automobile vest-germane au vîndut în cursul lunii octombrie 322 594 de autoturisme. Cota de export s-a ridicat în aceeași lună la 59%, de bușeele interne fiind deja saturate.

● Întreprinderea ungară de comerț exterior «Metrimpe» a încheiat cu sucursala londoneză a firmei americane «Honeywell Controls Limited» un contract în valoare de 2 600 000 dolari pentru achiziționarea unor mașini electronice de calcul.

● Expansiunea capitalului productiv japonez se îndreaptă în proporție de 75% spre țările în curs de dezvoltare. Restul de 25% este orientat spre țările dezvoltate din punct de vedere industrial.

● Ca și în lunile precedente, «General Motors» continuă să dețină locul întâi în comerțul de automobile din S.U.A. Reprezentanțele firmei americane vînd zilnic în medie 20 000 de automobile. Recordul pe octombrie: 557 804 mașini.

● Uzinele iugoslave «Vaso Miskin Crni» din Sarajevo vor începe în ianuarie 1969 livrarea unui număr de 1 600 vagoane de marfă pentru Noua Zeelandă. Valoarea comenzii: 5 000 000 dolari.

● 500 000 km este lungimea totală a celor 2 500 linii aeriene civile deservite de compania sovietică «Aeroflot».

● Picosecunda — a milioana parte dintr-o secundă — poate fi reprezentată cifric printr-un zero urmat de o virgulă și de 11 zerouri urmate de cifra 1.

Pe scurt: 0,000 000 000 001.

● Din 1958 și pînă astăzi investițiile americane în Franța au crescut de patru ori.

EȘECUL MERCENARILOR

Cu cîteva zile înainte de sărbătorirea — la 30 noiembrie — a primei aniversări a Republicii Populare a Yemenului de sud, agenția France Presse a transmis o declarație făcută la Aden de un membru al guvernului acestei țări, Abdulah Ali Oqba, care denunță faptul că la frontiera de nord a republicii sînt masate trupe de mercenari aflați în solda sultanilor și emirilor din fosta federație de tip colonialist. Unitățile de mercenari sprijinite de Arabia Saudită și S.U.A. pregăteau un atac armat direct, care s-a și concretizat de altfel a doua zi după sărbătoarea independenței. Potrivit relatărilor de presă, acest al treilea atac militar din anul 1968 a fost și unul dintre cele mai puternice. Mercenarii au ales anume ca moment al declanșării ostilităților această dată, conștient pe taptul că, în atmosfera sărbătorească prilejuită de aniversarea republicii, acțiunile lor fulgerătoare vor provoca o panică generală în rîndul populației, ceea ce le va înlesni succesul și va duce la restabilirea puterii feudalelor. Operațiunile desfășurate în regiunea Beihan și Shararah s-au izbit însă de rezistența hotărîtă a torțelor republicane. Potrivit știrilor transmise de postul de radio Aden, în regiunea de nord a țării au avut loc lupte crîncene, în cursul cărora armata guvernamentală a dat puternice contralovituri intervențiștilor și a capturat importante cantități de arme și muniții. Invadatorii au fost siliți să bată în retragere și să lase pe cîmpul de luptă un mare număr de morți și răniți.

Acest nou eșec al complotiștilor împotriva independenței Yemenului de sud vadește încă o dată fermitatea poporului yemenit de a apăra cu arma în mînă independența cucerită cu prețul atîtor jertfe. Între timp, în perioada care s-a scurs de la proclamarea independenței Republicii Populare a Yemenului de sud, noul regim a reușit să facă primii pași pe calea înlăturării urmărilor dominației coloniale, pe calea propășirii economice și sociale. Astfel, a fost decretată desființarea sclaviei, sînt în curs de desfășurare reforma învățămîntului și reforma agrară (proprietățile foștilor emiri au și fost împărțite țăranilor fără pămînt care reprezintă 90% din populație). Se extinde rețeaua de drumuri, s-au pus bazele cîtorva obiective industriale — toate realizări menite să consolideze regimul republican.

Nicolae N. LUPU

CRONICA DE TREI SECADE

Suferințele

Iată ce a constatat dr. Axel Strom, șeful departamentului de medicină socială din Oslo, studiind 227 de viețuitori dintre cei 25 000 de supraviețuitori norvegieni ai lagărelor de concentrare întinse în timpul celui de-al doilea război mondial: doi din cinci au divorțat sau sînt nefericiți în căsătorie; două treimi au trebuit să renunțe la munca lor, căutîndu-și activități mai comode; majoritatea au tulburări digestive, cardiace sau pulmonare; 180 suferă de o «deteriorare intelectuală». Pînă aici, toate sînt știute din atîtea filme și cărți numite pe scurt «Adevărul sfîrșit al războiului». Dar, căutînd mai adînc, Strom a observat că dereglările nu vin din simpla — ce adjectiv odios! — reacție nervoasă la suferința îndurată, ci din micșorarea pură și simplă (iar?) a creierului. Bătuți, terorizați, trăind cu spaima în suflet, prost hrăniți —

PRIMELE NUMIRI ÎN ECHIPA NIXON

- 1 Herbert G. Klein, în vîrstă de 50 de ani, unul dintre principalii organizatori ai campaniei electorale a lui Richard Nixon, a fost numit de acesta în funcția de „superatașat de presă”.
- 2 Raymond K. Price, în vîrstă de 38 de ani, fost editorialist al lui „New York Herald Tribune”, considerat cel mai bun redactor de discursuri din echipa președintelui ales, și
- 3 Patrick J. Buchanan Jr., în vîrstă de 30 de ani, fost editorialist la „Globe Democrat” din St. Louis, însoțitor al lui Nixon în timpul campaniei sale electorale, au fost desemnați asistenți speciali ai Casei Albe.

- 4 John D. Ehrlichman, în vîrstă de 43 de ani, avocat, care a participat la campaniile electorale din 1960, 1962 și 1968 ale președintelui nou ales, a fost numit consilier prezidențial.
- 5 Ronald Ziegler, în vîrstă de 29 de ani, a fost ales de Richard Nixon pentru a deveni purtător de cuvînt al Casei Albe.
- 6 Robert Ellsworth, fost congressman liberal din Kansas, în vîrstă de 42 de ani, este considerat de săptămînalul „Newsweek” drept „ochii și urechile politice ale lui Nixon în întreaga țară”.

El a primit misiunea de colaborator principal al președintelui.

Înainte intrării în vigoare a majorărilor de prețuri stabilite de guvernul francez în cadrul planului de înșănătoșire economică, magazinele — îndeosebi cele de aparate electromenajere, de aparate de radio și televiziune, unde majorările au devenit mai substanțiale — au cunoscut o afluență deosebită.

creierul li s-a făcut tot mai mic și de aici... Dar un creier micșorat nu mai revine la dimensiunea normală; o unghie roasă, un fir de păr tăiat, da, își mai revin — creierul nu. Suferințele din lagăr au strîns creierul, l-au subdezvoltat, l-au redus, l-au îndurerat lumina, așa cum faci mai mică flacăra unei lămpi. N-am auzit ceva mai tainic și mai precis despre lagărele din timpul războiului. Închid ochii, văd un creier normal, cu cele 14 miliarde de celule nervoase, văd departe conexiunile lor, văd și mai departe uriașa conexiune a suferințelor lumii și mă întreb: suferințele în timp de pace au alte efecte?

Cultura simțului olfactiv

Nu numai scriitorii obsedați să găsească acel cuvînt care exprimă adevărul dar și categorii mult, mult mai largi, care chiar dacă nu s'obsedate de cuvînt caută măcar adevărul — și cine nu intră în această categorie filozofică? — ar trebui să-și arunce privirea trei secunde asupra complicatei situații din comuna britanică Cropwell Bishop. Există acolo o fermă de porci minunată, numărînd vreo 220 de exem-

plare. Minunată — dar mirosind urît, cum se întîmplă din cînd în cînd cu minunile, și cu porcii. Porcii put, de pildă. Conducerea fermei s-a decis la săvîrșirea unei mici revoluții: cu o mașină specială, se răspîndește peste exemplare parfum de violete — calitate excelentă, 12 franci litru. E altceva, desigur; porci trîsnind a violete — alte idei, altă atmosferă, poate chiar o altă realitate. Numai că locuitorii satului nu vor altceva, nu vor o altă atmosferă, nu vor o altă realitate. Ei protestează la parfumul de violete care se înalță din porcăria satului. Ei susțin că o porcărie trebuie să miroasă a porcărie. O fermă de porci de aia e fermă de porci, ca să pută sănătos, adevărat, urît. Administrația nu cedează, populația nu se supune noului parfum — problema rămîne. N-am nici o vocație — spre bucuria mea — să mă amestec în problemele interne ale unui sat britanic dar, din redusa-mi experiență, înclin să cred că a fost totdeauna spre binele omeniirii ca porcăriile să pută, nealterate, a porcării. Așa s-a făcut și se face cultura importantului simț olfactiv.

Radu COSAȘU

carte

● Un act de cultură a cărui importanță e de prisos a o mai sublinia: editarea istoriei literaturii române în dezvoltare și legăturile lor — 3 volume — de N. Iorga. Prefață și note de Alexandru Duțu (E.L.U.).

● Departe de noi gândul de a impune modele și rețete în artă. Dar de câte ori avem prilejul să ne cadă sub ochi limpedele exageze critice ale poetului și cărturarului Al. Philippide, simtem tentați a le recomanda ca exemplu multora dintre criticii noștri de artă. Recenta sa carte: **Scritorii și arta lui** — în care autorul selecționează cu avarie articole și studii scrise între 1923 și 1987 — ne dă satisfacția înfăptuirii cu attea dintr-o calitate scrisului său: strictă aplicare la obiect, claritate de cristal în exprimare, precizie a gândului, eruditie fără ostentație, relevare a nuanțelor fără inutile divagații... O carte care, printre atâtea alte virtuți, poate servi și ca punct de referință (E.P.L.).

● Critica literară întâmpină recenta carte de poeme a lui Nichita Stănescu, **Laus Ptolemei**, ca un net succes al poeziei anului 1968 (Editura tineretului).

● Marele poet francez Arthur Rimbaud (1854-1891) e prezent în vitrinele librăriilor noastre cu un volum de **Scriseri alese** (versuri și proză) în tălmăcirile somnate de Petre Solomon și N. Argintescu-Amza. Prefață de Al. Philippide (E.L.U.).

● În tradiția interviurilor inteligent conduse, cu rost construite și viu întreținute, numele lui Ion Biberi și-a câștigat o binevenită recunoaștere. Noua sa carte: **Orizonturi spirituale**, care închide între copertele ei «dialogurile» autorului cu diferite personalități, este, pe lângă un mijloc de cunoaștere a persoanelor reprezentative interviuate, și o mărturie asupra tendințelor și curentelor unei epoci (Editura tineretului).

● Un debut meritoriu în colecția «Luceafărul»: Tudor Octavian cu o carte de proze scurte, **Povestiri diferite**. În paginile bune (numeroase, de altfel) ale cărții, impresionează economia mijloacelor de expresie, substanța umană a parafrazelor desfășurate direct sau alegoric (E.P.L.).

● Rod al unor elanuri frumos consumate: **Torțe, Torțe, Torțe...** culegere antologică de poezie a ceneclului literar ploieștean, apărută sub egida Comitetului pentru cultură și artă al municipiului Ploiești.

● La Editura Meridiane a apărut în limba franceză valoroasa monografie a «Junimii», datorată regretatului Tudor Vianu: **La société littéraire Junimea par Tudor Vianu**. Avant propos: Pompiliu Marcea.

cinema

● **Aventurile lui Tom Sawyer**. Fermeceătoarele peripeții imaginare de Mark Twain și ecranizate cu finețe de Wolfgang Liebeneiner — în colaborare cu Mihai Iacob — spre bucuria școlărilor năstrușnici, dar nu numai a lor. În distribuție: Lucia Ocrain, Marcela Rusu, Jacques Billeaud, Fory Etterle, Roland Demongeot, Marc Dinopol, Nicolae Gârdescu, Maria Verdon. Coproducție a studiourilor București și Franco-London-Film-Paris

Lee Marvin

● **Urletul lupilor**. Aleksander Scibor-Rybski cunoscutul scriitor și cineast polonez, își încearcă puterile — din păcate fără rezultate multumitoare — într-o poveste dinamică, structurată după legile westernului. Interpret: Bruno Gila (Nimeni nu voia să moară), Irena Karel, Zbigniew Dobrzynski.

● **Orașul magic**. Celor cărora le este dorie o melodramă scrisă după toate regulile, regizorul grec Nikos Kounduros le oferă un exemplar. Mai cinstit ar fi însă să-i tragem de minecă, spunându-le «stați acasă la televizor, chiar dacă sint Varietăți». În distribuție: Marguerite Papageorgiou, George Foundas, Stefanos Stratigos.

● **Mari actori pe ecranele noastre**: Peter O'Toole, Richard Burton (Becket), Lee Marvin, Burt Lancaster (Profesiunii), Paul Newman, Fredric March (Hombre), John Wayne, James Stewart (Omul care l-a ucis pe Liberty Valance).

● Pentru cei care nu le-au văzut la timpul potrivit, recomandăm încă o dată: **Umbrele strămoșilor uitați** (N. Paradjanov). A fost o dată un moș și o babă (G. Ciuhrai), **Romanță pentru trompetă** (O. Vavra).

● Filmul **Am întilnit țigani fericiți** al lui Aleksander Petrovic a intruit cel mai mare număr de spectatori în R.S.F. Iugoslavia.

● Regizorul francez Claude Autant-Lara intenționează să ecranizeze **Mănăstirea din Parma** (prima versiune cinematografică, cea cu Gerard Philipe, aparține lui Christian Jaquet). În rolurile fabricate și Clelia ar urma să apară cuplul adus de Zeffirelli în **Romeo și Julieta**: Leonard Whiting și Olivia Hussey. Pentru rolul Sanseverinei a fost solicitată Monica Vitti.

● Simone Signoret, Annie Girardot și Romy Schneider vor apărea în cel de-al doilea film al tinărului regizor francez Guy Gilles: **Încotro bate vântul**.

● Casa de filme București a predat Direcției difuzării filmelor noua creație a lui Andrei Blăier «Legendă», realizată după un scenariu de Constantin Stoiciu. În rolurile principale: Margareta Pogonat, Ilarion Ciobanu, Dan Nuțu, Sionia Manolache.

disc

● Un adevărat «congres» al caselor de discuri: Deutsche-Schallplatten, Balkanton, Melodia, Jugoton, Polskie, Nagrania, Supraphon, Qualiton și, bineînțeles, Electrecord. La aceasta adăugăm o «olimpiadă» a orchestrelor: Theo Schumann, Balkanton, cea a festivalului de la Split, Czerwono-Czarni, Karel Vlach, Omega, The Crickets, Dubrovacki trubaduri, Günther Gollasch și ale radioteleviziunilor polone și române. Rezultatul: discul intitulat **Succesele muzicii ușoare din opt țări** (EDE-0349).

● 25 de interpreți vocali și instrumentali susțin cele 16 melodii cuprinse pe discul mai sus-pomenit (din care cităm: «Ploaia și noi», «Pesen moia, obici moia», «Don, diti, don» și «Requiem»). Soliștii îi puteți asculta (și chiar vedea în poză) pe discul respectiv. Dar cine sint și unde trăiesc? Electrecordul nu ne spune...

● Un adevărat chin pentru discofili: găsirea realizatorilor fiecărei bucăți pe un disc cu 16 piese în repertoriu! Rebusul rezultat prin numerotarea acestora pe grupe și separată incită la discuții. N-ar fi mai simplu, pentru numele lui Dumnezeu, să citim în dreptul fiecărei melodii numele compozitorului, al textierului, al solistului și al orchestrei (cu dirijor cu tot)?

● Excelentă idee (Electrecord), excelentă înregistrare («Studio 33» — Olanda), excelentă orchestră (Jack First) — toate concurând la realizarea discului **Dansați cu My Fair Lady** (cum stă scris pe fața mapei) sau «Melodii din My Fair Lady» (cum găsim tipărit pe spatele mapei). Convinși fiind că nu-i nici o diferență, să-l ascultăm, că merită! (EDE-0371)

muzică

● Concertul pentru pian și orchestră de Edvard Grieg, Simfonia a IV-a de Robert Schumann — două remarcabile atracții ale concertului simfonice săptămânal al Filarmonei. Acestor lucrări din marele repertoriu

clasic li se adaugă compoziția «Studii pentru orchestră» a tinărului nostru compatriot Liviu Glodeanu. Dirijează Mihai Brediceanu, solistul concertului, Dan Grigora (14 de cambrie, Ateneu).

● Baletul Operei române a câpătat certificate «magna cum laudae» nu numai pe scena de acasă ci și pe multe alte scene europene, unde asemenea aprecieri se dau cu destulă parcimonie. Astfel încurajat, ansamblul bucuștean pleacă din nou la drum într-un turneu de 8 zile la Budapesta. Se deplasează: **Ileana Iliescu**, **Alexa Mezincescu**, **Valentina Masini**, **Cristina Hammel**, **Sergiu Stefanschi**, **Petre Ciortea**, **Dan Moise**, **Gh. Cotovelea**, **Ion Tugearu** și alții. Pe afișul turneului: «Lacul lebedelor», «Frumoasa din pădurea adormită» și un spectacol «compus»: «Nastasia», «Mica serenadă», «Valsuri de Strauss», «Bolero». Conducător muzical, **Cornel Trăilescu**.

● Muzică contemporană. În exclusivitate, pe afișul concertului Orchestrei de studio a RTV. Vom asculta «Noapte transfigurată» de Arnold Schönberg (1874-1951), creatorul dodecafonismului, părintele spiritual al lui Alan Berg și Anton Webern; o primă audiere: compoziția coral-simfonică a lui Sergiu Sarchizov «Treii generații», care se bucură de aportul citorva voci remarcabile: **Emilia Petrescu**, **Traian Popescu**, **Maria Săndulescu**, **Mihaela Botez**, **Maria Slatinaru**, **Dionisie Konya**, **Vasile Micu**, **Vasile Moldoveanu** ș.a. Dirijează **Ludovic Baci** (19 decembrie, Sala RTV).

● Muzicieni români peste hotare: violonistul **Ștefan Ruha** va concerta la Sofia și Plovdiv, soprana **Victoria Drăgănescu-Zimțea** va cînta la Veneția în «Medeea», dirijorul **Ion Baciu** din Iași va conduce o serie de concerte în R.P. Ungară.

Ileana Iliescu

plastică

● Aniversând centenarul nașterii lui **Luchian**, Muzeul de artă a organizat o expoziție care cuprinde mai bine de o sută de lucrări — peisaje și compoziții — din opera pictorială.

● Expoziții ale pictorilor tineri și găzduite de Ateneul tineretului (Aleea Alexandru 38) unde expun: **Rodica Constantin**, pictură, **G. Bucătaru**, pictură pe sticlă, și **lordache Rusu**, grafică, și de Clubul studențesc din str. Oteteleșeanu 3, care prilejuiește debutul **Gabriellei Labin** și o reîntîlnire cu tinăra pictoriță **Aurelia Matei**.

● **Iulia Hălăucescu** — acuarele. Expoziția e alcătuită pe osatura a două cicluri: «Legende vechi și noi de pe valea Bistriței» și «Evocări la opera lui Lucian Blaga». În primul, «spiritul locului» a fertilizat imaginația artistei care a realizat incantații baladesti aproape de fioul și viziunea populară, folclorică, un epos, în transparențe, al Bicalzului. «Evocările» parcurg un alt drum: de la metafora poetică la cea plastică. Echivalențe care păstrează atmosfera și lirismul sursei, și adeseori peisajul și cromatica din viziunile poetului («Peste muche trecînd fețele stînilor/și freacă de lună umerii goi.../Căi galbeni și-adună sarea vieții din ierburii» — «în munții etc.»). Uneori imaginile se abstractizează și trăiesc independente prin mesajul lor cromatic, cu intensități tulburătoare («Dorul», «Jalea», «Urîtula»),

imperiu pur din care formele sint aproape izgonite (Galeriile de artă, bd. Bălcescu 23).

● **W. Boje, R.F. a Germaniei** — fotografie color. Artist al spectacolelor în primul rînd, Boje vinează permanent expresivitatea mișcărilor. Pe ecrane întunecate este urmărită dinamica ritmurilor, dar și a contrastelor cromatice, și autorul își ia adeseori libertatea de a transforma mișcarea într-un joc metaforic al culorilor. Cele citeva nufuri sint grație și autentică poezie a corpului (Galeriile de artă fotografică — Brezoianu 23-25).

● **Paul Claudel**: «Introducere în pictura otlandeză». Volumul cuprinde o conferință și un eseu («Aprilie în Olanda») în care Claudel — după cum remarcă criticul René Huyghe — «ne oferă citeva profunde considerații intuitive asupra picturii otlandeze...» (Ed. Meridiane).

teatru

● **Sfîrșitul pămîntului** de Victor Eftimiu. Teatrul «Lucia Sturdza Bulandra» încearcă să reinvie un gen căzut în desuetudine: comedia muzicală (presa fiind agrementată de muzicile lui Elly Roman). Spectacolul, încercînd o reconstituire de epocă, e slab susținut de pilonii săi principali: regia și scenografia. **Mihai Mereuță** înfruntă un rol dificil, de lungă respirație. Spectacolul susține mai ales prin partiturile agreabile susținute cu farmec de **Elena Caragiu** și **Florian Pitîș**.

● S-au încheiat finalele Brienalei de teatru «L. Caragiale», la care au participat, timp de 12 zile, 55 de formații din toate județele țării. Semnalăm un repertoriu orientat calitativ spre piese de Caragiale, Delavrancea, Blaga, Levineanu, G. M. Zamfirescu, Al. T. Popescu, Molîțeu, Goldoni, Richard Nash, Max Frisch, Al. Zorin ș.a. Relevabile, reprezentative de teatru folcloric: «Urșitoarele», «Balada lui Pinteza Viteazul» — teme ce ar putea fi reluate de teatrele profesioniste.

● **Maria Foides** — autoare dramatică ce s-a făcut mai de mult remarcată prin piese cum e «Al 7-lea, trădătorul» — semnează afișul unei noi comedii la Teatrul de stat din Oradea: **Ce scurtă este vara!** Textul, scris cu umor, construiește o metaforă scenică pe tema fetei. Spectacolul orădean a fost realizat colorat, cu ritm, de M. Farkas.

● O asemenea dragoste, piesa cunoscutului dramaturg cehoslovac Pavel Kohout, a văzut, în premieră pe țară, lumina rampei la Tg. Mureș. Este vorba de o satiră, pasionantă prin replică și construcție dramatică, cu referiri la o sferă largă de probleme etice. C. Anetol a împlinit un spectacol omogen în coordonatele sale (regizorul este și protagonist al spectacolului). Se remarcă prin gingășie și aplomb scenic **Ileana Dunăreanu** și **Florin Crăciunescu** (rînd cu carte perspective), alături de **Victor Ștrengaru**.

● Semnalăm spectacolul experimental, după povestea lui Kafka **Colonia penitenciară**, jucat la «Teatrul de Cafenea» din incinta Casei studenților din București. Regizor și interpreți tineri debutanți; rezultatul: interesant.

● **José André Lacour** — un nou autor jucat în țara noastră. Piesa înainte de bacalaureat — eternul conflict dintre generații — este prezentată de Teatrul maghiar din Cluj.

Elena Caragiu

● Cu un foarte izbutit **Varietă-Concert** s-a reluat la Casa ziaristilor seria tradiționalelor manifestări culturale-artistice pentru stagiunea 1968-1969. Ce ni s-a oferit la deschidere? Un program bogat și variat, vesel și antrenant la a cărui reușită și-au adus aportul renumiți meșteri ai estradei, actori, cîntăreji de muzică ușoară, instrumentiști. Cităm: **Gică Petrescu**,

Constantin Drăghișci (care a lansat — în «premieră pe țară» — ultima sa compoziție «De nebul ca-am fost»), **Stela Popescu**, **Horia Căciulescu**, **Dem. Furdui**, **Nicu Constantin**, **Alex. Lulescu**, **Luminița Dobrescu**, **Alex. Arșineț**, **Luiza Costache**, **Mariana Bădoiu**, **Truș Caban**, **Fărimîș Lambru**, orchestra lui **Enrico Fanciotti**.

televiziune

Specialiștii electroniști ar trebui să inventeze un roboțel care să apară pe micul ecran înaintea fiecărei emisiuni, făcîndu-ne un semn discret cu ochiul; asta da, asta nu, asta așa și așa! Ce bine ar fi! Cîte ore economisite și folosite ca lumea. Dar roboțelul încă nu s-a inventat iar noi, neîfînd puși în priză și nici prevăzuți cu tub electronic, vom încerca să facem treaba asta cu evidentă și inevitabilă subiectivitate:

DUMINICĂ 15 DECEMBRIE. Program I. În locul tradiționalei transmisiuni sportive, mult așteptat (aproape de un an) film «Grenoble '68», retrospectivă a Olimpiadei albe (15.35) ● **Magazinelul duminical** (cu împărțimșim părerea unora cum că numitul magazin ar trebui închis pentru renovare) ne înlesnește citeva plăcute întîlniri (17.00) ● Program II. Din seria «filme premiate», astă-seară «Auto-riazăje de căsătorii», producție a studiourilor din R.P. Bulgaria (20.05) ● **Medalion muzical** cu tema Musorgski — Rimski Korsakov, cu o selecție participare: **Zubin Mehta**, **Roberto Benzi**, **David Ohanesian**, **Viorel Ban**, baletul Operei române (21.45).

LUNI 16 DECEMBRIE. Cu multă căldură va re-recomandăm emisiunea **Zoo** — **Grăul animalelor** (20.00) ● La rubrica **Dialog despre cultură** participă **Alex. Balaci**, **Al. Piru** și **D. Mazilu** (22.15).

MARTI 17 DECEMBRIE. Seară de teatru ne rezervă un spectacol bun, verificat și în țară și peste hotare: «Vrăjitorul din Oza», în interpretarea Teatrului tineretului din Piatra Neamț (20.30) ● Un program intitulat **Varietăți muzicale**, în care, după părerea noastră, varietatea se confundă cu pestrițul: orchestra folclorică «Barbu Lăutaru», cîntărețul brazilian **Nelson Ferras**, orchestra de jazz **Krautgartner**... (22.15).

MIERCURI 18 DECEMBRIE. Emisiunea pentru tineret **Club XX**. De-ar fi oleacă mai curajoasă această emisiune adresată celor prin excelență curajoși... (18.30) ● **Transfocator** întreprinde o amplă anchetă sociologică implicînd nu mai puțin de 412 întrebări (20.00) ● **Televinemata** ni-l evocă din nou pe cel ce a fost marele **Paul Muni** în filmul «Ultimul furios» (20.40).

JOI 19 DECEMBRIE. Program I. Studioul mic prezintă comedia nepolișită (așa ne previne **Dan Tărcișă**, autorul ei) «Hoțul perfect» — ce ne iese nouă cel mai bine, în teatru, fiind perfecțiunea titlurilor (22.00) ● Program II. Vom viziona prima parte a unei super-producții istorice care are totuși cite ceva de spus și zilelor noastre: «Faraonul» de **Jerzy Kawalerowicz** (21.15).

VINERI 20 DECEMBRIE. O emisiune nouă și — cel puțin după titlu — utilă: **Ghid utilitar** (19.45) ● Studioul muzical a inclus printre interesantele lui teme de istoriografie muzicală una privind evoluția instrumentelor. Astăzi: «De la clavecin la pian» (20.30).

SIMBĂTĂ 21 DECEMBRIE. Lucrurile cunoscute din programul de sfîrșit de săptămîină, inclusiv **Telegenciclopedia**, **Răzbnătorii**, **Forsyte** **Gala**...

pronosport

Pronosticul antrenorului **TITUS OZON** la Concursul pronosport nr. 50 din 15 decembrie 1968

I. Bologna-Sampdoria	1
II. Cagliari-Pisa	1
III. Inter-Atalanta	1
IV. Napoli-Varese	1
V. Palermo-Lanerossi	1
VI. Roma-Milan	x
VII. Torino-Fiorentina	x
VIII. Verona-Juventus	1
IX. Bari-Foggia	x
X. Brescia-Como	x
XI. Genova-Spal	1
XII. Padova-Monza	1
XIII. Catenzaro-Reggina	x

FLACĂRA-ALBUM

Actrița ANA SZELES înscrie un nou rol în filmografia ei: Prințesa din «Tinerețe fără bătrânețe», pe care-l realizează în prezent regizoarea Elisabeta Bostan.

Fotografie de Aurel MIHAILOPOL

